Biblioteca Valenciana

[1 r] **GERSON**

DEL MENYSPREU DEL MÓN

[València, 1491]

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

Scriu Miquel Pérez a la molt il·lustre dona Ysabel de Billena, abadessa del monestir de la sancta Trinitat.

Molt il·lustre e virtuosa senyora: Perquè de aquesta trista, enujosa e desestimable vida són breus los miserables dies, e, perquè en la peregrinació de aquest món miserable noençopegàsseu en los grans laços, que·l enemich de natura humana tots jorns nos para, vós sou aturada en lo repòs de religió tan benaventurada, oblidant los béns, los amichs e parents de real linatge, e, recordant-vos de humilitat verdadera, haveu calcigat les superbes vanitats e pompes, enrequint e abillant dels béns e joyells sperituals l'ànima vostra, e axí vostres virtuosos desigs, amprant totes les ales de vostra voluntat, vos feren volar en aqueix alt loch de contemplativa vida, on sou spill clar en qui clarament mirar se deuen los qui volen entrar en la streta senda de verdadera penitència, e los qui volen la fexuga nau de la carn desormejar de les conversacions mundanes, dreçant la proha a desijar lo celestial regne, fins que vinguen a surgir en lo segur port de la :ciutat de glòria; e, perquè per prechs del reverent mestre Pere Calaforra, mestre en sacra theologia, del sagrat orde de sant Agostí, he yo traduït de latí en valenciana prosa lo libre de mestre Joan Ger

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[2 v] son, canceller de París, intitulat *Lo menyspreu del món,* he deliberat endreçar o present libre a la senyoria vostra, puix, essent gran senyora e de real linatge, haveu menyspreat de aquest trist nón les honors *e* riquees.

És aquest libre hun luminós faro, clarejant de nit e de dia per mostrar als cechs miserables hòmens la carrera dels eterns e perdurables regnes, lo qual és stat encès de a lum de aquella ardent làntia que en lo fust de la creu penja per aclarir les enfosquides tenebres de natura humana. Es recepta maravellosa de materials e remeys espirituals per a guarir les grans malalties del malalt sperit nostre, y és hun preciós engüent per a curar e amollir la gran infladura de la pomposa supèrbia, per què en profunda humilitat stan fundats los alts edificis de aquesta profitosa obra; y és una clara font, ab les aygües de la qual podem lavar les envellides taques de l'anima nostra, y és encara hun delitós ort, en lo qual axí hòmens com dones, richs e pobres, jóvens e vells, poden collir fruyt de maravellosa doctrina.

Suplicant quant puch la senyoria vostra, en satisfacció del afanyós treball que yo he pres en la splanació de aquesta present obra, pregueu cascun dia a la inmensa Trinitat per mi, que·m faça ésser tal que, ab los mèrits de la sacratíssima passió de Jesús, salvador nostre, mereixca yo dels salvats attényer lo benaventurat e perdurable premi
.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

LIBRE PRIMER

[3 r] **Comença lo libre primer de mestre Johan Gerson, canceller de París, De la imitació de Jesuchrist e del menyspreu de aquest món miserable, splanat de latí en valenciana lengua per lo magnífich en Miquel Pérez, ciutadà.**

CAPÍTOL .I.

«Qui segueix a mi no acamina en tenebres, mas haurà lum de vida». Aquestes glorioses paraules són de Jesús, salvador nostre, ab les quals nos amonesta en quina manera seguirem los drets camins de la sua sancta e benaventurada vida. E si volem ab luminosa lum bandejar del nostre enfosquit cor tota scuredat de tenebres, sia lo nostre major studi pensar de Jesuchrist en la sacratíssima vida, puix la sua sancta doctrina les doctrines de tots los benaventurats sancts excel·leix e avança; e qui en ella tendra l'esperit amagat, allí trobarà la saborosa mannà.

Mas moltes vegades s'esdevé que alguns no senten lo delit de les evangèliques paraules, perquè en ells l'esperit de Jesús no habita; que aquell qui perfetament vol de Jesuchrist entendre les sanctes paraules, és mester que deligentment treballe en corformar la vida sua ab la vida de aquell sacratísima.

Digues, què aprofitarà a tu disputar de la Trinitat immensa, si de humilitat tendràs streta fretura, per on

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[3 v] a la sanctíssima Trinitat vens a desplaure? Verdaderament, la força, eloqüència ni altitut de les paraules no fan l'ome sant ni just ésser, mas los grans servirs de virtuosa vida al rey dels cels lo fan ésser accepte. E axí desija més tenir contrició verdadera, que saber la difinició de aquella; que, si tu en los tancats archius de la tua memòria tenies stojada tota la bíblia e de tots los philòsofs les sabudes e altes sentències, molt poch te aprofitaria, si en caritat y en la divina gràcia no habitaves. *«Totes les coses de aquest entristit món són vanitat vana»,* sinó amar e servir a Déu, creador de aquelles. Aquesta és la major e pus alta saviea: per lo menyspreu de aquest món variable caminar al loch de benaventurada e perdurable glòria.

Quina cosa és vanitat, sinó diligentment cercar e confiar en les vanes e inútils riquees, desijar honors, seguint de la carn los folls desigs e abominables? Vanitat és allargar aquesta curta e breu vida, poch curant de aquella perdurable y eterna. Vanitat és ordenar les coses de aquesta present vida e no proveir en les necessàries e profitoses de la sdevenidora. Vanitat és amar lo que ab laugeres ales volant passa e·ns dexa, y ésser tarts e pereosos en cuytar al loch on lo perdurable goig perfetament reposa.

Studia, donchs, d'apartar lo teu cor de la amor de les coses visibles, y en les invisibles te transporta; puix qui segueix de la sensualitat los passos tacant la sua consciència, pert los richs tresors de la divina gràcia.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[4 r] **CAPÍTOL .II.**

De la conexença que·l home deu haver en si matex de la verdadera humilitat.

Qualsevol home naturalment saber desija, mas la sciència sens la temor de Déu res no importa. Més és accepte a la divina majestat lo grosser humil, que·l superbo philòsof considerant lo cors e moviment dels cels, steles e planetes. Qui Verdaderament a si mateix coneix, a si mateix menyspreant desestima, no sentint algun delit en les vanes laors dels miserables hòmens. Si per mi totes les coses de aquest vil món fossen complidament sabudes, y en lo repòs de verdadera caritat no habitava, poch me aprofitarien davant la cadira del verdader y etern jutge.

Dexa, donchs, lo desig de saber coses de profunda e alta intel·ligència, per los amagats engans e laços que alli continuament se troben, que moltes coses són que saber-les poch o no res a la nostra ànima aprofiten, e axí foll és aquell qui entén sinó en aquelles coses que a la salut del seu malalt sperit són neccessàries. Moltes paraules no farten l'ànima nostra, mas la bona vida li dona refecció complida, e la pura e neta consciència molta confiança nos fa tenir de la bondat divina.

Quant més seràs home de gran sciència, tant pus greument seràs jutjat en lo final juhí, si ja la tua vida no fos stada de lum de virtuoses obres il·luminada. No vulles, donchs, tenir de alguna sabuda art o sciència elevada supèrbia, mas tem los innu

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[4 v]*merables perills que per la conexença de aquella perillosament encorres. Si a tu par que sabs moltes coses, discretament considera que sens comparació són més les que tu, poch sabut, ignores. «Ni vulles muntar en altitut de supèrbia per la tua gran sciència», mas la tua ignorància voluntàriament atorgant confessa.

E axí, la pus alta e necessària liçó que pots virtuosament apendre, és de tu mateix menyspreu e conexença. Si veus algú manifestament peccar, cometent contra nostre Senyor peccats greus e abominables, no stimes a tu millor que aquell, puix no sabs quant temps perseveraràs en lo repòs de virtuosa vida. Tots som en aquest miserable món a peccar fràgils, mas tu de tu mateix humilment considera que est lo pus fràgil que en aquesta present vida trobar se puga.

CAPÍTOL .III.

De doctrina de veritat.

Benaventurat és aquell a qui la veritat, no per tancades figures, mas per si, clarament se manifesta, perquè la nostra opinió e lo nostre enteniment ab la ceguedat de la sua curta vista sovint nos engana. Què aprofiten les grans astúcies de les scures e amagades coses, de les quals en lo final juhí per haver-les ignorades no serem represos? O gran e manifesta ignorància, que, menyspreant les coses necessàries e profitoses, voluntàriament corregam a les que tan tristament nos poden noure! E tenint ulls per a mirar, ve

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[5r]*nim a caure en lo fondo pou de aquestes tèrboles e amargues aygües.

O veritat Déu, funda la casa de la mia vida en caritat perdurable, perquè mereixca per la dreta scala de tals edificis muntar a la celestial posada! Enuge'm sovint de legir e oir moltes coses, perquè en tu, Senyor, és tot lo que ma voluntat desija. Callen ab reposat scilenci davant la tua majestat immensa totes les universals creatures, e tu sol a mi parlant rahona. Quant més algú dins si profundament se abaxa, tant pus altament les subtils e altes coses sens molt treball atényer y entendre basta, e de més alt loch pren la lum de verdadera intel·ligència. E l'ome de pur, humil e simple sperit, en molts negocis no s'escampa, mas totes les sues obres sol en honor, laor e glòria de nostre senyor Déu termenen. E sies cert que lo qui més en aquest trist món te empacha, és del teu enverinat cor la afecció mortal e pestífera; que lo virtuós home, ans que les sues obres ubertament manifeste, dins la fornal de la sua neta consciència apurant les afina, e axí aquelles no·l tiren als desigs d'inclinació viciosa, mas per los delitosos camins de verdadera rahó alegrament lo passegen. La major batalla, lo més fort enemich que en la guerra de aquest treballós món pots gloriosament vençre, és atényer de tu mateix gloriosa victòria. Aquest deu ésser lo nostre continuat negoci, aquest deu ésser lo nostre voluntari exercici: treballar a si mateix de cada dia vençre.

E tota perfecció en aquesta miserable vida és imperfeta, e qualsevol subtilitat nostra de tenebrosa scuredat és cuberta. La conexen

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[5v]*ça de tu mateix, humil e mansueta, més prest te portarà en la conexença de la essència divina, que la inquisició de les profundes e altes sentències. No és de rependre ni de menysprear la sciència, la qual és granment bona si en si és considerada, mas ad aquella devem preferir la bona consciència e la virtuosa e contemplativa vida; e per què molts, més en altes sciències atényer que en benviure studien, granment erren.

Ja plagués a Déu que tanta diligència tinguessen en talar los vicis e sembrar virtuts en los stèrils camps de la sua ànima, com tenen de collir dels arbres de pomposa sciència fruyts de qüestions subtils e scures. O trists de aquells que en lo dia del final juhí no·ls serà demanat què haveu lest, mas quines obres de misericòrdia haveu en lo temps de vostre viure obrades! Digues, on són aquells sabuts mestres en dignitat de saber tan famosos, dels quals vivint era feta menció grandíssima, e ara algú no se'n recorda, car prest passa de aquest transitori món la gran laor, honor, fama e glòria?

Si la vida de aquells ab la sciència fos stada conforme, dich-te que bé hagueren studiat e lest; mas molts, per la vana sciència de aquest ignorant món, dels camins de servir a Déu, senyor nostre, se desvien, tenint poch recort dels grans benifets que de aquell rebuts tenen. E perquè, fundats sobre vanitat tan variable, més desigen ésser alts per sciència que per humilitat baxos, vanament la humana memòria se'n oblida. Verdaderament aquell és gran qui sobre les altes pe

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[6 r]*nyes de verdadera caritat lo combatut castell de la sua vida funda. E verdaderament aquell és gran qui en lo baix centre de humilitat a si mateix devalla; e verdaderament savi és aquell qui totes les coses de aquest inich món com a vils, transitòries e vanes les stima, per guanyar a Jesús qui és tresor incomparable. Verdaderament docte e gran home de sciència és aquell qui, desemparant los desigs de la sua perversa voluntat, a la divina voluntat alegrament se acosta.

CAPÍTOL .IIII.

De tenir prudència en los actes e negocis.

No devem totes persuasions ni paraules laugerament creure, mas segons Déu la cosa discretament ha d'ésser considerada. E de açò ab strema dolor ne parle, pensant que per nostra vil condició som fets malalts; que pus tost crehem lo mal que dels altres se rahona, que lo bé que per los virtuosos actes de aquells se publica. Mas los hòmens de perfeta vida, guiats per la lum de discreta prudència, a totes paraules no donen perfeta crehença, sabent la condició humana tan fràgil, que, ans a dir lo mal que·l bé, és granment inclinada.

Gran discreció és no ésser rebeu en sos continuats negocis, ni ab enujosa porfídia perseverar en la opinió sua; ni encara totes paraules creure, ni, havent-les oïdes, sembrar-les ab multiplicada lavor per les orelles dels altres. Del home de sciència e virtuós te consella, ans que segueixques de la tua opinió les perilloses sendes, e sies

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[6 v] cert que la bona vida fa l'ome prudent e savi; e tant com en si és pus humil e a Déu subjecte, tant en totes coses mostra més los stimats arreus de la sua ennoblida prudència.

CAPÍTOL .V.

De legir les sanctes scriptures.

La veritat nos deu cercar en los rius e fonts de la enganosa eloqüència, mas en la gran mar de la sagrada scriptura, la qual se deu legir ab aquell sperit que és stada ordenada, collint pus tost lo preciós fruyt de aquella, que les verts fulles de les embellides paraules de poesia. Lijam sovint devots libres, que són vexells plens de maravellosa doctrina, no pensant del componedor la auctoritat si és stada molta o poca, mas la amor de la pura veritat a legir aquells los nostres adormits ulls alegrament desperte; ni cerques qui és lo qui ha compost lo libre, mas què és lo que diu discretament considera, que los hòmens en aquesta transitòria vida axí com a vana ombra fenexen, *«e la veritat de Déu serà eternament vividora»*.

E axí, sens fer distinctió de persones, en moltes maneres nostre senyor Déu ab nosaltres rahona. La gran solicitut nostra en legir les altes scriptures sovint nos empacha, per qué volem alçar en altitut de subtilitats scures lo que clarament e plana se pot perfetament entendre. E si vols de aquest fondo pou d'escriptures poar les verdaderes aygües de sciència, lig simplament, humilment e feelment, no desijant attényer nom de home de gran sciència, interroga diligentment,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[7 r] e dels gloriosos sancts les profitoses paraules calladament scolta; e los exemples dels vells antichs no·t desplacien, perquè no són stats sens causa stojats de aquells en les antigues caxes de la memòria.

CAPÍTOL .VI.

De les afeccions desordenades.

Quant l'ome alguna cosa desordenadament desija, la nau de la sua treballada pensa per diverses ones de afanyosos pensaments és combatuda, e axi mateix lo superbo e avar en la gran mar de terribles ànsies se offega. Sol lo pobre e humil de sperit en lo port de reposada vida sens temerosa por se ormeja, e l'ome inclinat als vicis de la carn, seguint los desordenats passos de la sensualitat, ab molta difficultat se pot apartar dels vicis grans a què los folls desigs lo conviden, de manera que mortals dolors lo assalten, si de aquella viciosa vida sol hun punt se aparta, indignant-se encara si algú per bon consell resesteix al seu desordenat viure.

E si per ventura atteny la fi del que follament desija, de continent lo verme de la sua nafrada consciència tan fort lo rosega que no troba lit on la sua malalta vida delitosament repose, d'on clarament se mostra que, resestint e no servint a les passions *e* desigs, se troba l'estrado on reposadament seu la pau de l'ànima nostra. No·y ha, donchs, pau ni repòs en lo cor del home en los sútzeus vicis de la carn embolicat, mas en aquell qui sab resistir a les tentacions iniqües, que ab sforçades forces e manyes lo flach sperit nostre combaten.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[7 v] **CAPÍTOL .VII.**

Com devem fugir de la vana sperança e supèrbia.

Ignorant, foll e miserable és aquell qui en los fràgils hòmens ferma la sua sperança. E axí no tingues a vergonya servir per amor de Jesuchrist als altres, ni en aquest miserable món de ésser pobre, ni sies de tu mateix; mas en Déu ferma les àncores de la tua sperança, perquè pus prest se acoste al que tu virtuosament desiges, e ab aquest profitós acost lo terrible vent de vanitats folles no·t farà donar a través en los perillosos sculls de peccats abominables. No confies en la tua gran saviea ni en la gran astúcia dels hòmens, mas en l'esforçat poder de la divina potència que exalça, ajuda y endreça als humils; e als superbos e vans, en lo pus baix loch de entristida vergonya

No vulles gloriejar-te en los grans amichs e riquees, mas en Déu qui és donador de totes gràcies. No vulles stimar-te per la granea e bellea del teu cors tan fràgil, que per una poca malaltia és desfiguradament enlegida. No plàcies a tu mateix de la abilitat del teu subtil ingeni, que desplàcies a nostre senyor Déu, qui liberalment te ha fet tan sumada gràcia.

Ni stimes a tu millor que·ls altres, que per ventura davant lo divinal conspecte no sies vist lo pus abominable; ni vulles tenir vanaglòria del exercici de les tues bones obres, que altres són los juhins de Déu que los dels hòmens, a qui sovint desplau lo que als hòmens acostuma plaure. Si algun acte de vir

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[8r] *tut* alguna vegada obraves, pensa que los altres ab millor pertret la casa de la sua consciència obrant reparen, perquè en stament de verdadera humilitat te conserves; que no·t pot noure si tots los altres millors que tu stimes, e poria't fer dan si sol a hu preferir volies. Tranquil·le e reposada pau en lo cor del home humil acostuma aposentar-se; y en lo cor del presumptuós superbo, ira, iniquitat y enverinada malícia.

CAPÍTOL .VIII.

Com devem squivar de tenir molta familiaritat.

No manifestes a tots los hòmens totes les coses que dins los tancts retrets de la tua pensa son stojades, mas al savi e tement Déu obri dels teus secrets los sagellats cófrens. Ab los jóvens ni ab los grans senyors no comuniques tots dies, mas ab los humils, devots e simples, qui són pertret per a la obra de la celestial posada. No tingues familiaritat ab alguna dona, mas totes les virtuoses, honestes e bones sien per tu discretament loades. Solament desija del rey dels cels e dels benaventurats àngels ésser familiar e accepte, fugint de la conexença dels senyors de la habitable terra.

Necessària cosa *és* tenir caritat a totes les gents, mas no és necessari tenir familiaritat a totes persones. Algunes vegades s'esdevé que la fama de algun home resplandint clareja, del qual la presència en los ulls dels miradors és enfosquida. Pensam en alguna manera nostra comunicació plaure als altres, e

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[8 v] som a aquells desplaents per la viltat de nostres iniqües costumes.

CAPÍTOL .VIIII.

De obediència e subjectió.

Gran cosa és, e digna de laor grandíssima, star en obediència, seguint del prelat o superior les regles e ordinacions sanctament ordenades, y és cosa molt pus alta ésser en humil subjugació que en dignitat de superba prelatura. Mas alguns més per necessitat que per caritat a portar lo pes de aquesta sancta obediència se inclinen; los quals, dolorosos afanys, afanyosos treballs e penes senten, murmurant contínuament contra si mateixos per què han fet elección de tan subjugada vida; e jamés repòs, delit ni consolació attenyen, fins tant que·l seu endurit cor per amor de nostre senyor Déu a tant treballós e afanyós viure amollint subjuguen. E si tots los staments de aquest món miserable diligentment cercar volies, trobaràs que no·y ha contentat repòs ni reposada benaventura, sinó en la vida al regiment de prelatura humilment subjugada.

E perquè no és algú tan savi que perfetament totes coses saber puixa, no vulles de la força del teu subtil enteniment tenir alguna fiança, mas en lo deliber dels altres voluntàriament te transporta. E si per ventura lo que tu entendràs serà bo, e allò per amor de nostre senyor Déu tu dexaràs, e seguiràs lo parer de algun altre, més d'allí avant aprofitaràs per occasió de tan humil e simple obediència.

Moltes vegades he oït que, més segura

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[9 r] cosa és oir e pendre consell que donar-ne. E pot se sdevenir que lo teu parer serà bo, mas no voler acostar-se al parer dels altres, com lo temps ho requir, descubert senyal és de manifesta supèrbia.

CAPÍTOL .X.

De squivar superfluïtat de paraules.

Fuig ab cuytats e laugers passos del brogit e vanes paraules dels hòmens, per lo molt que·ns poden noure, encara que ab sancera intenció sien stades rahonades, que moltes vegades volguera haver tengut callat scilenci e no ésser stat en ajust de hòmens, perquè après roman la mia consciència tristament enllaçada. La occasió que·ns fa algunes vegades molt parlar és perquè parlant alegrem l'entristit cor, fatigat de innumerables congoxes, e també sovint nos delitam en molt parlar de aquelles coses que molt amam e desijam atényer.

Mas aquests són vans e inútils remeys, perquè aquestes exteriors consolacions de les interiors e divines són enemigues.

Per ço devem vetlar en oracions devotes, que lo temps ociosament no feneixca; e, si necessàriament hevem a parlar, parlem tals paraules que tinguen raels en los camps de bona e perfeta consciència. Molt aprofita, per atényer lo delit de la spiritual alegria, rahonar e parlar ab aquells qui a la celestial pàtria tenen la proa de sos desigs dretament endreçada.

CAPÍTOL .XI.

De atényer verdadera pau.

Tranquil·le, segura e reposada pau poríem dins los regnes de l'ànima nostra contí

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[9 v] uament atényer, si de les paraules e obres dels altres *no·ns* occupàvem, que no pot gran temps aturar en pau de reposada vida aquell qui en los negocis e ànsies dels altres ansiosament se mescla. Benaventurats són los humils e simples, perquè contínuament tendran pau dins los términs de l'ànima sua.

E axí los gloriosos sancts en perfeta e contemplativa vida reposaven, puix dels folls desigs de aquest món fugint se apartaven. Mas nosaltres, perquè granment nos occupam en les passions pròpies, molt tart en la batalla de aquest cruel món podem un sol vici e peccat vençre.

Si nosaltres fossem morts al món per la separació e fuyta de les passions humanes, poríem de la celestial contemplació gustar la saborosa mannà; mas lo que tant

aquest segur camí empacha és no voler entrar dels gloriosos sancts en la perfeta senda, de manera que una chica purna del foch de adversitats e congoxes complidament tot nostre cor cremar y encendre basta.

Si teníem sforç, axí com fan los sancts e forts hòmens, per a batallar contra les adversitats nostres, certament en socors de nosaltres devallaria del cel la divinal ajuda; que nostre senyor Déu és aquell qui als batallants y en la sua gràcia confiants ajudar acostuma, procurant-nos occasions de batalles, perquè après restem gloriosos de la loable e alegra victòria. Si sol lo benefici de la religió sancta posam en aquestes exteriors observàncies, de continent haurà fi la devoció nostra; mas posem la destral a la rael de aquest arbre, perquè,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[10 r] sporgats d'aquestes mortals passions, tingam en segur port la nau de la treballada pensa reposada.

La fervor e devoció nostra deuria en gran augment de cada dia créxer, mas ara stimam gran cosa si algú part de la primera fervor retenir basta. Si en lo principi féyem alguna poca de resistència, totes coses après ab content e alegre goig fer poríem.

Afanyosa cosa és dexar les acostumades pràtiques; e més afanyosa, resistir a la voluntat pròpria. Mas, si en lo principi les coses flaques, poques e laugeres tu no treballes vençre, com de les coses grans e difficils poràs atténer victòria? Resesteix en lo principi a la força de la tua inclinació malvada, perquè après no restes vençut en tan streta batalla; que, si pensaves quant reposada pau per a tu e per als altres, quant gran alegria procuraries si en lo torneig de aquestes resistències animosament te havies, yo stime que molt pus solícit series en adquerir e atténer l'espiritual benefici.

CAPÍTOL .XII.

De utilitat de les adversitats.

Bona, profitosa e loable cosa és per a nosaltres que en algun temps sentam adversitats, tribulacions e misèries, perquè-ns recordem que, posats en miserable exili, no fermem la nau de nostra sperança en la perillosa platja de aquest món variable. E profitosa cosa és que algunes vegades comportem envergonyides injúries, que molt aprofiten per atténer humilitat verdadera e per a bandejar dels térmens de nostres penses la pomposa vanaglòria, de manera que interiorment

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[10 v] prenem a Déu per testimoni quant públicament som menyspreats dels hòmens; perquè seria rahonable cosa al home, dreçar la proha de los desigs a la ciutat de glòria, que jamés del camí de alegres consolacions se desviaria.

Quant l'ome de bona intenció per lo cremant foch de tentacions e congoxes en la fornal de aquest inich món és cuyt, o per males cogitacions turmentat, ab major devoció invocant reclama del cel la divinal ajuda, sens la qual no pot algun remey a tan turmentada dolor atényer. E axí prega, gemeca e plora per les grans tribulacions que tan dolorosament passa; y, enujant-se de més avant viure, la mort per remey de sos enujosos mals desija, perquè, *«desligant-se dels laços d'aquest enganós món, pogués ab Jesuchrist reposar en libertat verdadera»*, e axí perfetament coneix que perfeta seguretat ni complida pau en lo vexell de aquest entristit món longament no atura.

CAPÍTOL .XIII.

Com devem resistir a les tentacions.

Tant com en aquest miserable món vivim, no podem sens tentacions, tribulacions e misèries, spay de un sol dia viure, e axí en lo libre del pacient Job aquestes paraules se troben scrites: *«Tentacio est vita hominis súper terram»*. E per aquesta manifesta occasió caseu deu vetlar en oracions devotes que lo diable, qui ab devís de enverinada malícia contínuament cerca a qui devore, no·ns prenga dins los seus infernals

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[11 r] laços.

No és algú en aquesta present vida tan sanct ni perfet, que algunes vegades cruels tentacions no sostinga; les quals, encara que ab molt afany se comporten, són profitoses, perquè són medicinal purga ab la qual som purgats e instruïts de moltes coses neccessàries per a la salut de l'ànima nostra. Tots los sancts gloriosos per los aspres camins de tentacions e fatigues als goigs dels celestials regnes alegrament passaren; e los qui per aquests segurs camins no caminen, molt tart o nunqua, arribaran a la ciutat de perdurable benaventura.

No·y ha algun orde tan sanct ni loch tan secret, on no tinguen les adversitats e tentacions entrada segura; ni podem ésser segurs de les tentacions aquestes, perquè en nosaltres matexos és per on som tentats, car en concupiscència som nats. Apartant-se de nosaltres una tentació afanyosa, altra de continent sobrevé perquè tingam tostemps que soferir, puix lo bé de nostra felicitat perdérem. Molts cerquen de fogir a les tentacions iniqües, e més cahen dins los treballosos laços d'quelles; car per sola fuyta no les podem vençre, mas ab verdadera humilitat e paciència de tots los enemichs que·ns poden combatre podem attényer victòria.

Lo principi de totes les iniqües tentacions és la in constància del nostre fràgil animo e la poca confiança de la divina misericòrdia; que, axí com la nau sens timó e govern per les tempestoses ones fluctuant vacil·la, axí l'ome desansiat, desemparant tot bon propòsit

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[11 v] desvariadament, és combatut per los enujosos treballs de tentacions diverses; e, així com «to *cremant foch lo ensutziat ferro apura»,* així les tentacions e congoxes l'ome just e de bona vida. Necessària cosa és, donchs, tenir continuada vetla en lo començ de la batalla de les tentacions iniqües; que l'enemich és fàcilment vençut, si la porta de nostra treballada pensa stà continuament tancada, e, si de continent que ell al lindar se acosta per tocar les anelles, li és feta furiosa resistència, per què diu hun famós doctor; *«En lo principi de la batalla fes resistència»,* car primerament és assaltada la nostra desansiada pensa per lo simple pensament del greu peccat o vici, après per la gran e contínua imaginació, après per lo fort moviment e lo delit plaent e alegre, de manera que a poch a poch lo cruel enemich dins nosaltres se aposenta, si en lo principi li és feta animosa resitència.

Alguns en lo principi de la sua conversació afanyoses temtacions comporten, altres en los derrers dies de son viure, altres per tot lo temps *e* camí de la sua treballada vida; e molts laugerament són tentats, segons la voluntat de la divina saviea ordenadament ho dispensa, la qual, çonexent los mèrits dels hòmens, totes les coses per a la salut de aquells arregladament ordena.

E així no·ns devem desesperar com som tentats, mas devotament supplicar la majestat divina que·ns vulla ajudar en les tribulacions tan sobergues, la qual, segons diu lo gloriós vexell

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[12 r] de electió, sent Pau, *«tal provisió farà a les tentacions nostres, que los delicats muscles de nostra fragilitat poran sostenir aquelles». «Humiliem, donchs, les nostres ànimes»* en qualsevol tribulació, tentació o congoxa, *«davall la poderosa mà de Déu, senyor nostre, la qual los humils salvarà y exalçarà en altitut de benaventurada glòria».*

CAPÍTOL .XIIII.

De squivar los folls juhins.

Gira los teus ulls a mirar a tu mateix e los actes e obres dels altres guarda no jutges, perquè erraràs, peccaràs e treballaràs en va en aquesta judicatura; e lo teu afanyós treball serà granment profitós si, asseÿt en cadira de humilitat, a tu mateix jutges. Mas nosaltres, axí com volem les coses, axí les jutjam, perdent lo verdader juhí per la gran affectió e amor que tenim ad aquelles; mas si endreçàvem a Déu la pura intenció de tots los desigs nostres, no seríem tan fàcilment empachats per la resistència del sentiment nostre. A molts par que en lo repòs de benaventurada vida aturen, quant les coses a la sua voluntat succeexen; mas, si altrament se fa del que ells desijant volien, ira, tristor e terrible congoxa enujosament los assalta.

Quantes vegades per la diversitat dels parers e opinions naxen entre·ls parents e amichs, entre·ls cavallers e ciutadans, entre los devots e religiosos, enverinades discòrdies, perquè la antiga consuetut de seguir caseu son parer ab difficultat se ordena! E si més a la tua opinió que a la virtut subjectiva de Jesús, salvador

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[12 v] nostre, seguexes, molt tart attenyeràs la lum de verdadera intelligència.

CAPÍTOL .XV.

De les obres fetes de caritat.

Per neguna cosa de aquest món, ni per lo delit de algun home, no devem fer algun mal, mas per lo benefici del proïsme la obra bona deu ésser algunes vegades oblidada; que per aquesta occasió la bona obra no és perduda, mas és en cosa millor cambiada. Sens caritat res no aprofita; que totes les coses que en caritat son fetes, per chiques e menyspreades que sien, son fetes molt profitoses.

Més pensa nostre senyor Déu d'on proceeix lo que caseu obra, que no mira què és lo que obra. Molt fa qui molt ama. Molt fa qui fa bé lo que obra. Bé fa qui pus tost a la comunitat que a si mateix servir treballa.

Qui de verdadera e perfeta caritat posseïdor se contempla, neguna cosa en sguart de si mateix obra; mas a laor, honor e glòria de nostre senyor Déu, aquella discretament ordena. No té enveja de algú, ni algun particular goig ama; ni en si mateix se vol alegrar, mas en Déu, senyor nostre. Neguna cosa de bé a si mateix, mas a la divina bondat solament ho aplica; la qual és gloriosa font de qui totes coses de bé abundantment decorren, y en qui tots los benaventurats sancts beuen aygües de benaventurada glòria. Certament, qui de caritat tingués sol una cintilla, conexeria totes les coses de aquest món ésser de vanitat plenes.

CAPÍTOL .XVI.

De sofferir e comportar los defalliments dels altres.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[13 r]*Aquelles coses que l'ome no basta esmenar en si ni en los altres, deu pacientment sofferir fins tant que la divina saviea altrament hi disponga; e sies cert que comportar aquests defalliments és cosa molt profitosa, perquè allí és conegut lo preciós or de la tua stimada paciència a quants quirats basta, sens la qual no són de molta stima los preus dels mèrits nostres. E per aquests defalliments supplica a Déu, senyor nostre, que·t done gràcia ab què benignament aquells comportar pugues.

Si algú, una o dos vegades per tu amonestat, no cessa de enujar-te, no vulles ab ell contendre, mas supplica la pietat divina que vulla ajudar-te, puix sab de mal en bé cambiar totes coses. Studia ab paciència comportar los defalliments e les malaties de l'ànima dels altres, puix tu axí mateix tens moltes coses que deuen per los altres ésser comportades; e si tu no pots fer tal a tu mateix com volries, com poràs fer que·ls altres no·t desplacien? Desijam que·ls altres sien asprament corregits, mas no volem esmenar les nostres envellides erres.

Volem que·ls altres sots los ligams de les leys e ordinacions sanctes sien compresos, e no volem comportar que·ns hi detinguen, per on manifestament apar que no stimam tant lo proïsme com a nosaltres matexos.

Si tots fossem perfets los hòmens d'aquesta present vida, poques coses tendríem a comportar per amor de la bondat divina, la qual axí sanctament ho dispon, perquè aprengam humilment comportar los uns los enujosos defalliments dels altres; e, perquè negú és

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[13 v] sens defecte, negú és sens malatia d'ànima, e negú és prou savi, és mester que los uns als altres nos comportem, nos amonestem e·ns ajudem en totes les coses que tenim miserable fallença. Quanta força té la virtut de caseu, per occasió de les adversitats se pot complidament conéxer; e aquestes occasions no fan l´ome ésser fràgil, mas descobren a quant la sua força basta.

CAPÍTOL .XVII.

De la vida dels monestirs.

Necessàriament te has a subjugar a moltes coses, si ab los altres pau e concòrdia tenir desiges. E no stimes que sia poca cosa habitar en les congregacions e monestirs, conversant sens querelles tot lo temps de la tua religiosa vida. Benaventurat és aquell qui en lo monestir ha bé e sanctament vixcut, e gloriosament és mort. Si vols alegrament reposar en la religió sancta, considera que est bandejat e peregrí sobre aquesta habitable terra, y estima a tu ésser foll e grosser per amor de Jesuchrist, redemptor e salvador nostre.

Lo simple àbit e la corona són coses que molt poch aprofitar te poden, mas la mudança de pràtiques e la mortificació de les interiors passions te faran habitar en sancta e religiosa vida. Qui a la lum de aquest miserable món cerca altres coses sinó la salut de l'ànima sua, no trobarà sinó treballs, tribulacions e congoxes; ni pot granment star en pau, repòs ni concòrdia, qui no stima a si lo menor e de tots lo més subjecte, perquè tu a servir est vengut, no a regir; a sofferir e treba

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[14 r]*llar, no a reposar ni parlar. Ací, donchs, són sperimentats los hòmens; ací no pot aturar sinó aquell qui per la divina amor a tots humilment se subjuga.

CAPÍTOL .XVIII.

Dels exemples dels sancts Pares.

Mira e contempla dels sancts e antichs Pares los maravellosos exemples, en los quals tota vera perfectió e religió dignament resplandeix e clareja, e veuràs quant són de poca stima los preus de nostres obres. O miserables de nosaltres, que la nostra vida conexerem ésser no res, si a la vida de aquells és comparada! Los sancts e amichs de Déu, ab fam, ab set, ab fret, ab treballs, ab fatigues, ab vigílies, ab oracions e dejunis, alegrament lo serviren.

Contempla les forts e greus tribulacions que han comportat los sancts apòstols, los martres, los confessors e les vérgens, e tots los altres qui han volgut seguir de Jesuchrist les sanctes carreres. *«Aquells en aquest món les sues vides avorrien, perquè justament la perdurable y eterna vida guanyassen»*. O quant aspre e treballós viure los sancts Pares en la soledat dels aspres deserts sostingueren! Quant largues e greus tentacions animosament comportaren! Quant sovint devotes oracions a Déu offeriren, e abstinències! E quant forts batalles venceren, combatent contra la força dels inichs e cruels vicis! De dia treballaven e de nit, posats en devota oració, devotament contemplaven. Encara que treballant, la mental oració jamés cessava.

Qualsevol temps útil

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[14 v] ment despenien, lo qual per a orar molt chich los semblava, oblidant-se moltes vegades ab la dolçor de la contemplació alegra de pendre refectió de corporal vianda. A totes les riquees, dignitats, honors, parents e amichs alegrament renunciaren, no volent alguna cosa de aquest món transitori. Pobres, donchs, eren de les eternals e baxes riquees, mas grament richs de virtuts e de la divina gràcia. Lo cors famejava, mas l'esperit de celestial refectió ab delit se nodria.

Del món per pensament eren apartats; mas a Déu, senyor nostre, per amistat e familiaritat se acostaren. En aquest món eren tenguts per vils e dejectes, mas en los ulls de la divina clemència eren bells, singulars e preciosos. En verdadera humilitat reposaven, en simple obediència vivien, en caritat e paciència caminaven, e axí cada dia davant la divina majestat innumerables gràcies attenyien. Aquells són donats en exemple als religiosos, perquè la sua sancta vida a ben obrar los tire, ans que lo nombre dels frets en devoció de les sanctes obres los aparte. O quant gran fervor los devots religiosos en lo principi de la sua institució tingueren! Quanta devoció de dir oracions! Quanta reverència e obediència sots la regla del mestre en ells resplandia! E de totes aquestes coses nos fa manifest e verdader testimoni lo renom que han dexat de gloriosa fama per la victòria que han attesa batallant contra la potència del món inich e maligne.

CAPÍTOL .XIX.

Dels exercicis del bon religiós.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[15 r] La vida del bon religiós deu resplandir de virtuts maravelloses, perquè sia tal dins si qual per les exteriors obres se manifesta; e molt més deu ésser millor dins que defora, puix nostre senyor Déu és aquell qui contínuament nos mira, al qual nós devem girar onsevulla que siam, e, així com àngels davant lo conspecte de la sua magestat, purs e nets apparéxer. Cada dia devem renovar lo propòsit nostre e a devoció promoure'ns, així com si huy a la conversió venguts fossem, e dir a nostre senyor Déu: «Ajuda'm, Senyor, e conserva'm en tot bon porpòsit e en lo teu sant servir, e dona'm huy gràcia de perfetament començar, que no és res lo que fins ací he obrat.»

Lo bon propòsit dels justs més de la divina gràcia que de la pròpria saviesa devalla. *«L'ome delibera e Déu dispon e ordena, e així no és en l'ome lo seu deliber».*

Los exteriors e interiors actes nostres devem egualment investigar e ordenar, que molt és necessari per a la salut de la malalta ànima nostra.

Si no pots fer contínuament aquest virtuós exercici, almenys una vegada en lo dia considera totes les tues obres, així les paraules, los actes e les cogitacions, si per ventura has fet offensa a la majestat divina o al proïsme. Arma a tu mateix, així com a home de gran sforç, contra les grans malícies del enemich diable. Refrena lo vici de la gola, perquè lo vil peccat de la carn pus fàcilment subjugues. No vulles star ociós; mas lig, Studia e digues oració, o fes algun acte de virtut e misericòrdia, car segons la disposició del temps diversitat de exercicis nos deliten: uns en los

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[15 v] dies de les solemnes festes, altres en los feriats dies, altres en lo temps de tentació, e altres en lo temps de pau e repòs e oci. Unes coses devem pensar com stà la nostra pensa trista, e altres com stam contents e alegres.

En les majors e principals festes devem renovar los bons exercicis e demanar dels benaventurats sancts la favorable ajuda. De festa en festa devem proveir axí com si haguéssem a passar lo camí de aquesta present vida en l'altra. E axí diligentment nos devem apparellar en lo temps de devoció a fer bones obres, sperant sens tarda de nostre senyor Déu rebre de nostres treballs lo salari.

E si per ventura conexem que tardava, siam certs que no som dignes ni disposts per a rebre tan gran benefici, lo qual en lo temps degut serà donat a nosaltres, *«Benaventurat és lo servent* -diu lo gloriós evangelista sent Luch- *al qual venint lo senyor, trobà vetlant e despert, guardant de aquell les precioses riquees»*.

CAPÍTOL .XX.

De la amor de la solitut e scilenci.

Cerca temps dispost per a reposar, e dels grans beneficis rebuts de la divina bondat sovint te recorda, oblidant de aquest enujós món les miserables alegries. Lig sovint tals libres que ans dolor e contrició dels teus abominables peccats te procuren que occupació de mundans negocis. Si tu de tu de supèrflues paraules e de oir novitats e fames lo teu sperit apartes, trobaràs temps dispost per a exercir actes de operacions virtuoses. Los sancts *glo*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[16 r]*riosos tant com podien de les humanes conversacions cuytadament fogien, y, en deserta soledat apartats, ab Déu contínuament rahonaven.

Diu un excel·lent doctor que, tant com ell entre·ls hòmens habitava, tant era fet menys home. E de açò *«sovint attenyem manifesta speriència; que onsevulla que molt parlem, après nos penedim, desijant haver tengut la lengua muda»*. Qui los spirituals beneficis atényer desija ha mester que de la conversació e companyia dels hòmens fugint se aparte, que no pot segurament mostrar-se sinó aquell que voluntàriament se amaga. Ni pot segurament preceir sinó aquell qui voluntàriament se subjuga; ni segurament mana sinó qui a obeir se inclina, ni segurament parla sinó aquell qui voluntàriament calla.

Tostemps la seguretat dels sancts de temor de Déu és stada murada; e tant com de majors virtuts resplandien, tant més humils e dejectes s'estimaven. Mas la seguretat dels mals hòmens de la font de presumptió e supèrbia devalla, y en la gran mar de decepció y engan termena; ni fies de la seguretat en aquesta present vida, encara que sies vist bon hermità o monge.

Per què sovint los qui són millors en la opinió dels hòmens són més perillosos de caure per la gran fiança que de si matexos tenen, de manera que és molt necessari que algunes tentacions sostinguen, que, altrament, fiant de si matexos, en los grans laços de presumpció e supèrbia porien tristament caure. Ja plagués a Déu que jamés la transitòria

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[16 v] alegria de aquest trist món cercàssem, mas que en les coses celestials e divines fermàssem tota la nostra sperança!

No és digne de la gran consolació sinó aquell qui alegrament se exercita en la trista memòria de sos peccats abominables. Si vols dins tu dolorosament plànyer e dolre, entra en lo teu retret, perquè, tancat, fuges de les conversacions mundanes, e dins la tua tancada cetla trobaràs tot lo bé que defora has pogut per culpa tua perdre. La continuació de la cetla pus dolça és que çucre, e la fuyta de aquella és acéver amarch e abominable. Si en lo començ de la tua conversació colràs e amaràs aquella, tostemps te serà stimada amiga e deport plaent e agradable.

En lo reposat scilenci aprofita l'ànima devota e aprèn, troba e contempla los amagats tresors de la sagrada scriptura. Allí trobarà corrents fonts de làgrimes, en les quals cascuna nit porà lavar les sutzies y envellides taques, e axí del seu creador serà més familiar amiga quant més de les conversacions mundanes se aparta. Qui, donchs, dels parents, familiars e amichs se lunya, ad aquell nostre senyor Déu ab tots los seus gloriosos àngels gloriosament se acosta.

Loable e profitosa cosa és al religiós tart exir de la cetla, fugint de la vista e conversació dels hòmens, no desijant veure lo que no és bo posseir, *«perquè aquest miserable món feneix e passa»*, e los desigs de la sensualitat són vans e transitoris; e, pasats aquells, dexen la consciència de greus nafres penada. La alegra exida als sola

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[17 r]çosos deports sovint trista e dolorosa tornada nos procura, e axí tot delit carnal lo començ té plaent, delitós e alegre, mas la fi ab enverinat e pestilent túxech eternament nos mata.

Què pots tu en altres veure que dins lo chich spay de la tua tancada cetla manifestament no·u veges? Mira la bellea de] cel, mira tots los elements dels quals totes les coses són fetes. Què pots en altre loch veure que lonch temps davall lo sol aturar puga? Si totes les coses de aquest vil món presencialment contemplaves, què serien sinó una visió inútil e vana? Alça los ulls a Déu, senyor nostre, e prega per los teus abominables peccats e culpes; e, dexant les coses vanes als vans, entén en aquelles que la divina saviesa guardar te ha manades, Tanca la tua porta e crida a Jesús, amat teu, que ature ab tu en la cuberta cetla; e allí, e no en altre loch, trobaràs complit repòs e alegria. Si no exies de la cetla, e res dels parlars e fames no ohies, ab més repòs, delit e consolació viuries; car, lo qui en oir coses noves se delita, li és forçat que torba de cor e de pensa enujosament comporte.

CAPÍTOL .XXI.

De contrició de cor.

Si vols en la present vida aprofitar, en la divina temor te conserva, e no vulles tenir molta libertat; mas sots profitosa disciplina los teus desordenats sentiments refrena, no donant-te indiscretament a les coses de alegria, mas a la devota contrició de cor te inclina, perquè en devoció pus ubertament te conserves. La contrició trobar

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[17 v] acostuma aquelles sumades riquees que la nostra viciosa vida sovint nos fa perdre. Maravella és que l'ome en aquesta present vida puxa perfetament alegrar-se, si lo seu gran exili e los grans perills de l'ànima discretament considera.

O trists de nosaltres que; ab la vanitat del endurit cor nostre e ab negligència dels nostres defalliments e culpes, no sentim les cruels dolors que l'ànima nostra dolorosament comporta, ans ab alegre goig nos riem en lo temps que pus tristament plorar e plànyer deuríem! No·y ha segura libertat ni verdadera alegria sinó en la temor de Déu ab bona consciència. E axí, benaventurat és aquell qui ab crida de dolorosos sospirs bandeja de si totes les coses que de la casa de verdadera contrició apartar e lunyar lo poden. E benaventurat és aquell qui en la font de làgrimes neteja de si aquelles coses que la sua consciència ennegrir e tacar poden. Batalla animosament, que la gran pràtica dels vicis ab molta pràtica de virtuts se ha de vençre.

No·t vulles occupar en los ansiosos negocis dels altres, mas té contínuament sobre tu uberts los ulls de la tua svetlada pensa, negociant primer los profitosos negocis de l'ànima tua que les fahenes de les persones a tu en deute y en amor acostades. E si no est afavorit dels hòmens, no vulles sentir alguna tristícia; mas, enuja't, sospira e plora, com no est tal com deuries ésser, tenint religiosa vida.

Coneix a tu ésser indigne de la consolació divina e granment digne de sentir tribulacions doloroses. Quant l'ome

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[18 r] és més perfetament contrit, tant li són pus greus e amargues totes les dolçors de aquesta enganosa vida; e cerca necessàries occasions de plànyer e dolre, perquè complidament sab que no pot hun punt sens tribulacions e congoxes en aquesta morta vida viure, e, quant més açò altament condidera, tant se deu més profundament dolre. La matèria de nostra justa dolor e contrició intrínseca són los peccats e vicis nostres, los quals nos tenen axí granment carregats que no·ns dexen alçar a contemplar les celestials e alegres benaventures.

Si pus sovint en la tua curta mort que en allargar la tua vida pensaves, certament attenyeries dels teus peccats esmena complida, e, si del trist infern o penós purgatori les doloroses penes discretament consideres, so cert que les dolors, treballs e fatigues de aquesta present vida ab molt delit sostendries. Mas, perquè aquelles penes al nostre desanciat cor encara no attenyen, frets stam e pereosos en nostres peccats plànyer e dolre.

Prega, donchs, humilment la majestat divina que alegre sperit de consolació donar te vulla, dient les paraules del gran rey e propheta David: *«Nodreix-me, Senyor, de pa de làgrimes e abundosament dóna a mi en aquelles a beure»,*

CAPÍTOL .XXII.

De la consideració de la misèria humana.

Miserable, trist e desaventurat seràs onsevulla que vages, si ja a nostre senyor Déu los

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[18 v] teus passos no gires; e si per ventura te enuges que les coses no succeexen axí com volries, recorda't que no és en aquesta present vida algú que tinga compliadament lo que la sua voluntat desija. Ni lo papa ni lo rey, ni quants senyors sobre aquesta habitable terra viuen, sens tribulacions, dolors e congoxes, no poden spay de un sol dia viure.

Dien alguns flachs e malalts per les vanitats humanes als altres: «Mirau com té bona e reposada vida aquell home! Mirau com és rich! Mirau com és poderós, com és prosperat, com és bell, com és gran, e com és posat en dignitat de gran senyoria!». Mas no miren les celestials benaventures, per les quals veuran que aquestes temporals coses neguna segura fermetat tenen, ans són desplaents, enujoses e tristes, perquè ab gran solicitut e ànsia són posseïdes. No stà en tenir de béns temporals gran abundància la felicitat del home, mas en tenir lo que ha mester per a no sentir enujosa fretura; que tant com més vol ésser spiritual home, tant més la dolçor de aquesta enganosa vida li *és* feta amarga, puix clarament veu les podridures e vanitats de la corrupció humana; que, menjar, beure, dormir, vetlar, reposar, treballar e subjugar-se a totes les altres necessitats de natura, gran misèria e aflictió són al qui viu en devota e sancta vida. E perquè granment és turmentat dins l'ome per les necessitats corporals en aquest món miserable, lo gran Rey e

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[19 r] propheta David a Déu devotament supplica dient: *«De necessitatibus meis erue me Domine».* O mesquins de aquells qui no tenen de la sua misèria perfeta conexença, e pus mesquins aquells qui amant aquesta miserable e viciosa vida axí granment que si en ella podien eternament viure, encara que ab treballs e misèries la sostinnguessen, poch curarien del celestial regne ni de la sua benaventurada glòria!

O folls e infels de cor, tan profundament soterrats en los vans delits de la terra que no·s leven sinó per a les coses de la carnalitat viciosa, les quals en lo dia del final juhí no volrien haver amades! Los sancts gloriosos, amichs de Jhesús, redemptor nostre, tota la sua sperança als eternals béns endreçaven, guiant per aquest virtuós camí lo seu desig a la amor de les coses invisibles, perquè, amant les visibles e baxes, no fossen portats a la profunditat de misèria.

No vulles, donchs, amat germà, perdre la confiança de les spirituals riquees; e puix has temps e hora, no vulles de dia en dia allargar lo teu bon propòsit, mas leva't en un instant, e digues: «Ara és temps de fer bones obres; ara és temps de batallar, ara és temps dispost per a fer dels grans peccats esmena». E quant pus greument les grans tribulacions te congoxen, tant és més temps de la divina gràcia meréxer, car necessària cosa és *«passar per foch e aygua de tribulades congoxes, ans que arribes a la posada de perfeta benaventura»;* e si a tu mateix no forces, jamés dels teus peccats atté

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[19 v]*nyeràs complida victòria, que, tant com l'ànima tua dins l'escur carçre del cors starà presa, no porà de les cadenes del peccat ésser delliure, ni sens enuigs, dolors e fatigues porem spay de un sol dia viure. Granment hauríem delitós repòs de nostres afanyosos treballs, e ab delit e goig trobaríem la beatitut verdadera, si per lo peccat no heguéssem la innocència perduda, per què és necessari en les tribulacions e treballs nostres tenir paciència y sperar la divina misericòrdia, *«fins passe la iniquitat aquesta, e la mortalitat sia separada de la vida»*.

O fragilitat humana als vicis granment inclinada! Huy confesses los teus peccats e vicis, e demà tornes a cometre les confessades culpes. Ara proposes de jamés peccar, e poch après obres contra aquell sanct e virtuós propòsit. Degudament, donchs, nos devem humiliar e no ensuperbir-nos, puix som tan inconstants e fràgils; y encara, perquè molt prest podem per negligència perdre lo que ab molt treball havíem guanyat per gràcia.

CAPÍTOL .XXIII.

Del recort e memòria de la mort.

Molt prest attenyerà lo teu stimat viure la mort, a qui granment fugir desiges, e axí carament te pregue que penses en les tues obres, que huy és viu l'ome, e demà jau tancat dins les dures pedres de la seurà fossa; lo qual, tan prest com és apartat de la vista dels hòmens, tan prest és oblidat e lançat de les altes torres de la memòria. O vanitat e durícia de la pensa nostra, que solament les coses presents recorda, e les sde

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[20 r]*venidores ab les tenebres de la sua gran ceguedat no contempla, ni en qualsevol temps les sues obres arregla, així com si de continent hagués a dexar la vida! Si armaves la tua consciència de les armes de verdadera fe, de la cruel mort molt poca temor hauries. Millor fóra que primer dels vicis e peccats que de la mort fugisses. Si huy no stàs apparellat e dispost a ben morir, com ho seràs demà, majorment que no tens seguretat alguna de més avant viure?

Que·ns aprofita tenir spay *de* larga vida, puix fem tan poca esmena de nostres envellides culpes? Ans com més vivim, en major suma lo nombre dels nostres abominables peccats augmenta, que, si la mort granment és de tembre, molt més devem tenir por als grans perills de la larga vida. Benaventurat és aquell qui té contínuament la mort davant los ulls de la sua esvetlada pensa, perquè, recordant-se de aquella, a ben morir se ordena. Si en algun temps has vist morir algun home, pensa que per aquell mateix camí ha de passar la tua stimada vida.

Com te leves de matí, stima que no tens a veure les tenebres del sdevenidor vespre, e, com seràs en la foscor de la seurà nit, pensa que no tens seguretat de veure la lum del esdevenidor dia; e així, ab aquests discrets pensaments seràs apparellat a la mort, si improvisament lo teu viure assaltava. Molts súbitament e improvisament moren, *«perquè en hora no pensada ha de venir l'etern e verdader jutge»,* e, quant vendrà aquell darrer y spantable dia, dolor tendràs strema com

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[20 v] seràs stat tan negligent e oblidat en la smena de la tua viciosa vida.

Benaventurat e savi és aquell qui és tal en la vida com en la mort ésser desija. Gran sperança de gloriosament morir nos dóna lo menyspreu de aquest món miserable, y encara la gran amor de les virtuts e sciència, lo treball de la penitència, la promptitut de la obediència e lo comport de qualsevol adversitat per amor de Jesuchrist, senyor e salvador nostre. En sanitat moltes obres pots obrar meritòries; les quals, essent malalt, no sé com fer les pugues.

No vulles fiar en los parents, amichs e riquees, ni allargues en esdevenidor la salut de l'ànima tua; que prest se oblidaran de tu aquells hòmens a qui, vivint, granment amaves. Millor és, donchs, que tu proveeixques en les coses necessàries per al camí de la celestial pàtria, e no fies en lo socors que après la tua mort los amichs fer te

poden; que si tu seràs stat per a tu mateix negligent, què faran los altres en qui tu sperant confiaves? *«Ara que tens sanitat és temps dispost»,* mas ab gran dolor ne parle, pensant com en coses inútils e vanes lo despens, podent en aquell meréxer los béns de la eterna vida. Algun jorn vendrà que volries sols tenir spay de una hora per a esmenar les grans erres del teu viciós viure, e no sé si·t serà atorgada.

Mira! Mira, amat germà, de quant perill poràs ésser delliure, de quant gran temor apartar-te, si contínuament de la tua mort tendràs recort e memòria! Studia ara en tal mane

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[21 r]*ra viure, que en la hora de la mort te pugues més alegrar que aquella tembre. Aprèn ara de morir al món, perquè tantost ab Jesuchrist comences a viure. Aprèn ara de menysprear totes coses, perquè libertament a Jesuchrist anar pugues. Castiga ara lo teu viciós cors per penitència, perquè pugues segurament tenir de bé certa sperança.

O foll abominable! Per què creus longament viure, com un sol dia de seguretat no tingues, mirant molts com improvisament han dexat la vida? Quantes vegades has oït dir; «aquell és mort negat, aquell és caygut de la torre, aquell ha pres proplexia, altre per armes o foch o pestilència ha dexat l'estimat preu del seu viure», de manera que la mort és la fi de totes coses, e *«la vida dels hòmens axí com a laugera ombra súbitament passa»?*

E puix, passat l'ordenat terme de la tua vida, algú de tu no·s recordarà. Fes, fes, stimat jermà, ara de present tot lo bé que pugues, que no sabs en quin temps la mort pendrà lo flach castell de la tua miserable vida, e, puix has temps de vida, ajusta les inmortals riquees, no pensant sinó en les coses de la salut de l'ànima tua. Pren ací ab los sancts de Déu amistat ferma, *«perquè, passant de aquesta breu vida en l'altra, ells te acullen en los delitosos jardins de la ciutat de glòria»*.

Habita axí com a peregrí e hoste sobre la terra, al qual no pertany la conexença dels negocis de aquest món variable. Endreça e alça tostemps lo teu desig e pensa a les celestials altures,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[21 v] puix *«ací no tens ciutat perdurable»;* mas allí les tues pregàries, los teus gemechs e làgrimes envia, perquè la tua ànima, après la mort, mereixca benaventuradament posseir de paraís los tresors de preu incomparable.

CAPÍTOL .XXIIII.

Del final juhí de les penes dels peccadors.

En totes les coses contempla e mira la fi de aquelles, y en quina manera staràs davant la magestat del etern jutge, al qual neguna cosa és amagada, ni és placat per donatius ni escuses, mas totes coses jutjarà ab la fina balança de la sua dreta justícia. O miserable e indiscret peccador! Què respondràs a Déu, qui los teus abominables peccats no ignora? Per què no·t apparelles per al dia del final juhi, on negú porà parlar per l'altre, ni escusar, advocar ni defendre les sues àrdues causes, mas caseu portarà lo procés de les sues fexugues culpes? Ara és complidament lo teu treball satisfet; ara les tues làgrimes, acceptades; ara los teus sospirs e gemechs, oïts; ara és la tua dolor purgativa.

En aquest món té lo bon home profitós purgatori, si, rebent grans injúries, més se dol de la malícia dels altres que de la sua pròpria injúria, pregant per aquells qui maliciosament lo envergonyexen, perdonant ab humil e sancera voluntat les sues envergonyides injúries, resistint a la gran fúria e força de les sues passions pròpries, subjugant la sua carn viciosa a tots treballs e fatigues, perquè purgar en aquest món los vils *pec*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[22 r] cats e vicis és millor que purgar les sutzies culpes en l'esdevenidor purgatori; mas nosaltres matexos nos enganam per la desordenada amor que tenim a la nostra carn infecta.

E axí, quant més a tu mateix en aquest inich món perdones, tant pus greument penaràs e cremaràs en los encesos fochs del altre, attenyent a qualsevol matèria de peccat e culpa conformitat de dolorosa pena. Allí los pereosos de terribles açots e agullonades sentran forts e cruels ferides. Allí los golosos de gran fam e set comportaran turments afanyosos. Los luxuriosos e los amadors de sos folls desigs, de cremant e pudent cofre sentran enuigs incomportables. Allí los envejosos, adulant, de rabiosos cans seran morduts, esquinçant la sua carn en troços.

E axí qualsevol acte de peccat tendra conformitat de turmentable pena. Allí los superbos seran plens de dolorosa confusió e vergonya, e los avars de miserable pobrea sentran enujosa fretura. Allí serà més greu, dolorosa e trista una hora de pena, que cent anys en aquesta present vida. Allí negun repòs ni consolació per als miserables damnats se troba; e ací algunes vegades som aconsolats dels amichs, procurant-nos descanç de nostres treballs e congoxes. Sies, donchs, solícit e deligent, e dol-te dels teus peccats e offenses, perquè en lo dia del final juhí tingues seguretat de anar ab los benaventurats a poblar les cadires de la ciutat de glòria. *«Aquell jorn staran los justs ab gran constància mirant aquells qui dolorosament se dolran de les*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[22 v] apparellades penes». Aquell jorn serà al jutjar aquell qui ara humilment se subjuga als folls juhins dels miserables hòmens. Aquell jorn tendra gran sperança lo pobre, humil e simple, de guanyar de les eternals riquees, e lo impacient superbo tendra temor grandíssima de les infernades penes.

Aquell jorn serà tengut per savi qui en aquest món és stat menyspreat per amor de Jesús, redemptor nostre. Aquell jorn se alegrarà granment la persona devota, e merexerà grans béns lo religiós de sancta vida. En aquell jorn se alegrarà més la carn en aquest món affligida, que si en delits fós stada nodrida e criada; e més clarejarà la humil e simple vestidura, que de brocat e seda les brodades e devisades robes. En aquell jorn més serà loada la pobra e chica posada que los alts e solemnes palacios obrats de vistoses pedres de marbres, e més aprofitarà la humil paciència que de aquest món la gran e superba potència. En aquell jorn de major valor y stima serà lo menyspreat pobre que tots los tresors de la habitable terra, e més seràs aconsolat de la oració devota que del plaent past de les sabroses viandes. En aquell jorn més seràs alegre de haver tengut callat e reposat scilenci que de les embellides y studiades paraules de poesia. En aquell jorn més serà plaent la streta vida per aspredat de penitència que tots los alegres delits que tu has pogut en aquest trist món alegrament pendre. Aprèn ara de comportar en aquest breu temps de vida perquè aquell jorn sies delliurat

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[23 r] dels perills de les eternes penes. Si ara no pots comportar lo lauger pes de les poques coses, com poràs lavors comportar la fexuga càrrega dels turments dolorosos? Si ara als chichs treballs est fet impacient e dèbil, què faràs als cruels turments de le les infernals penes? Considera e pensa que no pots haver dos benaventures: delitar-te en aquest món trist e miserable, e après regnar en lo cel ab Jesuchrist, salvador e senyor nostre.

Si fins a huy per los prats de grans honors e delits haguesses la tua vida passejada, què aprofitarien a tu si, en un instant te fos forçat dexar-te de viure? Totes coses són, donchs, vanitat vana, sinó amar a Déu e servir la sua magestat immensa. E qui a nostre senyor Déu ab sancera pensa servint ama, ni tem la mort trista, ni lo final juhí, ni del infern les cruels y enceses flames, perquè la perfecta amor seguretat nos dóna de acostar-nos a Déu, senyor e creador nostre. Mas aquell que fins a huy en greus peccats se delita, no és maravella si de la mort e del final juhí té enujosa temença. E seria molt profitosa cosa que, si la amor envers la majestat divina de mal obrar no podia los teus passos retraure, almenys forçàs-te la temor de les infernades penes. E aquell qui la divina temor postposa, no porà longament star en delit de reposada vida, mas caurà en los enganosos laços del enemich de natura humana.

CAPÍTOL .XXV.

De la esmena de tota la vida nostra.

Sies diligent e despert en lo servir de la magestat divina, e pensa studiosament per què est vengut a la religió snacta, de

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[23 v] xant de aquest enujós món los delits agradables; e conexeràs que est vengut per viure ab Déu, senyor nostre, a ésser fet spiritual home. Donchs, encén tu de devoció la luminosa antorcha, que en breu temps attenyeràs dels afanyosos treballs lo salari. Per un poch de treball en aquest món miserable guanyaràs complit repòs e perfeta alegria en l'altre; e, si tu perseveraràs fe-elment en lo servir del rey de glòria, certament ell serà liberal en retribuir-te complidament lo guardó de les tues bones obres. Gran sperança deus tenir de aconseguir de paraís lo benaventurat premi, mas no és mester que·n tingues seguretat certa, perquè en los enganosos laços de presumptió e supèrbia no vinguesses a caure.

Com algú en la mar de temor y sperança ansiosament fluctuant navega; e, adolorit e trist davant algun devot retaule se agenolla, semblants paraules ab baxa veu rahona: «Ja plagués a Déu que yo sabés si gran temps perseveraré en bones obres», de continent ou dins si la divinal

resposta dient: «Què volries fer tu si açò sabies? Fes ara lo que lavors fer volries, e tendràs seguretat certa»; e axí, prest aconsolat e confortat, a la divina voluntat acomanant-se, cessen dins ell les ones de les ànsies que·l combatien, e no volent ansiosament cercar de saber les esdevenidores coses, Studia cercar què plau a la voluntat divina, per al començ e a la fi de tota bona obra.

«Confia, donchs, en nostre senyor Deu e fes bones obres, -diu lo gloriós propheta- *«e habitant en la terra seràs nodrit en les ri*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[24 r] quees de aquella». Una cosa és que molts de la esmena de sos peccats retrau e aparta: lo spant de la difficultat e la temor de entrar en tal batalla; e aquells granment en virtuts augmenten qui les coses a ells més afanyoses e contràries s'esforcen vençre, que l'ome de major benefici és digne quant més a si mateix treballa vençre.

Dos coses són que per a la esmena de nostres desvariades erres specialment nos aprofiten: la una és retraure's forçadament de aquelles coses a les quals la natura viciosament és inclinada; l'altra és cercar diligentment aquells virtuosos béns dels quals tenim fretura, y encara, bandejar de si aquelles coses que en los altres enujosament nos desplaen.

En qualsevol temps pots cullir innumerables beneficis; car, si tu mires y scoltes obres de virtuosos exemples, ajusta-les en los graners de la tua memòria, perquè après les pugues sembrar per al govern de l'ànima tua. E si alguna cosa digna de ésser represa tu veuràs, guarda no la stoges; mas, birbant, lança-la dels camps de la tua treballada pensa. O quant és dolça e alegra cosa mirar los devots e contrits frares reposar en los delits de virtuoses costumes! E quant és cosa amarga e trista veure per desordenats camins anar aquells qui no fan lo que deuen! E quant és cosa damnosa menysprear lo bon propòsit de fer lo que la religió sanctament ordena!

Sies recordant del teu delliberat propòsit, e la ymatge del sanctíssim crucifix devotament contempla, e tendràs vergonyosa dolor que, posat en la

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[24 v] divinal carrera, no hajes sabut conformar la tua vida ab la vida de Jhesuchrist sacratíssima. Lo religiós qui devotament en la sanctíssima mort e passió de Déu Jesús contempla, totes les coses profitoses per a la salut sua abundantment troba. O! Si Jesús crucificat venia en lo cor nostre, prestament e digna seríem doctes!

Lo servent e devot religiós tots los càrrechs de la religió sancta ab muscles de verdadera paciència humilment comporta; e lo negligent e tèbeu, entropeçant de tribulació en tribulació, dexant caure la profitosa càrrega, contínuament innumerables ànsies lo congoxen, perquè de la interior consolació té dolorosa fretura, e de cercar la exterior no té libertada licència. Qui en la religió sancta cerca les coses laugeres e fàcils, tostemps en grans treballs serà la sua miserable vida constituïda, perquè alguna cosa trobarà que necessàriament li té a desplaure.

Mira e contempla innumerables religiosos stretament ligats sots lo vincle de caustral disciplina. Mira com ixen tart de la cetla. Solitàriament viuen, pobrament mengen, granment treballen, poch parlen, molt vetlen. De matinada se leven, sovint ligen e a si matexos en tota disciplina contemplen. Mira los cartoxans e de cistell e moltes religions de monges, com de nit a loar la divina majestat alegrament se leven; e tu pereosament dorms en lo temps que tanta multitut comença cantar gloriosos cants a Déu, creador nostre.

Si tu no tenies altres negocis sinó loar, magnificar e beneir lo gran rey dels cels e de la terra, e si no freturaves

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[25 r] menjar, dormir ni beure, mas que solament en los spirituals studis entenguesses, molt pus benaventurat series que ara, servint a les necessitats de la tua carn viciosa. Ja plagués a Déu que aquestes necessitats no tinguessem, sinó solament les spirituals refections de l'ànima, les quals per nostra culpa molt tart gustar se poden!

Quant l'ome al grau de aquella perfeta vida munta, que la sua consolació entre los mortals hòmens no cerca, ad aquell nostre senyor Déu benaventuradament se acosta; e axí, content de qualsevol cosa que esdevenir li puxa, ni de les grans coses de aquest trist món se alegra, ni de les poques pot sentir tristor alguna.

Ni sens diligència e solicitut jamés attenyeràs de les virtuts lo ceptre. E si en lo principi de la tua professió en lo servir de Déu, senyor nostre, seràs tèbeu, tendràs enujosa vida; mas, si a la devoció e contrició te acostaràs, qualsevol afanyós treball te serà plaent, delitós e agradable, que l'ome diligent e devot apparellat és a sostenir innumerables afanys, dolors e misèries. Major treball és resistir als vicis e passions pròpries, que treballar corporalment en la més afanyosa faena; e axí, «qui los pochs e chichs defalliments no pot vençre, a poch a poch als majors vicis camina». Seràs en lo vespre alegre, si lo dia hauràs despès en virtuoses obres. Vetla, donchs, desperta e amonesta a tu mateix; e que·s vulla facen los altres, tu a tu mateix no menysprees.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[25 v] **ACABA LO PRIMER LIBRE INTERIOR.**

Comença lo segon de la conversació.

CAPÍTOL .I.

«Regnum Dei intra vos est», dicit Dominus. «Lo regne de Déu dins vosaltres és», diu lo Senyor. Converteix-te de bon cor al Senyor del cel e de la terra e, dexant aquest món miserable, trobarà delitós repòs la tua treballada ànima. Aprèn de menysprear les exteriors coses e a les interiors te condona, e veuràs venir dins tu lo divinal regne. «És lo regne de Déu, pau, goig e alegria en l'ànima sancta», lo qual no serà donat als inichs e perversos. Vendrà a tu lo rey de glòria, mostrant los richs béns de la consolació sua, si ad aquell apparellaràs dins tu molt digne posada.

Apparella, donchs, ànima christiana, ad aquest gloriós spòs del teu cor la posada, perquè merexques que venint a tu, dins tu habitar vulla. E puix aquestes glorioses paraules ha misericordiosament dites, si algú ama a mi e guardarà les mies paraules, yo vendré en aquell e pendré habitació e posada. Dóna a Jesuchrist loch, que dins tu habite, negant a tots los altres la delliure entrada. E axí, tenint aquell, seràs fet rich de béns de preu inextimable, no freturant de algunes altres coses, perquè ell serà lo teu preoveïdor e procurador en les necessitats tues, de manera que no hauràs mester tenir en los hòmens sperança alguna. Los hòmens laugerament se muden «e Jesuchrist eternament dura».

No devem tenir gran fiança en los hòmens mortals e fràgils per molt que mostren amar a nosaltres; ni devem entristir-nos si aquells nos seran adversaris, car los qui huy són ab tu y en valença

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[26 r] tua, demà poden ésser cruels enemichs e perversos, perquè axí com lo vent desvariadament se muden. Ferma, yo·t prech, la tua speranca en Déu, Senyor nostre, e sia aquell la temor e amor tua, e per tu respondrà, donant a tu aquelles medicines que més hauràs mester per a la necessària salut tua, «No tens ací ciutat habitable», que tu en aquest món, axí com strany e peregrí, caminant atures; ni jamés trobaràs del segur repòs la casa, fins que ab Jesuchrist unit e acostat sies.

Què vols mirar res de aquest món miserable, puix ací no trobaràs lo loch de reposada vida, mas en los cels attenyeràs la habitació delitosa e alegra? Que axí com l'ome que anant camí passa per una ciutat e veu moltes coses, e passant les dexa, axí devem dexar nosaltres aquestes coses terrenes e baxes, puix som cada dia caminants al repòs dels celestials regnes. Endreça a Déu la tua oració e pensa, e si no sabs specular les celestials e altes coses, reposa de Jesuchrist en la mort e passió sacratíssima; que si a les precioses plagues de aquell recorres, attenyeràs content repòs e alegria en les grans tribulacions e congoxes, ni seràs ansiós si los hòmens te menyspreen, ni si vergonyosament te faran algunes injúries. Perquè piadosament contemplaràs que lo rey de glòria, Jesús, fon granment en aquest món vituperosament menyspreat dels hòmens, e dels seus majors amichs e coneguts, vergonyosament desemparat en temps de molta necessitat e congoxa, volent comportar scarns, bufets e vituperis, e tu no vols del foch de adversitats una chiqueta purna sentir.

Jesuchrist volgué tenir blasfemadors e ad

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[26 v]*versaris e tu vols que tots sien amichs e benefactors teus, No serà coronada la tua paciència, si tu alguna cosa de adversitat no comportes.

Si una vegada perfetament dins les alegres entramenes de Jesuchrist entraves, e un poch de la gran amor sua senties, certament del teu propri dan o bé no curaries, mas dels vituperis a tu fets granment te alegraries, perquè la gran amor de aquell fa que l'ome a si mateix menyspreant desame.

Qui Verdaderament a Jesuchrist ama, no cerca loch ni temps per a obrar devots exercicis, ni li contrasta algun treball per gran que sia.

Mas lo que més, lo nostre miserable cor, turmenta, és la folla e desordenada amor de les creatures humanes, les quals si desestimes, poràs, speculant les celestials alegries, sentir dins tu goig delit e consolació strema.

CAPÍTOL .II.

De la humil submissió sots lo regiment del prelat.

No faces gran stima de qui és contra tu, ni qui és en deffensa tua, mas solament treballa que sia Déu en totes aquelles coses que tu obrar desiges. Deneja e lava de la pols dels greus peccats e vicis la casa de la tua consciència, e lo gran rey dels cels, ab l'exèrcit de la sua cavalleria, te deffendrà de tots los enemichs que tristament te poden noure; que als que la sua majestat ajudar dellibera, ab lo braç de la sua infinida potència, de tots perills delliura. E si tu sabs discretament comportar, devallarà per a tu dels alts cels maravellós socors e ajuda, perquè de nostre Senyor Déu ve lo gran sforç en nosaltres e lo poder per a poder-nos

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[27 r] delliurar de confusió e vergonya. E lo que molt aprofita per a conservar la humilitat verdadera, és que los altres sàpien los defalliments nostres e que de aquells vergonyosament nos reprenguen.

E l'ome quant per los seus defalliments se humilia e subjuga, fàcilment amolleix e apaga les flames de la ira de aquells que·l reprenien. Al humil, nostre Senyor Déu ab la mà de la sua infinida bondat, guiant de tots perills, delliura; al humil, granment amant en les doloroses tribulacions e congoxes, aconsola; al humil, humilment inclinant-se li empresta e dóna los richs tresors de la sua beneyta gràcia; al humil, après que·l mira devallat en lo pus baix scaló de humilitat profunda, lo leva y·l munta en altitut de la eterna glòria; al humil, los seus sagellats secrets revela convidant-lo a les dolces bresques de contemplació devota. E axí, totes aquestes coses tu complidament poràs atényer, si tu sumes a tu mateix ésser lo més dejecte home que en aquesta trista vall de làgrimes ature.

CAPÍTOL .III.

Dei home pacifich.

Posa primerament a tu en lo delitós camí de pau e poràs après, ab verdadera lum, guiar los altres a la casa de pacífica concòrdia, perquè l'ome amador de pau més prest apagarà les enceses flames dels oys, scàndels e ires, que·l home sabut e de sciència. L'ome apassionat lo bé en mal cambia, e l'ome pacifich al bé totes les coses gira. Qui en lo delitós strado de

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[27 v] benaventurada pau lo seu sperit descança, de negú té alguna temor ni sospita, mas lo inich e maliciós sovint és mogut e regirat per los terribles e cruels vents de temeroses sospites. E axí, posat en continu treball, als altres reposar no comporta, parlant moltes vegades lo qui callar deuria, oblidant de fer aquelles coses que li són granment necessàries.

O trist de tu, que los teus mals sabs scusar e deffendre, e dels altres no vols les justes scuses admetre! Més justa cosa seria que scusant lo teu proïsme a tu mateix acusasses, perquè si vols ésser comportat, necessari és que·ls altres discretament comportes; e axí no seràs luny dels camins de caritat verdadera, la qual nos mostra que solament nos degam indignar contra nosaltres matexos. No és gran cosa conversar ab los mansuets e simples; mas, ab los mals e perversos poder pacíficament viure, és gran e loable cosa. Alguns, ab si matexos e ab los altres, tenen pau contínua; altres que ni a si ni als altres en pau aturar comporten; altres que aturant en la casa de pau e concòrdia, los altres dignament hi aposenten. Mas tota la pau nostra en aquesta miserable vida, més en la humil paciència atura que en no sentir contrarietat alguna. E qui més sab comportar, major pau tendra dins los regnes de l'ànima sua; e serà de si mateix vencedor e Senyor del món, e amich de Jesuchrist e hereu dels celestials béns e riquees.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[27 v] **CAPÍTOL .IIII.**

De la pensa pura e de la bona e simple intenció.

Ab dos grans ales nos levam del fanch de les terrenes e baxes coses. És la una simplicitat, la qual en la intenció atura; e l'altra, puritat en la affectió nostra. La simplicitat entén a Déu, Senyor nostre, e la puritat lo pren e gusta. Si sol en la divina voluntat entens y en lo benefici del proïsme, seràs en libertat verdadera, perdent del cruel món lo desllibertat cativeri.

L'ome de bona vida, ab ulls de verdadera intel·ligència, de l'altitut del més alt cel fins la profunditat del baix infern penetra. Si en aquest trist món algun goig e alegria s'i troba, certament lo posseeix lo virtuós de cor, sancer e munde. E si en algun loch tribulacions e congoxes habiten, complidament les coneix l'ome de reprovada consciència. E axí com lo ferre posat en les brases del cremant foch, dexant lo sútzeu rovell se neteja, axí l'ome girant-se complidament a Déu, Senyor nostre, de la sútzia

roba del peccat se despulla, e en novell home, ab vestidures de puritat, se cambia.

E si comença perfetament a si mateix vençre, e desemboltament e delliure a caminar per les divinals carreres, stimarà ésser laugers e plaents aquells treballs que ans li eren stats fexuchs y enujosos.

CAPÍTOL .V.

De la pròpria consideració.

No devem molt creure a nosaltres matexos, perquè sovint nos fall l'enteniment e la gràcia. E, perquè dins la lanterna

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[28 v] del nostre fràgil cors molt poca lum clareja, la qual lo vent de vanitats e negligència apaga, no consideram moltes vegades que lo viure nostre en tenebrosa scuredat habite, de manera que, posats en aquesta gran fosca, los pochs vicis conexem dels altres, e dels grans peccats nostres no volem tenir alguna conexença.

Sentim agudament los enuigs e fatigues que·ls altres nos procuren e no consideram lo que ells a nosaltres humilment comporten.

Mas qui ab balança de seny e discreció los seus defalliments pensava[11], no jutjaria en aquells alguna cosa enujosa ésser, ni jamés dins la casa de la tua ànima alguna devoció pendrà posada, fins que tu, callant de rependre los altres, a tu mateix condemnes. E si pau, unitat e concòrdia atényer desiges, és mester que bandeges tots los altres dels términs de la tua memòria, e que sol a tu poses davant los uberts ulls de la tua esvetlada pensa, que molt aprofitaràs ai los teus passos de les temporals ànsies treballes retraure.

Ni stimes que·y haja alguna cosa alegra, alguna cosa magnífica, agradable ni poderosa, sinó sol Déu e aquelles coses que a la sua majestat són plasents e acceptes. Stima

ésser vanitat qualsevol delit ni consolació de les creatures humanes; sol Déu etern e immens és lo verdader repòs de l'ànima tua, y és del teu afligit e apassionat cor repòs, descanç e verdadera alegria.

CAPÍTOL .VI.

De la alegria de la bona consciència.

[1] Llegiu pe*sava*. En l'edició de Barcelona (1482) apareix *pesava* segons la transcripció de Miquel i Planas (1911, p. 61): «Mas *qui ab balança de seny e discreció los seus defalliments pesava*». El sentit i la versió llatina fan evident que es tracta d'una errada sense cap mena de dubte

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[29 r] «La glòria del home lo testimoni és de bona consciència», la qual si treballaràs atényer, tostemps la tua ànima serà de goig u alegrin vestida. La bona consciència laugerament portar acostuma lo fexuch pes de enujoses fatigues, e contínuament roman alegra en les tristes adversitats e congoxes; e la mala consciència tostemps, fluctuant en la mar de grandíssimes temors e ànsies, és combatuda. Tu dormiràs en lo lit de reposada vida si lo verme de la tua consciència lo teu cor no rosega. E axí los mals hòmens jamés dins la sua entristida ànima verdadera alegria senten, perquè «no stan en pau los inichs e perversos», diu Déu, Senyor nostre. E si ells dien que davall les ales de benaventurada pau lo seu viure reposa, no tement algú qui noure·ls puga, no·ls vulles creure» perquè prestament se mourà contra ells la divinal ira, destruint los actes de aquells o les cogitacions perverses e malvades.

E perquè la alegria c consolació de aquest món tostemps és acompanyada de trísticia» la alegria dels justs e bons hòmens en Déu solament termena, E axí, qui la verdadera y eterna glòria desija, de la temporal e transitòria no cura. E qui les laors o vituperis humans menysprea, en tranquil·le e reposada mar lo seu viure navega, puix veu clarament que no és fet més sanct per ésser loat, ni és fet més dejecte per ésser vituperat dols hòmens.

Si consideres quin stàs dins la casa de la tua consciència, no pensaràs que dien de tu per los carrers,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[29 v] studis e places. Los hòmens solament jutgen lo que de part defora miren, e nostre Senyor Déu manifestament veu lo que dins lo teu cor cubertament se tanca. Los hòmens consideren los actes e obres; e nostre Senyor Déu, les amagades intencions nostres. Qui contínuament obra virtuosos actes, sens tenir de aquells presumptió alguna, manifest senyal és de humilitat verdadera. E no voler ésser consolat de alguna creatura, manifest senyal és de apurada conciència.

E qui dels seus bons actes negun humà testimoni desija, és de creure que solament en les mans de la divina magestat se desija metre, *«a la gual qui ab sancta intenció se acomana,* -segons diu lo gloriós vexell de electió sent Pau,- *atteny segurament lo que la sua virtuosa voluntat desija»*.

CAPÍTOL .VII.

De la amor de Jesuchrist sobre totes coses.

Benaventurat és aquell qui entén quina cosa és amar a Jesús, Déu e Senyor nostre, e qui per amor de aquell a si mateix menyspreant desama. Y és mester que lo amant totes coses desame, perquè Jesuchrist sol vol ésser amat sobre totes coses. La amor de la creatura és inconstant, enganosa e mala; e la amor de Jesús, ferma, perdurable e profitosa. Qui a la creatura per ésser guardat se arrima, perillosament caurà ab aquella; e qui a Jesuchrist per gran amor abraça, serà guardat de caure en lo fondo pou de les infer

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[30 r] nades penes. Ama, donchs, aquell; lo qual, encara que tots te desemparen, jamés te dexarà ni comportarà que tu eternament pereixques.

Si sabies apartar de tu qualsevol creatura, Jesús dins tu granment acostant-se pendria posada, e conexeries que totes coses són perdudes, sinó aquelles que fiadament a Jesús acomanes. E perquè la carn nostra és sens fermetat alguna; axí com la ploma per lo vent moguda, e la glòria nostra és axí com flor collida, que prest torna seca, seràs tristament enganat.

Si a les apparents e corteses offertes dels hòmens tendràs la porta de les orelles uberta; e si en aquelles cerques solaç, guany e alegria, sovint trobaràs ansiosos enuigs e pèrdues. Cerca, yo·t prech, contínuament a Jesús, perquè en totes coses lo trobes; que més nouràs a tu, si ad aquell no cerques, que si tots los hòmens del món te fossen cruels e inichs adversaris.

CAPÍTOL .VIII.

De la familiar amicícia de Jesús.

Quant Jesús és present a nosaltres, tots los edificis dels nostres actes e obres són sancts, bons, meritoris e de obrar fàcils. Mas, si la sua immensa pietat de nosaltres se absenta, tot quant en aquest trist món obram és mal e de fer difícil. E quant dins la casa del ànima nostra la sua paraula no entra, de alegra consolació tenim streta fretura; mas, si Jesús dins nosaltres una sola paraula rahona, sentim en l'esperit nostre consolació strema. E axí la gloriosa sancta Magdalena, com la sua jermana Martha li dix que

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[30 v] Jesús, son mestre e Senyor, la cridava, tantost se levà del loch on, plorant, amargues aygües de les fonts dels ulls destil·lava. O benaventurada hora quant Jesús nos demana, cambiant les nostres doloroses làgrimes en contenta alegria d'esperit alegre!

Sens Jesús, salvador nostre, sech y steril és lo camp de l'ànima nostra. E axí, si ab la lum del enteniment altres coses sinó aquell cerques, est indiscret, grosser e poch savi, puix, no trobant aquell, perts major cosa que de aquest habitable món la vàlua.

Quines coses te pot donar lo món sens Jesús, sinó dolors, afanys e congoxes? Star en algun loch sens Jesús és infern trist e miserable, e habitar ab Jesús és paraís dolç e alegre. Qui ab lo sol de apurada consciència cerca lo redemptor Jesús, troba lo preciós tresor de preu incomparable; e qui en les tenebres de aquest món pert a Jesús, pert totes les riquees *que·l* podien fer benaventurat e alegre, de manera que és fet granment pobre lo qui ha perdut ad aquell, e granment rich qui cercant aquell lo troba.

Sies, donchs, humil, pacifich, devot e simple, e serà tostemps Jesús en companyia tua; e guarda, que·l faràs granment apartar de tu, perdent la sua beneyta gràcia, si alguna cosa fora de aquell tu ames. E si aquell te dexa, a quina infançonia recorreràs en los perills e necessitats tues? Ni a quin amich que a tu aconsole? Sens amich no poràs tu longament viure; e si Jesús no serà lo teu amich principal, viuràs trist, desaconsolat e orfe. Donchs, grosserament vius si en algun altre sinó en aquell confies. Més prest

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[31 r] deus elegir tenir tot aquest malvat e cruel món per enemich e adversari, que contra lo redemptor nostre, Jesús, una sola offensa cometre.

De tots los teus amats sia Jesús a qui servint principalment tu ames; als altres per amor de Jesús, e a Jesús per amor de si mateix, tu ama. Solament aquell singularment deu ésser amat, puix sol entre tots los altres amichs és lo més feel, lo més bo e més amable. Per la amor de Jesús axí los enemichs com los amichs te deuen ésser acceptes, pregant contínuament per aquells que la divina majestat coneguen e amen. E no desiges jamés singularment ésser amat e loat, com sia cosa que a Déu, Senyor nostre, pertanga.

E si vols manifestament veure quant és dolç, suau e benigne lo Senyor del cel e de la terra, neteja dels teus ulls la pols dels sútzeus peccats e vicis, e lo teu cor pur e munde a Jesús, salvador nostre, endreça. E Verdaderament no porem pujar al grau de tan alta benaventura, si la divina gràcia a nosaltres no munta; que la divina gràcia, quant a nosaltres se acosta, som fets richs, puxants e poderosos; e si, dexant-nos, de nosaltres se aparta, restam malalts, dejectes e pobres, apparellats per a sostenir amargues e doloroses penes. Y en aquestes coses no·ns devem abandonar ni desesperar, mas conformar-nos ab la voluntat divina, comportant per amor de Jesús qualsevol treballs e congoxes; que après del aspre e fret ivern, lo delitós e plaent stiu se presenta; e après de les scures tenebres de la nit, lo luminós e clar dia se manifesta; e après de la *tem*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[31 v] pestosa e vàlida fortuna, la tranquil·le, contenta e reposada bonança nos alegra.

CAPÍTOL .VIII. [VIIII][2]

De la fretura de tot solaç e deport.

No és a nosaltres enujosa cosa, posseint los divinals delits, menysprear los humans deports e solaços; mas poder freturar dels delits, així humans com divinals, és gran cosa, e, per la divina amor, voler comportar del nostre cor lo exili. Mas, quina maravella és, si no sent lo pes de la fexuga càrrega, aquell qui és portat e guiat per Déu, Senyor nostre? Vencé lo gloriós martre sent Lorenç la potència de aquest món inich e maligne, e totes les coses que en aquell delitar-lo podien; perquè lo verdader amador de Jesuchrist no segueix les perilloses sendes de les consolacions mundanes, mas los profitosos camins de les exercitacions virtuoses, sostenint per la divina amor innumerables treballs e fatigues. E com la spiritual consolació te serà donada, fes a nostre Senyor Déu infinides gràcies, no sumant que vinga per los teus propis mèrits, mas per special do de la bondat divina. E no vulles demesiadament alegrar-te ni vanament presumir, mas ésser, per tan stimat do, més humil, temerós e recelós en totes les tues obres. E si per ventura la divina consolació de tu se absentava, no·t desesperes, mas acompanyat de humilitat e paciència spera la celestial visita, perquè nostre Senyor Déu, ab la mà de la sua infinida potència, te pot donar major do e gràcia que no havies perduda. E açò no és cosa nova, que antigament los gloriosos sancts

1

[2] Es tracta d'una errada d'impressió, és a dir, en comptes de .VIII. hi hauria de dir. VIIII. (i.e. IX)

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[32 r] e antichs prophetes la tenen moltes vegades sperimentada. E axí, lo gran rey e propheta David, posseint la divina gràcia, aquestes paraules discretament rahona: *«Ego dixi in abundància mea, non movebor in eternum»*. E freturós de aquella, aquestes piadoses rahons entona: *«Avertisti faciem tuam a me et factus sum conturbatus»*. Y en aquesta tribulació no·s desespera, mas ab aquestes devotes pregàries, la divina majestat supplica: *«Ad te, Domine, clamabo, et ad Deum meum deprecabor»*. E finalment fructificaren granment les oracions sues, segons se mostra per les paraules aquestes: *«Audivit Dominus et misertus est mei, Dominus factus est adjutor meus»*. E diu encara: «Cambiat haveu, Senyor, lo meu dolorós plant en alegria, vestint lo meu adolorit sperit de consolació strema». E axí, puix nostre Senyor Déu ab les persones sanctes aquestes coses fer acostuma, nosaltres, malalts, miserables e pobres, no·ns devem desesperar, si alguna vegada en la fredor del peccat, e altra vegada en la calor de la gràcia, stà la nostra ànima constituïda, perquè la gràcia acostuma de venir e absentar-se de nosaltres, segons la divina voluntat ho dispon e ordena. E axí lo benaventurat Job diu: *«Visitas eum diluculo et subito probas illum»*. En qui, donchs, confiaré yo sinó en la gran misericòrdia divina y en la gran sperança de la celestial gràcia? E si yo só despullat de tan excel·lent gràcia e tornat a la pròpria pobrea, ni los hòmens ni los amichs e riquees aprofitar-me poden; mas podem tenir lo socors de aquest remey: tenir hu

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[32 v] mil paciència, conformant la fràgil voluntat nostra ab la voluntat divina. No he vist jamés algun devot religiós qui no fos en algun temps freturós de gràcia, ni és stat algun sanct tan altament il·luminat, que ans o après no haja sentit tentacions e congoxes; ni és digne de alta contemplació qui per nostre Senyor Déu no ha sofert tribulacions e fatigues, que la precedent tentació manifest senyal és de la consolació sdevenidora. Dóna'ns, nostre Senyor Déu, lo tresor de la consolació sua, perquè ab sforç de major força sostingam les forts adversitats nostres. Dóna'ns los grans enuigs de tentació, perquè no caygam en los laços de presumptuosa supèrbia per les nostres bones obres. E puix l'enemich de natura humana contínuament vetla, dispon-te a la batalla, que a la dreta e a la squerre tens cruels enemichs que jamés reposen.

CAPÍTOL .X.

De la gratitut per la divina gràcia.

Per què cerques en aquest trist món lo delit de reposada vida, com sies nat per a sofferir enujosos treballs e fatigues? Dispon-te a tenir paciència e a comportar doloroses congoxes, ans que a sentir deports, plaers e solaços. Qual home en aquesta present vida no acceptaria ab contentat voler la spiritual consolació e alegria, si en tostemps posseir-la podia? Puix les spirituals consolacions totes les glòries de aquest entristit món sens comparació avancen, totes les alegries mundanes en gran vanitat se funden

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[33 r], e los spirituals delits naxen de virtuts maravelloses, sobre pilars de segura fermetat recolzen. Mas aquestes divines consolacions no poden ésser tostemps que volem posseïdes, perquè la batalla de les tentacions no·ns dexa molt temps aturar en pau de reposada vida; e lo que granment contrasta a la celestial visista és la falsa libertat del nostre animo e la gran presumpció e confiança de nosaltres matexos.

Nostre Senyor Déu gran bé obra donant-nos de alegra consolació la gràcia; e nosaltres obram mal, que no retribuïm complidamennt a la sua excelsa majestat degudes gràcies. E axí, per nostra ingratitut e desconexença, no decorren en nosaltres los rius de la divina gràcia, perquè no·u retribuïm complidament a la gran font de on devallen. E axí nostre Senyor Déu acostuma donar innumerables dons de gràcies ad aquell qui dignament li'n fa gràcies, e leva al presumptuós superbo lo que al humil e simple donar acostuma.

De manera que yo no desige posseir la consolació aquella que de mi la dolorosa contrició bandeja, ni aquella alta contemplació que en altitut de presumptió e vanaglòria muntar me faça, perquè tota cosa alta no és sancta, ni tot desig no té puritat complida, ni tota cosa dolça no és bona, ni tota cosa cara no és a la divina majestat accepte. Dóna, donchs, a Déu infinides gràcies per les gràcies que misericordiosament dóna, y stima a tu culpable, merexent per les tues iniquitats e culpes turment de innumerables penes. Funda lo edifici de la tua consciència e humilitat profunda, perquè muntes ab scala de dignes obres fins

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[33 v] a la sumitat de les celestials altures. Los grans sancts, tant com són més alts e gloriosos, tant més en lo pus baix loch de humilitat devallen; e los qui sobre la gran pedra Jesús la casa de la sua vida funden, no poden muntar en la perillosa altitut de pomposa vanaglòria.

Sies, donchs, grat de les poques coses, perquè dignament merexques atényer innumerables e grans beneficis. E si la dignitat del donador tu discretament contemples, conexeràs que no·y ha algun do chich ni de poca vàlua, ans lo menor és de preu incomparable. Y encara que·ns done flagells, congoxes e penes, li devem retribuir alegres gràcies, puix per la salut de la malalta ànima nostra les dóna. E axí, qui la divina gràcia posseir desija, sia grat de aquella; e pacient, humil e simple, si li serà levada, pregant devotament que li sia tornada, e que, tenint-la, no la puga desansiadament perdre.

CAPÍTOL .XI.

De la poquedat dels amadors de la creu de Jesuchristo

En aquest baix món té nostre Senyor Déu molts amadors dels alts e celestials regnes, mas pochs qui ab muscles de paciència vullen portar lo gloriós pes de la sua creu dolorosa; e molts que lo delitós goig de la consolació sentir desigen, e pochs lo amarch gust de tribulació afanyosa. Tots desigen ab Jesús, Déu e Senyor nostre, granment alegrar-se, e pochs volen per amor de la sua majestat immensa sofferir tribulacions e misèries. Molts seguexen a Jesús fins al partir del pa, mas pochs a beure lo amarch càlzer de la pas

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[34 r]sió trista lo acompanyen. Molts los gloriosos miracles de aquell gloriosament honren, mas pochs los vergonyosos improperis de la creu sacratíssima seguexen. Molts a Jesús, salvador nostre, amen, loen e beneexen, si aquell alegres consolacions los dóna; mas, si un poch spay de aquells la sua gràcia se absenta, en tristes clamors e querelles cridant se transporten. Qui a Jesús, per si e no per algun propri interès, ama en les tribulacions e congoxes, en les prosperitats e alegries, granment lo beneeix e glorifica; e si jamés alguna benaventura li donava, no cessaria ab humil paciència retribuir-li innumerables gràcies, mostrant que la sua pura amor no és per algun propri interès ensutziada. On se troba tal servidor, acompanyat de amor tan sancera, que liberalment a Déu Senyor nostre, sens interès de algun cert guany, servir desige? Certament, molt tart se troba. E *«si algun home en aquest miserable món tots los richs béns entre los freturosos pobres piadosament partia»,* e si feÿa gran temps afanyosa penitència, e si la clara lum de devoció dins ell clarejant cremava, encara li falliria una cosa molt necessària per a la salut de l'ànima sua, la qual és aquesta: *"que desamant a si mateix, a Déu solament ame",* E com haurà obrat algun edefici de alguna virtuosa c sancta obra, no atribueixca a si mateix la virtut, mas a les piadoses mans de la bondat divina, stimant-se tostemps ésser servent inútil, axí com Jesús, redemptor nostre, ab semblants paraules nos amonesta dient: *«Com haureu fet les coses que sanctament vos són manades, humilment stimau vosaltres*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[34 v] ésser servents inútils»; e així porà ésser humil e pobre d'esperit, e porà dir lo parlar del grau rey e propheta David: *«quia unicus et pauper sum ego»;* que Verdaderament no és rich, no és libert ni poderós, sinó aquell qui sab desamar a si e totes les coses de aquest món miserable, e, posat en lo pus baix loch de humilitat profunda, a la divina majestat sobre totes coses ama.

CAPÍTOL .XII.

De la real carrera de la creu sancta.

Afanyoses, cruels e aspres nos semblen aquestes profitoses paraules dient: *«Desama a tu mateix, e porta la creu tua e segueix a Jesús»;* mas molt pus cruels, doloroses e tristes seran en lo dia del final juhí aquelles: *«Fogiu de mi, maleÿts, al etern foch de les infernades penes».* Los qui ara alegrament scolten e seguexen lo sanct nom de la creu sacratíssima, en aquell jorn de la damnació eterna seran delliures, perquè aquest gloriós senyal de la creu sancta clarament se mostrarà en lo cel quant lo verdader jutge devallarà a jutjar les creatures humanes. E tots los servents de la creu gloriosa se acostaran al gran jutge, Jesús, ab fiança de atténer per sos grans servirs lo preu de benaventurada vida.

Per què tens, donchs, temor de portar la creu sancta, la qual és segur camí e pont per a passar als regnes de la eterna glòria? En la creu és la salut nostra, la vida nostra e la segura infançonia, que dels cruels enemichs nostres guardant-nos defensa. En la creu és la fortitut de nostra aflaquida pensa, lo goig del entristit esperit nostre e la gran

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[35 r] perfectió de sanctedat de vida. E puix no tens sperança de la beatitut eterna ni de salut a la malalta ànima tua, sens la cordial medicina de la creu sacratíssima, pren aquella, e seguint a Jesús arribaràs a la ciutat de perdurable benaventura, lo qual és volgut morir per tu, clavat en la creu dura, perquè, portant aquella, en aquella morir desiges. E si tu li eres companyó en los treballs e pena, també li series companyó en los delits de la eterna glòria. E sies cert que no·y ha altra carrera pus ampla, pus bella e pus segura per anar a la immortal vida que lo camí de la creu sacratíssima.

E si tu, voluntàriament ab muscles de paciència, portar-la desiges, ella portarà a tu als derrers términs del que virtuosament la tua voluntat desija. E si forçadament la portes, portaràs un enujós pes de fexuga càrrega. No·y ha algun sanct en aquest món miserable que no haja portat la creu de tribulacions e congoxes; e lo redemptor nostre, Jesús, tant com vixqué, no stigué sens les dolors de la passió dolorosa. No cerques, donchs, altra senda per anar a la ciutat de paraís, que aquest real camí de la creu sancta.

Tota la benaventurada vida de Jesuchrist acompanyada fon de la creu e dolorós martiri, e tu cerques per a tu en aquest treballós món lo delit de reposada vida? Erres, erres granment si ab la lum del enteniment altres coses cerques que tribulades congoxes, perquè tota aquesta mortal vida de afanys, treballs e misèries se mostra granment plena. E tant com algú en altitut de perfeta vida pus altament se alça, tant més profunda

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[35 v] ment sentrà enuigs, dolors e fatigues.

Mas aquest, axí granment affligit, no starà sens remey de consolació alegra, pensant que del arbre de tan afanyoses congoxes cull un fruyt de sabor maravellosa; que tant com algú al pes de les tribulacions humilment se inclina, tant més a la sperança de la divina consolació se endreça; e tant com la carn per lo cremant foch de tribulations és cuyta, tant més l'esperit per la interior consolació és enfortit de maravellosa força; e tant se coneix ésser a la divina majestat accepte, quant més per aquella pot sentir dolorosos treballs e penes; mas açò no és virtut del home, mas gràcia de Jesuchrist, redemptor nostre, que obra tan misericordiosament en nosaltres, fent al sperit nostre amar e desijar aquelles coses que la fràgil e viciosa carn nostra avorrir acostuma. E perquè no és segons lo desig del home portar la creu sancta, ni voler castigar lo cors viciós e culpable, ni, fugint a les honors, a si mateix tenir en preu de poca stima, desestima a tu mateix, y en lo gran rey dels reys fiadament confia, lo qual te donarà dels cels sforçat poder *e* força per a subjugar a la senyoria tua lo cruel món e la tua carn viciosa. Ni tendràs por del enemich diable, si, armat de les armes de fe, seràs senyalat del senyal de la creu sacratíssima.

Aparella, donchs, a tu, axí com a feel e bon servent, a portar de ton Senyor la creu dolorosa, lo qual per amor tua ha volgut, morint en aquella, sentir turments de doloroses penes. E dispon-te a comportar adversitats e misèries si vols que ton

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[36 r] Senyor ab tu habite; e beu lo amarch càlzer de la sua passió trista si ab ell desiges gran temps tenir amistat veradadera. E axí, aparellat e dispost a sostenir tribulacions e congoxes, conexeràs aquelles ésser molt profitoses, perquè són camí segur per a passar als delits de la eterna glòria.

E quant les amargues tribulacions, per amor de Jesuchrist, te seran dolces, stima ésser muntat en altitut de tan perfeta vida, que has trobat alegre paradís en aquesta trista e baxa terra. E quant a sostenir les tribulacions seràs fet incomportable, pensa que est devallat en profunditat de tan viciosa vida, que ja sents en aquest món l'infern dolorós e maligne. E pensa que si haguesses vist fins al tercer cel, axí com lo gloriós vexell de electió sent Pau, no series segur de no sentir adversitats algunes, per què diu Jesuchrist, Senyor nostre: *«Yo mostraré ad aquell quant grans coses ha mester que per lo meu nom comporten»*. Comportar devem, donchs, tribulacions grandíssimes, si volem amar e servir ab amor verdadera. Ja plagués a Déu que per lo sanct nom de Jesús alguna cosa comportasses! Per què restaria en tu gran glòria y en los sancts de Déu contenta alegria, e gran edificació en lo proïsme.

No stà lo mèrit nostre ni la perfectió de la vida nostra en los delits, deports e solaços, mas en lo comport de les tribulacions e fatigues.

E si altra medicina més profitosa teníem per a la salut nostra, certament lo gran metge Jesús, ab maravelloses paraules y exemples, la'ns haguera mostrada; lo qual als seus amats dexebles, quant lo

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[36 v] seguien a portar la creu de doloroses tribulacions, los exortava dient: *«Si algú vol venir a mi, desame a si mateix e porte la creu sua e segueixca a mi»*. Mas de totes les damunt dites rahons sia aquesta la conclusió final e derrera: *«Que no podem entrar en la ciutat de glòria sinó per la gran porta de tribulacions e congoxes.»*

Acaba lo segon libre e comença lo tercer de les interiors paraules de Jesuchrist ab la feel ànima christiana.

CAPÍTOL PRIMER.

Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. Benaventurada és l'ànima christiana que dins si scolta de nostre Senyor Déu les glorioses paraules, rebent de la boca de aquell veu de consolació alegra. Benaventurades són les orelles que no lo so de les humanes veus scolten, mas la veritat que dins elles ensenyant rahona. Benaventurats són los ulls que per no veure les vanitats mundanes se tanquen, e, per a mirar les celestials benaventures, vetlant se desperten. E benaventurats són aquells qui, per servir a Déu, Senyor nostre, dels laços de quest *[sic]*[1] món se deslliguen. Considera e pensa aquestes coses, o ànima mia, e, tancant de la sensualitat les portes, poràs dins tu oir de nostre Senyor Déu les glorioses paraules. Aquestes amables rahons lo teu amat rahona, dient: «Yo so la salut tua, la pau tua e la vida tua. Stà davant mi e torbaràs pau contínua, e dexa les coses transitòries

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[36 v] e vanes, e cerca les segures, perdurables y eternes, puix no aprofiten res totes les mundanes creatures, si seràs del teu creador desemparada. Totes coses, donchs, dexades, sies al teu creador feel, plaent e agradable, perquè merexques per tal mijà atténer los goigs de la beatitut eterna.

CAPÍTOL .II.

Que la veritat parla dins nosaltres sens fer algun brogit de paraules.

«Parla, senyor, ab mi, que lo teu humil servent alegrament té scolta; e, puix servidor de la tua majestat me confesse, dóna al meu enfosquit enteniment lum tan clara, ab la qual conega la perfectió de la tua veritat immenso». Amoleix lo meu endurit cor ab la calor de les paraules de la tua boca, destil·lant axí com a ros la suavitat de la tua profitosa doctrina. Deyen en lo temps antich los fills de Israel a Moysés: «Parla tu ab nosaltres y scoltaré la veu tua; no·ns parle lo Senyor, que per ventura cauríem en les mans de la mort trista». Mas yo, Senyor, no pregue de la manera de aquells, mas ab lo gran propheta Samuel humilment te supplique, dient: «Parla ab mi, Senyor, que lo teu servent te scolta; e *no·m parle Moysés, ni algú dels altres prophetes, mas tu, Déu e Senyor meu, inspirador e il·luminador de tots los passats prophetes, perquè tu, Senyor, sens aquells me pots heretar dels richs tresors de sancta doctrina; e aquells no poden donar, sens tu, alguna cosa de bé al meu sperit pobre.*

Ells poden formar so moltes paraules; mas si tu calles, a la sua veu lo nostre adormit cor no·s desperta. Ells los grans mis

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[37 v] teris rahonen, mas tu descobres la uberta veritat del que signifiquen. La gran carrera de paraís nos manifesten, mas tu dones sforç per a caminar ab virtuosos passos per aquella. Aquells de part de fora solament obren, e tu la casa de nostra consciència reparant il·lumines. Aquells los camps de la nostra ànima solament reguen, mas tu dones de maravellós fruyt fertilitat abundosa.

No parle, donchs, a mi Moysés mas tu, Déu e Senyor meu, veritat eterna, que, per ventura yo morint, no reste sens fruyt de virtuoses obres; e, puix *«tens paraules tirant-nos a la ciutat de glòria»,* parla Senyor a mi, a gran consolació mia e a esmena de la mia viciosa vida, *e* a honor, laor e glòria de la tua majestat immensa.

CAPÍTOL .III.

Que les paraules de nostre Senyor Déu ab gran humilitat oir-se deuen, e que molts aquelles no entenen.

Scolta, fill meu, la suavitat de les mies dolces paraules, avançant la plaent armonia dels passats philòsofs e poetes. *«Les mies paraules sperit són e vida»;* e de tanta virtut e força, que la humana pensa no les basta complidament compendre, les quals ab gran humilitat, affectió e scilenci deuen ésser scoltades. E yo he dit: *«Benaventurat és aquell que tu, Senyor, de la tua sancta ley instruexes»*. «Yo -diu lo Senyor- he ensenyat als prophetes, e del començament del món fins a huy no he cessat parlar ab tots vosaltres». Mas molts tenen les orelles tancades a les veus

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[38 r] de les mies profitoses paraules; e molts, més alegrament al món que a Déu scolten, seguint pus prest los folls desigs de la sua carn viciosa, que les sanctes ordinacions de la voluntat divina. Promet lo miserable món ad aquells, coses temporals, transitòries e vanes, e ab contentat voler e alegria lo servexen; e yo, prometent innumerables béns de incomparable stima, no·s volen levar a fer lo que los sancts manaments ordenen, essent pereosos en cercar los richs tresors dels celestials regnes, lo gloriós premi de la eterna vida e los alegres goigs de la subirana e perdurable glòria. Yo, al servent que fins als derrers dies de son viure diligentment me servirà, li donaré los richs béns que liberalment li tinch promesos, perquè yo só lo remunerador e donador de totes gràcies. Scriu y estoja aquestes paraules dins los armaris de la tua pensa, que en lo temps de tentació te serà molt necessàries. En dues maneres acostume yo visitar los que molt ame: la una és tentació; e l'altra, consolació. E dues profitoses liçons los acostume legir cascun dia: la una increpant los seus peccats e vicis; e l'altra, convidant-los al dolç past de virtuoses obres. E axí, *«qui scolta les mies sanctes paraules, e aquelles menysprea, tendra ab què serà jutjat en lo derrer dia de la sua miserable vida»*.

CAPÍTOL .IIII.

Oració per a demanar a Déu gràcia de devoció.

Senyor Déu meu, tresor de preu incomparable, qui pots complidament enrequir

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[38 v] les grans fretures del meu sperit pobre, ab tot que yo só un pobrellet servent de la tua majestat immensa e un menyspreat verme molt pus dejecte que no sab dir ma lengua. Recorda't, Senyor, que tu sol est bo, just e sanct, qui totes coses pots fer, donar e omplir; solament dexes buyt lo peccador miserable. E *«recorda't, Senyor, de la tua gran misericòrdia»*, omplint lo meu cor dels richs béns de la tua beneyta gràcia, puix no vols que sien buyts lo vexells obrats per les tues mans precioses. Yo no·m puch sostenir en los perills de aquesta miserable vida, si la força y sforç de la tua misericordiosa gràcia no·m socorre. *«No gires, donchs, de mi la tua piadosa cara»*, ni allargues de mi la tua sancta visita, perquè «te *mia ànima no sia feta steril axí com a terra de aygües freturosa»*. Mostra'm, Senyor, de seguir los drets camins de la tua voluntat sancta, e dignament conversar davant los ulls de la tua infinida clemència, puix tu est la mia saviea, qui Verdaderament me conexes, e has conegut, ans que yo vingués a la lum de aquest món miserable.

CAPÍTOL .V.

Que en veritat e humilitat devem conversar davant Déu senyor nostre.

Fill meu, acamina per les amples carreres de veritat, cercant tostemps a mi en la simplicitat del teu cor humil e simple. Qui davant mi per los camins de veritat acamina, de tots perills serà segurament delliure; e si la veritat te ajudar, tendràs en lo teu subjugat cativeri libertat verdadera, poch curant de les va

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[39 r]nes paraules dels miserables hòmens.

O senyor, manifesta e clara veritat és lo que rahones, e que axí sia fet en mi la tua majestat supplique. La tua veritat me ensenye, me guarde e porte als derrers términs de salut verdadera, e, delliurant-me de les affections desordenades, me faça caminar ab tu en libertat de contenta benaventura.

«Yo -diu la veritat- guiaré a tu per virtuoses sendes e mostraré a tu obrar tals edificis que als meus ulls seran plaents e agradables». Pensa studiosament ab doloroses làgrimes los teus peccats e vicis, no sumant a tu merexedor de algun benefici per lo premi de les tues bones obres, mas que Verdaderament est peccador indigne, profundament soterrat en lo vil fanch de les passions mundanes; e que no tens alguna cosa per la qual gloriejar te deges, mas infinides occasions per a fer de tu poca mención y stima.

Ni fuges, menysprees ni temes, sinó los teus abominables vicis, los quals te deuen ésser granment desplaents e odiosos per los innumerables dans que procurar te poden. Alguns no acaminen ab sancera voluntat per les mies virtuoses sendes; mas, per los camins de presumptió folla, volent, coxejant, muntar en lo meus secrets de alta e profunda intel·ligència, e axí, per la sua gran supèrbia, en les tristes mans de creuels tentacions e peccats venen a caure.

Hajes, donchs, temor del juhins divinals, tenint temerosa por de la fort ira del gran rey dels cels e de la terra; e no vulles investigar les sues sanctes obres, mas diligentment cercar los teus peccats abominables.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[39 v] Alguns en los libres, e altres en les mans, la sua devoció porten, tenint a mi solament en la boca, e dins los retrets del seu cor aposentar no·m volen. Són alguns altres axí de lum de clar enteniment il·luminats, que, desservint a les necessitats de natura, a la sumitat del cel endrecen *los* passos; e aquests clarament scolten quines coses l'esperit de veritat los rahona, lo qual los mostra, menyspreant los falsos béns de les coses terrenes, amar de dia e de nit los richs tresors qu·en lo verdader paraís alegrament se posseexen.

CAPÍTOL .VI.

De la maravellosa affectió de la divina amor.

Beneyt e loat sies, Pare celestial, Pare del meu Senyor Jesuchrist, que has tingut recort de mi, peccador abominable. *«O Pare de misericòrdia Déu de tota consolació e alegria»,* que a mi malalt per lo cruel verí dels grans peccats e vicis, me has volgut algunes vegades comfortar ab lo preciós restaurant de la tua consolació alegra. Beneyt e loat sies tostemps ab lo teu unigènit fill e ab lo sanct sperit. O Deu, Senyor e amador meu, com tu vendràs dins la posada del meu cor, tots los meus interios sentiments se abillaran y empaliaran de contenta e gran alegria, puix *«tu est la glòria mia, la sperança mia e lo descanç e refugi de les mies tribulades congoxes».*

Mas, perquè encara só flach e dèbil en amor, e imperfet en virtut, he mester que·m aconsole e conforte lo cordial letovari de la tua consolació sancta. Aconsola'm,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[40 r] donchs, Senyor, ab la salut, de la tua sancta visita, guiant los meus passos per los alegres camps de les tues sanctes doctrines. Delliura de la trista presó de les passions mundanes, sanant lo meu adolorit cor de la malaltia dels vicis e affections desordenades, perquè, axí alegrament sanat, sia fet abte e dipost a mar, fort a sofferir e constant en obrar los edificis de sanctes e vituoses obres. Gran cosa és amor, que sola pot fer lauger lo fexuch pes de la més pesada càrrega, e qualsevol dessaborida amargor endolcir basta. La noble amor de Jesuchrist, Senyor nostre, a desijar la perfectió de la celestial glòria nos desperta; e vol ésser a la sumitat dels cels endreçada, e no detenguda en la profunditat de aquestes baxes e miserables coses. No·y ha alguna cosa més dolça, més alta, més alegra que amor en lo cel y en la terra, perquè amor de nostre Senyor Déu és principalment devallada, e no pot sinó en la sua majestat sobre totes coses creades tenir posada.

E lo qui Verdaderament ama, jamés se cansa, ni sent fatiga alguna, mas aquestes devotes paraules a Déu, Senyor nostre, presenta: «O, Senyor Déu e creador meu, fes-me axi docte que yo sàpia nadar en la profunda mar de la tua amor dolça, e que, deportant-me en aquella, cante a tu, amat meu, dolços e amorosos càntichs. Fes que yo a tu més que a mi mateix ame, axí com la verdadera ley de amor sanctament ho mana».

És la verdadera amor sancera, piadosa, alegra, delitable, casta, ferma, reposada; y és obedient e subjecta al que la voluntat

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[40 v] dels prelats e superiors disponent ordena. És a Déu granment devota, y en la sua immensa majestat tenint segura sperança.

Qui no és aparellat e dispost per lo amat pacientment comportar tribulacions e congoxes, de ésser nomenat «amador» no és digne. Necessari és, donchs, que lo verdader amant, per lo qui ama, les coses dures, amargues e aspres dolçament guste.

CAPÍTOL .VII.

De la experiència del verdader amador.

Fill meu, encara no est en amar fort, prudent ne savi, que per un poch sentiment de adversitat dels enujosos camins de virtuoses obres te desvies, ansiosament cercant de consolació la delitosa posada; que lo verdader amador, resistint a la poderosa força de les tentacions afanyoses, tanca les orelles a les afalagades persuasions del enemich diable. E axí com li só plaent en les alegres prosperitats, axí no li só displaent en les adversitats enujoses. Lo verdader amador no solament lo do, mas la amor del donador discretament considera. E batallar contra los folls moviments de la sensualitat, e menysprear les diabòliques persuasions del cruel enemich de natura humana, senyal de perfeta virtut senyala.

E sies cert que aquell e pervers enemich granment treballa empachar los desigs de virtuoses obres, e de buydar del teu enteniment lo pensament dels sancts exercicis, e de bandejar dels términs de la tua pensa la memòria de la passió *sa*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[41 r] cratíssima, lo recort dels teus peccats e vicis e lo ferm propòsit de acaminar per los gloriosos camins de virtuosos actes. Iniqües, tristes, males cogitacions dins los retrets de la tua pensa stoja, perquè desvie los teus ordenats passos de la sancta carrera de oració devota *e* altres devots exercicis. Desplau-li granment la tua humil confessió, enujant-se que tu a rebre lo preciós cors de Jesuchrist te aparelles. Guarda no·l cregués, tement de caure en los enganosos laços que contínuament te para. Mas digues-li: «fuig de mi, malvat, trist e miserable sperit, qui vols per la porta de les mies orelles tancar dins la casa de la mia ànima lo verí de les tues persuasions malvades». Aparta e fuig de mi, maleyt enganador, que en mi ni tendràs part alguna, mas lo gran rey Jesús, com a fort e invencible batallador, serà en segura deffensa mia. Més ame morir e sostenir qualsevol treballosa pena, que consentir a la tua voluntat malvada. *«Calla, donchs, e no·m parles»,* que no dellibere scoltar lo so de les tues enverinades paraules, encara que tu combat de afanyoses congoxes me aparelles. Mas, puix «to *senyor és la lum, la salut, la guia e defensa mia, no tendre por alguna, encara que vallejat de cruels tentacions me combatesses»;* e si tu al enemich diable diràs semblants paraules, com virtuós e valent cavaller, poràs animosament combatre en lo desafiu de tan enujosa batalla. E si per ventura lo teu cor defallia, pren sforç de major força, confiant del socors de la mia profitosa gràcia; e guarda de caure en lo fon

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[41 v] do pou de pomposa supèrbia, que per tal occasió molts en ceguedat perdurable eternament habiten. Sia, donchs, per a tu exemple de humilitat verdadera, la destrucció e pèrdua de aquells qui de si granment presumexen.

CAPÍTOL .VIII.

De amagar la divina gràcia davall lo mantó de humilitat.

Fill, més segura e profitosa cosa és a tu amagar de devoció la gràcia, que, muntant en altitut de vanaglòria fer, aquella palesa; ni vulles manifestar aquella ab vanitat de paraules, mas, a tu mateix menyspreant, stima ésser indigne de hauver rebut do de tan incomparable vàlua, e pensa, reposant en lo delitós goig de la divina gràcia, quant stàs trist, miserable e pobre sens la possessió de aquella; e, si per ventura, tu posseint aquella la perdies, comporta humilment tan valerosa pèrdua, no apartant-te del studi de la oració ni dels altres sancts e loables exercicis, ni per la sterilitat e fretura que, dins los regnes de la tua ànima comportes, a tu mateix desames; mas, com millor poràs ab lum de virtuoses obres, treballa diligentment trobar lo preu de la perduda gràcia.

Alguns són fets impacients com les coses no succeexen segons los seus desigs desigen, e no pensen que *«no és en libertat dels hòmens anar per la carrera que volen»,* mas a Déu pertany donar e aconsolar on, quant ne a qui vol, segons la sua sancta voluntat ho dispensa. E alguns indiscrets, per la gràcia de devoció les sues flaques persones han en poch temps acabadament destroïdes, volent sofferir maiors tre

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[42 r] balls del qual la sua apoquida força comportar bastava. E, no pensant la poquedat de la sua dèbil potència, més prest la gran affectió del cor que lo juhí de verdadera rahó seguexen; e, perquè de si majors coses han presumit que la divina voluntat no disponia, de continent lo preciós tresor de la divina gràcia perderen; e axí, los qui en los alts cels lo seu niu componien, per tal occasió són fets desemparats, miserables e pobres, perquè, axí humiliats y empobrits, aprenguen que no deuen confiar en les sues ales, mas en les mies daurades plomes. E los qui novament per tals camins acaminen, fàcilment seran assaltats, si per lo consell de alguns discrets hòmens los seus desordenats passos no guien.

E, si més prest lo propri juhí que lo consell de les exercitades persones volran creure, en les mans de cruels enemichs tristament vendran a caure; mas, si sabien davall les ales de humilitat atendar-se, no caurien tan prest en tan perillosa offensa.

E lo verdader remey és aquest que, posseint la fervor de devoció, discretament consideres què deuràs fer si la lum de aquella perdies; e, si s'esdevenia, pensa com la tornaràs dins la lanterna de la enfosquida ànima tua, la qual yo per alguns dies he apagada per cautela tua e per gran laor e glòria mia. Per què és mes profitosa cosa per a tu fer en tu tal experiència, que si contínuament les prosperitats de la tua voluntat possehies; car los mèrits no són de stimar per tenir visions ni consolacions moltes, ni per ésser docte en les scriptures sanctes, ni per ésser

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[42 v] muntats en dignitat de gran senyoria, mas per tenir l'edifici de les sues obres fundat sobre·ls fonaments de humilitat verdadera.

CAPÍTOL .IX.

De la vil poca stima de si mateix davant los ulls de la majestat divina.

«O *parle a tu, Senyor meu, essent pols e miserable cendra»;* e, si altra cosa major yo·m stimava davant la tua gran majestat, les mies iniquitats contra mi testificarien. E, si a mi mateix menyspreant desestime, acostar s'a a mi la valor de la tua sancta gràcia, e la claredat de la lum tua se farà del meu sperit vehina; e tota stima, per chica que sia, en lo fondo lach de la mia profunda misèria serà negada, e allí mostraràs a mi què só yo, ni què fins a huy só stat. Si tu, Senyor, los alegres ulls de la tua gran misericòrdia a mi, servent teu, giraràs, seré fet per l'efecte de la tua vista granment fort, e de novells goigs tendra los meus sentiments plenitut abundosa. Yo·m maravelle que yo, carregat ab lo grandíssim pes de les mies fexugues culpes, així laugerament me sia levat, abraçant-me benignament la tua piadosa misericòrdia.

Mas açò fa, Senyor, la tua amor grandíssima, que·m ha socorregut en les grans necessitats mies, guardant a mi de perills e dans innumerables. *Beneyt* sies, Déu e Senyor meu, que ab tot que yo sia de tots béns indigne, la tua gran noblea e bondat infinida no cessa jamés donar-me dons de preu inestimable. Converteix-nos, Senyor, a tu, perquè siam grats, humils, devots e simples, que tu est la salut, la virtut e fortalea nostra.

CAPÍTOL .X.

Que totes coses a Déu, així com a derrer terme e fi

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[43 r] **deuen ésser referides.**

Fill, fés que yo sia lo teu darrer terme e fi, si complida benaventura atényer desiges, e ab lo foch de aquesta intenció sancta serà apurada la sútzia affectió tua, sovint a si matexa e a les creatures malament inclinada; que, si a tu mateix alguna cosa de virtut atribuexes, de continent lo camp de la tua consciència serà fet sech, steril e inútil. Totes coses, donchs, a mi fes que refires, puix yo só aquell qui a tu liberalment he totes coses donades; e considera que yo so la gran font de qui lo subiran bé emana, e que a mi, de qui totes coses prenen naxença, deuen ésser reduïdes.

De mi lo rich e lo pobre, lo gran e lo chich, poen abundoses aygües de innumerables gràcies. Mas qui luny de mi volrà en algun particular bé alegrar-se, no passejarà per los alegres prats de contenta alegria; mas, per les grans valls de entristides misèries acaminant, sentrà doloroses congoxes. No apliques, donchs, a tu alguna cosa de bé, mas solament a Déu, sens lo qual neguna cosa posseiries; que yo só qui totes coses done, e totes coses a mi, d'on són proceïdes, retornen, volent que per semblants dons me sien retribuïdes innumerables gràcies. Y en aquesta manera bandejaràs dels turments de la tua pensa la inútil vanaglòria, e aposentaràs la celestial gràcia e caritat verdadera, sens fer-te contrast alguna enveja ni alguna amor desonesta e folla, perquè la divina caritat sforçadament venç totes les grans potències, e dóna força y sforç a les aflaquides forces de l'ànima nostra.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[43 v] *E* axí, si discretament los passos de la tua pensa guies, solament en mi te alegraràs e confiaràs; que *«No y ha algú bo sinó sol Déu»,* lo qual sobre totes coses devem loar, amar e beneir.

CAPÍTOL .XI.

Que havent menyspreat lo món, dolça cosa és servir a Déu.

Altra vegada parle ab tu, Senyor, client en les orelles de la misericòrdia de tu, mon Déu, mon rey e senyor: *«O quant és gran e immensa la multitut de la tua pietat c clemència! O guant és gran e saborosa la dolçor de la contemplació tua, la qual donar acostumes als qui devotament te amen!»,* Y en açò, Senyor, has grament mostrat la maravellosa dolçor de la gran caritat Sua, que, com yo no tingués ésser, me has creat a ymatge e semblança tua. E, com yo me fos lunyat de tu per lo peccat e vici, me has tornat a tu per los camins de la tua sancta gràcia.

O font de amor abundosa, de la qual devallen aygües de maravelloses gràcies! Com me poré oblidar de tu, qui has volgut tenir recort de mi, peccador abominable! E, après de haver peccat, has hagut del teu servent misericòrdia, e, sens meréxer, li has donat lo tresor de in tua gràcia e amicícia. Què retribuiré a tu, senyor, per lo do de tan incomparable benefici? No·m par afanyosa cosa que yo servexca a tu, mas tinch per gran e admirable cosa que a mi, tan miserable e pobre, no hajes desdenyat rebre en servent de la tua majestat immensa, donant-me cascun dia tan grans dons que yo no sé què puga fer en satisfactió

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[44 r] de tan innumerables gràcies.

Volguera poder servir a tu, Senyor, tots los dies de la mia cativa vida, puix tu Verdaderament est digne de tot servir, de tota honor e de laor eterna. Tu est mon senyor, e yo un teu servent molt pobre, a qui contínuament só obligat servir sens fatigar-me de loar la tua majestat infinida.

Gran honra, gran laor e glòria és servint a tu, Senyor, menysprear de aquest miserable món les vanitats e riquees; e axí attenyeran gran e maravellosa gràcia, los qui voluntàriament se sotsmetran a la tua servitut sanctíssima. Allí trobaran del Sanct Sperit consolació suavíssima e alegra; allí attenyeran al cativeri del cor libertat delitosa.

O plaent, agradable e alegra, la voluntària servitut a Déu, per la qual complidament l'ome, catiu e pres per abominables vicis, atteny libertat contenta! O gloriós stament d'aquesta servitut, la qual los hòmens ab los àngels eguala, y és a Déu acceptable, als infernats demonis orrible, e a tots los feels christians granment loable! Aquesta servitut, donchs, deu ésser stretament abraçada, puix, per guardó de nostres servirs, nos promet aquell subiran bé e goig, que sens fi tendra eternament durada.

CAPÍTOL .XII.

Que devem examinar e temprar los desigs del nostre cor.

Fill, mester *és*, puix encara no has prou après, que aprengués moltes coses.

Senyor, e quines coses tinch yo apendre?

Fill, que lo teu desordenat desig ordenes complidament, segons la ordenada voluntat mia,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[44 v] *e* que, ad aquella solament amant, a tu mateix desames. Innumerables desigs sovint la tua pensa combaten e mouen; e així considera tal moviment, si és per honor mia o per utilitat tua.

Ni segueixques tot desig, encara que bo e singular te parega; ni fuges al primer afront, encara que de tu sia contrari, mas refrena ab regnes de discreció los teus desigs, que per la velocitat de la tua pensa en alguns perills no caygues.

Ni vulles voluntàriament plaure als vils desigs de la tua carn viciosa, mas fes-la ésser a la virtut subjugada; e que de poques se contente, e de simples alegrament se delite, e, que contra les grans adversitats no murmure, mas aquelles pacientment e simpla comporte.

CAPÍTOL .XIII.

De la informació de paciència e de la luyta contra les concupiscències.

Senyor Déu meu, perquè en aquesta trista e miserable vida, cruels adversitats nos combaten, he mester, per remey de tals fatigues, la excel·lent virtut de paciència; majorment que, encara que yo, dins los términens de pau e concòrdia, les mies obres ordene, no pot sens dolor de cruel battalla reposar la mia treballada vida.

O fill meu, ventat és lo que rahones; per què yo no vull que tu aquella pau attengues, que de afanyoses tentacions fretureja, mas vull que stimes que has trobat los principis de pau, com per diverses tribulacions la tua vida camina. E, si ara no pots en aquesta present vida comportar lo fret foch de aquestes mundanes congoxes, com poràs comportar en l'altra les

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[45 r] cremants flames del penós purgatori? Puix sabs que tostemps de dos mals lo menor deus elegir; perquè, donchs, dels esdevenidors eterns turments delliurar te pugues, los presents mals per la divina amor humilment comporta.

Si penses que los hòmens en aquest món miserable tenen molts delits, seguint los passos de la desvariada voluntat sua, recorda't quant poch temps posseiran tan vanes benaventures; *«perquè, axí com lo fum, passa de aquells la curta vida»,* sens tenir dels passats goigs alguna memòria; los quals, encara que en alegra e dolça vida naveguen, per amargues ones de enuig e temor fluctuant treballen. E la occasió que alguns delits los procura aquella matexa, sovint dolor e pena los presenta; la qual cosa justament és feta, perquè, axí com desordenadament los vans delits abracen, no sens amargor, confusió e congoxa, los posseeixquen. O quant breus, quant falses, quant desordenades són les alegries de aquest món trist e miserable! Mas los hòmens, orbs e cechs per la pols de les vanitats mundanes, no les poden complidament conéxer, volent per los transitoris e breus delits de aquesta treballosa vida atényer la dolor e tristícia de la mort eterna. Tu, donchs, *«fill no vulles seguir los desordenats passos de la deliurada concupiscència, mas aquella, dels turments de la tua voluntat bandejant, aparta, delitant e alegrant a tu en lo senyor dels cels e de la terra, e liberalment donarà a tu del teu virtuós cor les demandes»,*

Que, si Verdaderament vols sentir alegria contenta, e de mi consolació

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[45 v] alegra, talla, lunya e aparta de tu los mundans delits e les consolacions transitòries e baxes; e, tant com més del deport dels hòmens apartaràs lo teu stimat viure, tant en mi sentràs més alegres e contentes benaventures. Mas primerament, no sens tristor, entraràs en lo treball de tal batalla, contrastant a tu l'àbit cruel dels inichs vicis, lo qual serà vençut per gloriosa pràtica de virtuoses costumes. Mouràs contra tu la tua carn viciosa, mas ab la ardent fervor de devoció serà refrenada. Serà cruel contra tu aquella verinosa e antiga serp, de natura humana enemiga; mas, ab les forts armes de devoció la faràs posar en fuyta, e ab aquest profitós treball tancaràs los camins per on ella als teus encontres venir acostuma.

CAPÍTOL .XIIII.

De la obediència del humil súbdit e servent, a exemple de Jesuchrist.

Fill, qui aparta a si mateix dels drets camins de obediència, de la ciutat de gràcia follament se desvia; e qui algunes coses particulars posseir desija, pert les comunes, E qui voluntàriament al seu superior no·s subjuga, és manifest senyal que ad aquell la sua carn no fa obediència. Aprèn, donchs, alegrament al teu superior subjugar-te, si los desordenats moviments de la pròpria carn senyorejar desiges; que més prest l'exterior enemich serà vençut, si dins tu tendràs les potències de l'ànima tua enfortides. Ni tens pijor e més cruel enemich que a tu, si de tu mateix seràs rebel·le. Y és mester que a tu granment

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[46 r] menysprees, si vols de la tua carn atényer gloriosa victòria. E, perquè tu desordenadament te ames, de subjugar-te a la voluntat del superior tremoles.

Mas, quina cosa fas tan gran, tu qui est pols e miserable cendra, si per amor de Déu als hòmens te subjugues; que yo, omnipotent, etern e immens, qui de no-res he volgut crear totes les creatures per amor de tu, humilment me só volgut subjugar al home, e só stat fet lo més humil, dejecte e simple, perquè, ab les armes de la mia humilitat, la tua gran supèrbia vences? Aprèn, donchs, de obeir, tu qui est pols e cendra; aprèn de ésser humil, tu qui est lim e miserable terra, desijant ésser calcigada per los durs peus de tots los miserables hòmens. Aprèn de inclinar la tua voluntat superba, sotsmetent-la a la voluntat de tots los altres.

E axí inclinat, humil e simple, te abaxa que caseu sobre la esquena de la tua paciència acaminar puga, e *«calcigant a tu axí com a vil fanch de les habitades places»*. Què tens miserable home de què clamar-te? Què pots, abominable peccador, contradir als qui a tu vituperant menyspreen, que tantes vegades has offés a Déu, merexent per cascuna offensa del trist infern les doloroses penes? Mas ha perdonat a tu lo meu ull, jutjant la tua ànima en lo meu gloriós conspecte preciosa, perquè, çonexent la mia amor grandíssima, fosses tostemps grat dels meus beneficis, e alegrament a la vera humilitat te abaxasses, comportant pacientment lo menyspreu de tu, humil e simple.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[46 v] **CAPÍTOL .**XV.

De la consideració dels amagats juhins de Déu perquè no siam elevats en les bones obres.

Declares sobre mi los teus juhins, Senyor, e de por e temor tots los meus ossos tremolen, spantant granment l'ànima mia. Stich maravellat e considere que los cels no són nets en lo teu divinal conspecte; e, si als àngels no has, Senyor, perdonat, què serà fet de mi, peccador miserable? Caygueren de la sumitat del cel les clarejants steles; yo, donchs, pols e miserable terra, de què presumint confie?

No·y ha, Senyor, sanctedat alguna en aquells de qui les tues mans apartes; ni saviesa alguna, si lo teu govern los desampara; ni castedat segura, si tu, Senyor, no la guardes. Ni aprofita alguna guarda, si no és present la tua sagrada vetla; que, si tu, Senyor, nos desempares, totalment perint morim; e si·ns atteny la tua sancta visita, atteny seguretat de alegra vida nostre viure. Movibles som e variables, mas som refermats per la poderosa mà de la tua gran potència. Tèbeus e frets som en devoció, mas granment som calfats y encesos per la tua sancta gràcia.

O quant me deig stimar humil e subjecte! O quant profundament me dech, Senyor, sotsmetre als teus juhins profundes, puix, quant més a mi mateix cerque, més ésser no res me trobe! On és, donchs, la vana y seurà glòria mia? On és la concebuda sperança de aquella?

Què és la humana carn clavant lo teu gloriós conspecte, *«sinó un fanch davant aquell qui li ha donat forma?»*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[47 r] Com se pot exalçar en vanitats de paraules aquell del qual lo cor en veritat a Déu stà subjecte, que tot lo món no faria exalçar aquell al qual a si la deïtat ha fet sotsmetre? Ni serà mogut per lo vent de les laors humanes, qui en nostre Senyor Déu ha fermat les àncores de la sua sperança; perquè aquells qui parlen son vanitat, e fallirà lo so de les sues vanes paraules, e «la veritat del senyor serà eternament duradora»,

CAPÍTOL .XVI.

En quina manera devem pregar a Déu per les coses que de aquell desijam atténer.

Fill, digues en totes les coses que a mi demanes; «Senyor, lo que yo demane sia fet segons la tua voluntat sancta; e, si serà a honor, laor e glòria tua, sia fet en nom de la tua majestat immensa. E si conexeràs, Senyor, que lo que yo demane no ha de ésser salut de l'ànima mia, de mi tan desordenat desig lunyant aparta; car tot desig Senyor, encara que al home singular e bo parega, no és tramés del Sperit Sanct; que difícil cosa és Verdaderament conéxer si l'esperit bo o mal té on ha demanar lo que la tua voluntat desija. Molts qui al principi los paria per bon sperit ésser induïts, finalment a la fi són stats enganats e presos.

Axí donchs, ab temor de Déu e humilitat de cor devem desijar e demanar los desigs de la pensa nostra, dient totstemps a mi: «Senyor, puix tu sabs lo que és millor per a mi, fes segons la tua voluntat sancta. Dona'm lo que vulles e quant vulles, y en la manera que

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[47 v] vulles. Posa'm, Senyor, en lo loch que la tua majestat vulla, que yo só servent teu. Aparellat a fer la tua voluntat sancta».

CAPÍTOL .XVIII.

Oració per a complir lo que vol la voluntat divina.

Atorga'm, clementíssim e misericordiós Senyor, tot lo temps de la mia vida, lo tresor de la tua sancta gràcia, e fes-me voler e desijar aquelles coses que a tu, Senyor sien plaents e acceptes. La tua voluntat fes que sia mia, e la mia la tua segueixca. Fes que yo una matexa cosa ab tu vulla, e que yo no vulla ni puga voler ni desvoler sinó aquelles coses que tu, Senyor, vols o desames.

Dona'm gràcia que, per amar la tua majestat immensa, tot lo que és en aquest miserable món avorrint desame, e que mos desigs en tu reposen, e lo meu cor en tu repòs y spay attenga; que tu est la verdadera pau, repòs e alegria, sens qui totes coses són amargues, treballoses e tristes. Fes, Senyor, que yo «en la pau de tu», subiran y etern bé, «dorma, repose y descanse». Amén.

CAPÍTOL .XVIII.

Que en sol Déu deuen cercar lo verdader goig, delit e consolació.

Qualsevol cosa que yo alegrament puch desijar ni pensar per al repòs e consolació mia, no en aquesta present vida, mas en l'altra esdevenidora, atényer spere; que, si yo tots los deports, delits e solaços de aquest entristit món possehia, no porien tenir larga durada. E axí tu, ànima mia, no poràs perfetament ésser a

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[48 r] consolada, ni complidament recreada, sinó en Déu, aconsolador dels miserables pobres e abraçador dels humils e simples. Spera ab contentat voler un poch, ànima, la divinal promesa, e attenyeràs en los vergers de paraís de tots béns complida abundància; que, si tu desordenadament aquestes coses presents, transitòries e vanes, desijant speres, perdràs les eternes, celestials e perdurables. Usa solament les temporals coses, mas les eternals contínuament lo teu continuat desig desige. No pots de algun temporal bé ésser complidament contenta, puix tu per a posseir aquell no est creada.

Ni encara que totes les benaventures de aquest desaventurat món attenguesses, no pories ésser benaventurada, perquè tota la verdadera felicitat, benaventura e glòria en Déu, Senyor nostre, perfetament atura. Lo devot e bon home en tot loch a Jesús, consolador seu, ab si mateix porta,'dient-li: «Ajuda'm, Senyor, e sies present a mi en qualsevol loch, temps e hora». E sia aquesta la consolació mia: voluntàriament voler afreturar de tots los humans delits e solaços. E si la tua consolació me fallirà, sia'm la tua voluntat e justa experiència en loch de subiran solaç e alegria; que tu, Senyor, «no seràs irat tostemps contra mi, ni eternament trametràs a mi menaces».

CAPÍTOL .XIX.

Que tota nostra solicitut e ànsia deuen posar solament en Déu, Senyor nostre.

Fill, comporta que yo faça en tu lo que vull, perquè yo sé lo que has mester per

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[48 v] a la tua salut complida; que tu solament entens e penses moltes coses com a home, seguint de tots desigs los desordenats passos.

O Senyor, veritat és lo que a mi rahones; que major és la cura que tu de mi tens, que tota la solicitud, diligència e ànsia que yo de mi tenir poria! E axí, perillosament viu qui a tu la sua solicitut no endreça. O senyor, solament que la mia desordenada e fràgil voluntat en tu sia dreta e ferma, fes de mi lo que vulles, que no pot ésser sinó gran bé lo que en mi volran obrar les tues mans sanctes! Si vols, Senyor, que yo en miserables y scures tenebres de misèria habite, sia feta la tua voluntat sancta. E si vols que yo en alegra lum repose, sia axi mateix feta la tua voluntat sancta; e, si·m vols fer gràcia de aconsolar-me, sies beneyt per a sempre, e, si vols que yo senta tribulacions e misèries, sies axi mateix beneyt per a sempre.

O fill meu, axí has mester que stigues, si ab mi vols habitar en los regnes de la eterna glòria. Axí és mester que sies aparellat a sentir treballs e misèries com delits e consolacions alegres; e axí alegrament deus comportar ésser freturós e pobre, com puxant e rich de abundants y stimades riquees.

O Senyor, voluntàriament e contenta comportaré per tu qualsevol pes que sobre mi volràs que treballosament sostinga. Egualment, Senyor, vull de la tua mà rebre bé o mal, dolç o amarch, consolació o tritícia, e fer de qualsevol cosa de aquestes a la tua immensa majestat innumerables gràcies. Guarda'm, Senyor, de tot peccat e vici, e no hauré por de la

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[49 r] mort ni de les cruels e infernades penes. E solament que no·m apartes per a sempre de la tua alegra vista, ni ragués a mi del libre de vida, nom porà noure qualsevol tribulació que sobre mi venir ni habitar puga.

CAPÍTOL .XX.

Que per exemple de Jesuchrist, Senyor nostre, devem ab paciència sofferir les temporals misèries.

Fill, per donar salut a la tua malalta ànima, so devallat de la sumitat dels cels en la baxa e miserable terra, prenent les tues tristes misèries, no per necessitat alguna, mas per la caritat que·m mogué a fer tan senyalat e maravellós acte, e perquè tu aprenguesses alegrament sostenir ab muscles de paciència lo pes de les temporals misèries; que, del dia de la nativitat mia fins a la hora de la mia dolorosa mort en la creu sancta, jamés me han fallit dolors e treballoses penes. Yo he sentit dels temporals béns enujosa fretura. Yo he oït sovint blasfèmies, clamors, scarns e vituperis. Per los grans beneficis, cruel ingratitut he rebuda; per los miracles, blasfèmnies; e, per la mia doctrina, represions maleytes.

O Senyor, puix tu has tengut paciència en la vida tua, complint la voluntat del teu etern Pare, és gran rahó que yo, peccador miserable, ab contentat voler comporte qualsevol adversitat que volràs que sostinga, e porte tant com volràs per la salut mia la fexuga càrrega de la mia treballosa vida; que, ab tot que la present vicia sia afanyosa, per lo re

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[49 v] mey de la tua sancta gràcia és granment feta meritòria; e més comportable, per lo exemple de tu, Senyor, e dels teus sancts gloriosos; e molt més contenta e alegra que no fon en lo temps de la ley vella, quant la porta dels cels stava tancada, e tant més se mostrava seura quant pochs a cercar lo verdader camí treballaven, Mas, ni los qui en aquell temps eren justs e se havien de salvar, no podien entrar en la ciutat de glòria ans de la tua passió e mort dolorosa.

O quantes gràcies só obligat de fer a tu, Senyor, que a mi e a tots los feels christians has mostrat lo dret camí dels celestials regnes; que la tua sanctíssima vida, senda, camí e carrera és stada per a nosaltres, descaminats, cechs e dejectes! E ab la lum de la tua clarejant paciència havem trobat a tu, qui est lo nostre bé e la nostra triumfant corona; e, si tu, Senyor, no haguesses preceït y ensenyat a nosaltres, qui seguiria los camins de virtuoses obres? O trists de nosaltres! E quants restarien atràs, sí lo faro dels teus gloriosos exemples no·ls fos stat alegra ensenya! E, si oïts tants maravellosos senyals e doctrines, encara som tenebrosos, què faríem si tant luminosa lum per a seguir a tu no·ns fos stada guia?

CAPÍTOL .XXI.

De sofferir injúries, e com se prova lo verdader pacient

Fill, què és lo que parles? Calla y cessa de donar clamors, considerant quant és stada cruel, gran e dolorosa la passió mia e la dels altres sancts, qui tant abundantment han per mi la sua sanch scampada. Poch és lo que tu

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[50 r] comportes en comparació de aquells qui tan afanyoses coses comportaren, essent fortment tentats, greument tribulats, exercitats y sperimentats en molts virtuosos actes. Necessari és, donchs, portar en presència de la tua memòria los greus e afanyosos treballs dels altres, perquè la fexuga càrrega dels teus chichs afanys e misèries pus laugerament comportes; e, si los teus treballs no semblaran a tu que sien chichs, guarda no·u cau-se la tua impaciència, mas encara que sien grans ochichs, treballa en sostenir aquells ab la gran força de humil e simple paciència; que tant com més a sofferir e comportar te dispons tant pus sàviament obres e merexes, e ab menys fatiga portaràs lo pes de tribulacions e congoxes. E no digues: «No puch comportar los dans y enuigs que·m fa tal home; ni puch sofferir tan enujoses coses, que el me fa gran injúries, allevant coses que jamés les he pensades». Folla és semblant intenció, puix no considera ne mira lo que vol la fort virtut de humil paciència; que no és verdader pacient aquell que no vol comportar sino aquelles coses que a ell li sembla que comportar deia.

Lo verdader pacient no mira qui és lo qui li dóna congoxes, si és major o menor, si és mal o bo, si és rich o pobre, mas egualment de quasevol persona comporta tribulades fatigues, stimant attényer un incomparable guany, puix les mans de Déu, Senyor nostre, li són arribades.

Sies, donchs, aparellat a la batalla si desiges gloriosa victòria attényer, que sens pelea no pots guanyar la stimada

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[50 v] corona de paciència; e, si no vols comportar e sofferir afanys dolors e tristícies, no poràs atényer tan gloriosa corona; que, sino per los camins de enujosos treballs e fatigues, no poràs arribar al delit de reposada vida, ni sens afanyosa batalla no poràs atényer alegra e triumfant victòria.

O Senyor, fes a mi ésser possible per gràcia lo que·m par impossible per natura! Tu sabs quant poch puch yo sostenir, e quant prestament per un chich pes de adversiats só derrocat, sens tenir per a levar-me algun sforç ni sforçada força. Sia a mi qualsevol exercici de tribulacions per amor del teu sanct nom amable; e fes que yo, Senyor, ho desige, que sofferir per tu e comportar treballs e congoxes, gran salut serà a la mia emmaltida ànima.

CAPÍTOL .XXII.

De la confessió de les malalties de l'ànima e de les misèries de aquesta present vida.

«Confessaré yo, Senyor, contra mi la mia gran injustícia» e les grans malalties de la mia entristida ànima. Moltes vegades un chich vent de adversitats e congoxes, axí granment me tribula que, encara que resestir ad aquell yo propose derrocant-me a terra.

«Mira, senyor, la humilitat» e fragilitat *«mia»;* hajes mercè de mi, *«e delliura'm d'aquest vil fanch on tan sútziament embolicat me trobe»*. Açò és lo que cruelment me turmenta e davant tu me porta en confusió e vergonya , mirant-me ésser tan dèbil malalt que per a sostenir lo pes de les passions humanes me fall sforçada força; y, encara que del tot no·m forcen a consen

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[51 r] tir-les, al mi és enujosa, afanyosa e trista la persecució de aquelles, axí granment que·m enuge de viure en tan treballosa batalla. E de ací vinch manifestament a conéxer k mia dèbil flaquea; que molt pus laugerament se carreguen sobre mi les abominables fantasies que de mi no·s aparten.

Plagués a tu, fortíssim rey de Israel, zelador de les cathòliques ànimes, de mirar lo gran treball e dolor de aquest servent teu abominable, y de ésser-li prop en tots los lochs on aquell sia! Enforteix-me, Senyor, de celestial forlea, perquè lo dimoni, lo món e la carn miserable sforçadament subjugue! O mesquins de nosaltres, que jamés en aquesta present vida nos fallen enuigs, afanys e misèries, en la qual totes coses són plenes de laços e de cruels e orribles adversaris; que, partint-se una tribulació o tentació de nosaltres, altra de continent sobrevé, e durant la batalla de la primera moltes esquadres en socors de aquella se descobre!

Com, donchs, podem amar una vida que tantes amargors e congoxososes, fatigues nos procura? Com la podem nomenar vida, puix tantes morts e tristícies nos presenta? Mas, ab tots los grans mals que nodrint cria, granment és amada, e sovint cercam per a trobar en ella repòs de contentació alegra. Sovint maleïm aquest món miserable, perquè és va, enganós e transitori; mas no·l volem dexar quant la força de la carnal concupiscència nos senyoreja. Unes coses nos inclinen, mouen e tiren a amar aquell; e altres, a menysprear, avorrir e desamar-lo. Les que a amar aquell nos mouen són los

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[51 v] folls movients de la carn viciosa, lo desig e cobejança de la folla vista nostra e la supèrbia de nostra desestimable vida; mas les penes, dolors e misèries que de aquestes coses devallen nos fan avorrint desamar-lo.

O trists de nosaltres, que lo vil delit venç lo pensament donat al món, pensant que tots los delits stan en aquests corporals sentiments; e açò fa, perquè de Déu, Senyor nostre, no ha gustat ni sentit la dolçor e suavitat agradable. Mas aquells qui lo món perfetament menyspreant avorrexen, y, en servir a Déu studien e treballen, no ignoren la dolçor divina, la qual és promesa als que Verdaderament lo món renuncien, mirant quant granment erra qui en aquell cerca delit, repòs ni contenta benaventura.

CAPÍTOL .XXIII.

Que devem sobre totes coses reposar en Déu senyor nostre.

Sobre totes coses, o ànima mia, reposa tostemps en Déu, Senyor nostre, puix és de tots los benaventurats sancts etern repòs e folgança. Atorga'm, amantíssim e dulcíssim Jesús, reposar e delitar-me solament en tu, e no en altra creatura; ni en altra salut e bellea, ni en altra honor e *glòria*, ni en altra dignitat e potència, ni en altra subtilitat e sciència, ni en altres béns e riquees, ni en altre goig e alegria, ni en altra laor e fama, ni en altra sperança e promesa, ni en qualsevol delit que la humana pensa sentir ni pendre puga; e, finalment, sobre tots los àngels e archàngels e sobre tots los exèrcits de la celestial

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[52 r] cavalleria, e sobre totes les coses invisibles e visibles.

Puix tu, Déu e Senyor meu, sobre totes coses est bo; Tu sol altíssim, Tu sol poderós; Tu sol suavíssim, aconsolador, bell e delitable; Tu sol molt noble e gloriós, en qui tots los béns complidament stigueren, staran y stan en perfectió perfeta. E per ço té complida perfectió qualsevol cosa que, fora de tu, Senyor, me dones, que no pot la mia ànima Verdaderament reposar sinó en tu, repòs e alegria mia.

O Jesuchrist, spòs meu molt amat, senyor de totes les universals creaturs! Qui·m donarà plomes de verdadera libertat per a que volar e reposar en tu puga? Quant me serà atorgada gràcia que yo conega quant suau est tu, Déu e Senyor meu, e que, sentint la dolçor de la tua amor dolça, a mi mateix no senta? Ara, Senyor, sovint plore, gemeque y lamente, e la gran desventura mia dolorosament comporte, perquè innumerables mals en aquesta trista vall de misèries me turmenten, los quals sovint me torben, empachen y enfosquexen; perquè lo camí de anar a tu Senyor no trobe, e no·m alegre dels teus abraçars alegres, los quals los benaventurats sperits sentir acostumen. O Jesús, resplandor de la eterna e luminosa glòria, consolació, repòs e alegria de la peregrinant ànima! Davant la tua presència, la mia boca és sens veu alguna, e lo meu callar ab tu rahona. Fins a quant tarda venir lo men *[sic]*[2] senyor? Vinga a mi, servent seu molt pobre, e faça'm ésser alegrament alegre. Trameta'm la sua mà poderosa, perquè a mi, trist miserable, faça de tribulacions delliure.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[52 v] Vine, vine Senyor, que sens tu en negun dia tendre descanç de reposada vida, que tu est la mia alegria e sens tu roman la mia taula buida. Miserable, trist, fosch y encarcerat me trobe, fins la lum de la tua presència me il·lumine y en libertat verdadera alegrament me torne.

Cerquen los altres en loch teu qualsevol cosa que vullen, que a mi altra cosa no·m pot complidament plaure, sinó tu, Déu meu, sperança mia e salut de eterna e reposada vida. No callaré ni cessaré de supplicar la tua gran clemència, fin tant que la tua gràcia sobre mi venint torne, e tu dins mi parlant rahones.

Mira, mira que só yo present a tu, que ab tan gran dolor e contrició me has invocat; les tues abundants làgrimes, lo desig de l'ànima tua e la humilitat e simplicitat tua me han inclinat que yo a tu me acoste.

E yo he dit: «Senyor, yo he lo teu sanct nom devotament invocat y desijat fruir a tu, beatitut eterna, avorrint per tu totes les terrenals creatures». Tu del meu pereós dormir me has despertat, perquè cercàs a tu, tresor e bé incomparable. Sies, donchs, Senyor, beneyt, que has fet a mi aquest gran bé, segons la granea de la tua misericòrdia infinida. Què pot dir davant tu lo teu servent, sinó que se humilie davant la tua majestat, recordant-se tostemps de la sua pròpria iniquitat e vilea? Puix en totes les coses maravelloses del cel e de la terra no n'i ha alguna que ab tu, Senyor, se eguale. Senyor, les tues obres són molt bones, *«los juhins verdaders e totes coses per la tua gran prudència són regides»*. Laor, donchs, e glòria sia a tu, saviea del etern Pare; a tu

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[53 r] loe e beneeixca contínuament la mia boca e l'ànima mia, ensemps ab totes les coses creades.

CAPÍTOL .XXIIII.

Com nos devem recordar dels grans benifets que havem rebut de Déu Senyor nostre.

«Obre, Senyor, del meu endurit cor la sagellada porta e mostra'm de caminar per los drets camins dels teus manaments profitosos». Fes-me voler lo que vol la tua voluntat sancta e ab gran reverència e diligent consideració fer recort, axí en general com en especial, dels teus innumerables beneficis, perquè puga d'ací avant dignament a la tua gran majestat fer infinides gràcies. Mas yo sé, e axí confessant ho atorgue, que no·t puch complidament regraciar los grans béns que a mi, peccador pobre, en un sol punt me dones. Yo só menor del teu menor benefici, e com yo la granea de la tua celsitut considere, per attényer e considerar aquella no·y basta lo meu sperit dejecte.

Totes les coses que posseïm, axí de l'ànima com del cors, axí naturals com sobrenaturals, axí dins com defora, són beneficis teus e gràcies a nosaltres liberalment per les tues piadoses mans donades, e loen a tu e beneexen de qui rebem tots los béns que en nosaltres se troben. Y encara que hu reba grans dons e altre pochs, totes coses són tues, e sens tu ni poch ni molt se pot attényer. Aquell qui en major nombre de tu, Senyor, atteny grans dons e gràcies, no·s pot vanagloriar ni exalçar-se sobre los altres, puix aquell és major e millor qui a si mateix desestima i en fer laors dignes és més devot, humil e

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[53 v] simple; e aquell qui menor de tots humiliant s'estima, és fet vexell més dispost per a rebre dins si majors e més senyalats beneficis.

E lo qui menors e més poques gràcies reb, no·s deu en alguna manera entristir ni al més rich tenir enveja, mas deu mirar a tu, Senyor, e loar granment la tua bondat infinida, que tan abundantment los teus valerosos dons repartexes. Totes les coses de tu, Senyor, devallen e així en totes devem donar a tu laor e glòria. Tu sabs que és lo que deu ésser donat a caseu, e a nosaltres no pertany discernir per què atteny un home menor gràcia que altre.

E així, Déu e Senyor meu, yo stime per molt gran benefici no posseir moltes coses de les quals entre·ls hòmens attenga alguna honor e fama, de manera que qualsevol home, considerada la viltat e pobrea de sa persona, no deu tenir tristor ni greuge, mas alegria gran e consolació strema, perquè tu, Déu e Senyor, los pobres, humils e dejectes en aquest món has elet per familiars e servents de la tua celestial posada; e de açò me fan testimoni los teus gloriosos apòstols, los quals per ésser stats humils, devots e simples, e per lo teu sanct nom haber soffert turments e injúries, *«has constituïts prínceps sobre tota la habitable terra»*.

E així, neguna cosa deu tant alegrar al que a tu, Senyor, ama y al que dels teus benifets té complida conexença, com la tua voluntat sancta e voluntària disposició de aquella, de la qual se deu tant consolar e alegrar que alegrament vulla ésser lo menor de tots, com desijaria un altre ésser lo major

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[54 r] de tot lo poble; e que axí sia alegre de seure en lo loch darrer e més baix, com si primer entre-ls hòmens de gran stima fos asseÿt en honorosa cadira. Perquè en la tua voluntat y en la amor de la tua incomparable honra se deu solament l'ome aconsolar, y en aquella més alegrar-se que en qualsevol benefici ni honra que atténer poria.

CAPÍTOL .XXV.

De quatre coses que molta pau portar acostumen.

Fill, yo vull mostrar a tu los drets camins de alegra pau e les amples sendes de libertat verdadera.

O Senyor, fes en mi lo que rahones, que gran consolació tinch de oir tan alegres paraules!

Fill, Studia pus tost en fer la voluntat dels altres que la tua pròpria. Elegeix ans tenir menys que més, cerca lo més baix e dejecte loch on segues e de ésser sotsmés a qualsevol persona. Desija, prega e supplica que la divina voluntat complidament compleixques, perquè tal home en los alegres términens de verdadera pau alegrament reposa.

O Senyor, aquest breu parlar teu en si conté de perfectió larga granea, poques paraules en quantitat, mas de fruyt de sciència se mostren granment plenes! E si pogués dins la caxa de la mia memòria tenir stojades aquelles, no naxeria dins mi tan presta turbació, perquè tantes vegades me sent enujat e treballat, tantes voltes me trobe apartat de la casa de aquesta sancta doctrina. Mas tu, Senyor, que totes coses pots fer, e tostemps la salut de la mia ànima desiges, augmenta en mi la quantitat

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[54 v] de la gràcia, que per mijà de aquella yo puga obeir la tua sancta paraula e acabar lo que yo he mester per a la necessària salut mia.

CAPÍTOL .XXVI.

Oració contra los inichs e mals pensaments.

«No te apartes de mi, Déu e Senyor meu, mas ab piadosos ulls mira en la mia profitosa deffensa», perquè grans squadres de cruels y enujosos pensaments la ciutat de la mia ànima tenen assetiada. Com passaré yo, Senyor, delliure ni com rompré yo lo camp dels enemichs tan furiosos?

«Yo -diu lo Senyor- *seré to capità que iré ab tu e humiliaré profundadament l'altitut de la potència dels superbiosos».* Obriré la porta del teu sagellat carçre, e los meus tancats secrets a tu faré palesos.

Fes, clementíssim Senyor, lo que rahones e fes que ab cuytats passos fugen tots los mals pensaments davant la tua gloriosa presència. La sola esperança e consolació mia és recórrer a tu en totes les mies tribulades congoxes, e confiar en tu e cridar a tu del pus fondo loch de les mies entramenes, e ab humil paciència sperar la tua consolació alegra.

CAPÍTOL .XXVII.

Oració devotíssima per a il·luminar lo pensament.

Il·lumina, Senyor Jesuchrist, ab la maravellosa claredat de la tua lum eterna, bandejant de la casa del meu ennegrit cor tota scuredat de tenebres. Refrena en mi los vans pensaments rompent les cruels tentacions que·m fan tan soberga força. Batalla, Senyor, fortment

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[55 r] per mi e venç los desigs carnals que són orribles bèsties, *«perquè-s faça pau en la tua virtut»,* e la gran abundància de la tua laor resone en lo teu sanct palau, que és la casa de la neta e pura consciència. Mana los vents e les tempestats, *«digues a la mar que del seu continu moviment repose, digues al vent que no bufe, e serà gran bonança».*

«Tramet la tua luminosa lum e la tua veritat sancta» perquè sobre la faç de la terra manifestament clarege, perquè yo terra só, vana, seurà e buyda, fins tu a mi, Senyor, il·lumines. Scampa de la sumitat dels cels la tua beneyta gràcia, dona'ns aygües de devoció per a regar los camps de les consciències nostres, perquè fruyts delitosos e agradables produir puguen. Leva, Senyor, lo meu sperit carregat de greus peccats e culpes, e alça lo meu desig a desijar les celestials benanventures, perquè, gustada la dolçor de la subirana benaventura, me penida de haver assaborit les sabors terrenes, miserables e baxes.

Aparta'm e lunya'm, Senyor, de la consolació de les creatures, puix no té fermetat alguna, que neguna cosa creada pot perfetament alegrar ni portar consolació alegra. Ajusta'm, Senyor, ab tu de vincle de amor inseparable, que tu sol pots complidament satisfer al que ames, e sens tu totes coses són de vanitat plenes.

CAPÍTOL .XXVIII.

Com devem squivar de cercar ab solícita enquesta la vida dels altres.

Fill, no vulles ésser solícit ni tenir ansiosa cura del que obren los altres, puix per aquells no has de advocar ni respondre,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[55 v] mas solament de tu mateix donar rahó complida. Per què, donchs, te vols applicar en los stranys negocis? Pensa que yo complidament conech totes coses e veig totes les coses que davall lo sol són fetes, e los tancats pensaments de caseu a mi són manifestament palesos; perquè a mi, donchs, se deuen totes coses acomanar. E, puix axí és, conserva a tu en verdadera pau, e dexa al que·s mou moure tant com vulla, que sobre ell vendrà qualsevol cosa que farà ni dirà, que a mi no·m porà enganar.

No tingues ànsia de la vana ombra del gran nom ni de la multitut dels servidors, ni del particular amor dels hòmens, perquè aquestes coses en l'enfosquit cor grans tenebres causar acostumen. Ab gran delit te parlaria, e los meus amagats secrets a tu revelaria, si tu attentament speraves la mia venguda e la tancada porta del teu cor per a mi fesses ésser uberta. Sies fill prudent e vetla en oracions devotes, humiliant la tua supèrbia a totes les creatures humanes.

CAPÍTOL .XXIX.

En quines coses la ferma pau del cor stà fundada e lo verdader benefici.

Fill, yo he dit: *«La mia pau vos deixe, la mia pau vos done; e no axí com lo món la dóna yo la done»*. Tots, generalment, la verdadera pau atényer desigen, mas lo que aquella requir, cercar no curen. La mia pau ab los humils e simples de cor habita; e axí si a mi scoltaràs e seguiràs les profitoses paraules de la mia gloriosa doctrina, poràs atényer maravello

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[56 r] sa pau dins los regnes de la combatuda ànima tua.

Mira ab los ulls de la tua esvetlada pensa ans de començar la fi de les tues obres e solament en plaure a mi la proa de tos desigs endreça; e fora de mi, que só port de reposada vida, neguna cosa cercar vulles. E de les obres dels altres no vulles presumptuosament fer juhí ni vulles empachar-te de les coses que a tu no són acomanades, y en aquesta manera porà ser que sentràs tard o nunqua alguna manera de torba. Que nunqua sentir congoxes ni comportar algun afanyós treball de cors o de ànima no pertany al stament de aquesta present vida, mas a la vida perdurable, eterna e benaventuradarada.

No stimes, donchs, haver trobat la pau verdadera sinó sents alguna adversitat o congoxa, ni cregués posseir benaventurada vida si totes coses segons la tua voluntat succeexen; perquè lo verdader amador de virtut no·s coneix en açò ni la perfectió del home en aquestes coses reposadament atura, mas en offerir-te de bon cor a la voluntat divina, e que axí en les adversitats com en les prosperitats a Déu alegres gràcies li presentes, E si seràs tan ferm, constant e fort en la virtut d'esperança que, apartada tota interior consolació, aparellaràs lo teu cor a sostenir majors congoxes, no stimant a tu mateix sanct ni just ésser, lavors en la verdadera e dreta senda de pau acamines e tendràs segura e certa sperança *«de veure en la tua fi la mia alegra cara»*, E si a tu mateix complidament menysprearàs, sies cert que usaràs de gran abundàn

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[56 v] cia de pau segons la disposició de la tua habitació e posada.

CAPÍTOL .XXX.

De la excel·lència del pensament libert, e que de major mèrit és la humil oració que lo legir les sacres scriptures.

Senyor, aquesta és obra de perfet home; «Nunqua la sua dreta intenció desviar de les celestials benaventures e desansiadament passar entre les grans ànsies de aquest món miserable, no a manera de pereós e fexuch, mas ab una prerogativa de voluntat liberta, sens acostar-se ab desordenada affectió a creatura alguna».

Prech-te, clementíssim Déu e Senyor meu, que de les ànsies d'aquesta present vida me delliures y que en les freturoses necessitats del meu fatigat cors no·m embolique, perquè ab lo delit de aquell no empache los camins per on la salut dins l'ànima mia arribar poria, e perquè yo de treballs, treballat e cansat, no sia derrocat; no dich de aquelles coses que la vanitat mundana ab tota affectió desija, mas de aquestes miserables misèries que penadament la mia treballada ànima turmenten ab la comuna maledictió de la mort trista, empachant que en la libertat del sperit entrar no puga tantes vegades com entrar vulla, O, Déu e Senyor meu, dolçor inefable! Cambia en amarga dessabor tots los meus carnals delits, que tan desviadament de la amor de les eternals riquees me aparten, afalaguen e tiren enganosament a si ab una sola vista de un bé present, que·s mostra delitable. O, Déu e Senyor

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[57 r] meu! No·m vença la mia carn e sanch miserable, no·m engane aquest fals món ni la sua breu e desestimable glòria, ni les astúcies e assalts del enemich diable. Dóna'm força y sforç per a resistir, paciència per a sofferir, e per a perseverar invencible fermetat e constància. Dóna'm, per les consolacions de aquest món, la suavíssima unctió del teu sperit, e per la carnal amor, dona'm l'amor del teu nom sanctíssim.

Que lo menjar, lo beure, lo vestir e les altres coses per a la sustentació del cors necessàries, al sperit de devoció encès són treballoses. Atorga'm, Senyor, usar tempradament de tals vitualles, perquè en los vans desigs de aquelles no·m embolique; e avorrir totes viandes no és necessari, perquè natura necessàriament ha d'ésser sotsvenguda; mas cercar coses supèrflues, e al gust molt delitables, la xristiana ley justament ho reprova, perquè la miserable carn contra l'esperit superbament se mouria. Supplich-te, Senyor, que la tua poderosa mà en los perills de aquests perillosos camins me guie e·m guarde que del mig de la verdadera senda desvariadament no·m aparte,

CAPÍTOL .XXXI.

Que la particular amor, del subirà y etern bé, granment nos aparta.

Fill, mester és donar-te tot per lo tot, que és Déu i Senyor nostre, e que tu de tu mateix no sies. E sies cert, que la cosa que més en aquest trist món te pot noure és a tu mateix tenir amor alguna, que segons la affectió e amor que portes, axí la cosa més o menys se acosta; e si la tua amor serà pura e ben ordenada, seràs libert de un trist cativeri. No vulles cobejar lo que no és honest posseir, ni vulles tenir lo que de la interior li

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[57 v] bertat apartar e desviar te basta. Maravella és que del centre del teu cor a mi no·t acomanes ab totes les coses que desijar o atényer pugues.

Perquè en vana tristor no·t consumeixques ni en supèrflues ànsies te fatigues, stà al plaer e voluntat mia e no sentràs dolor, misèria ni alguna congoxa. E si cerques, deçà o dellà, diversitat de coses per a delitar-te, nunqua trobaràs alegre deport ni contenta benaventura, perquè en tot loch trobaràs alguna occasió de enujosa tristícia,

E axí no la cosa attesa o multiplicada de part defora nos aprofita, mas la que és menyspreada e tallada de rael del cor nostre; e açò no solament entengués de les grans riquees e rendes, mas encara dels vans desigs de la honra e pomposa vanaglòria, que són coses que axí com a vana ombra fenexen. E axí, poch aprofita lo loch en lo qual l'esperit de fervent devoció no habita, ni atura molt en nosaltres la pau defora guanyada, si dins lo centre del nostre cor no és aposentada. E açò vol dir que si tu no staràs en mi, mudar-te pots, mas no millorar, perquè attesa la occasió trobaràs lo que has fugit e més avant encara,

CAPÍTOL .XXXII.

Oració per a denejar lo cor e per a la celestial saviea,

Conferma'm, Déu e Senyor meu, per la gràcia del Esperit Sanct, e dóna'm sforçada virtut per a buydar lo vexell del meu cor ple de enujoses ànsies e tristures; e dóna'm aclarits ulls per a mirar *«que totes les coses de aquest vil món són transitòries e que davall lo sol no·y ha cosa que tinga fermetat alguna»*.

Atorga'm, Senyor, la celestial saviea perquè aprenga de

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[58 r] cercar e de amar a tu sobre totes les altres coses, y de entendre aquelles segons lo arreglat orde de la tua ordenada saviea. Dona'm gràcia de discretament apartar-me dels delits agradables e ab humil paciència comportar les adversitats enujoses. Dona'm, Senyor, ales per a discretament fugir los lagots e vanes laors dels miserables hòmens, e ab humil paciència comportar les vergonyoses injúries, que certament stà fundat sobre alta virtut qui per lo vent de les paraules no fa variable mudança, ni dóna les orelles al dolç cant de la serena, que és lo parlar dels lagoters enganosos.

CAPÍTOL .XXXIII.

Contra les lengües dels maldients.

Fill, no prengués enuig si alguns dien de tu coses perverses e males, perquè tu pijors coses deus stimar de tu que aquells no rahonen, e creure que est lo major peccador que sobre aquesta habitable terra habite. No és poca discreció en mal temps tenir callat scilenci e girar-se a mi ans que·ls vans juhins dels hòmens segueixques.

Ni sia la tua pau en la boca dels hòmens, que encara que diguen de tu coses o bones o males, no·t poden fer altre del que est. Digues on stà la verdadera pau e verdadera glòria sinó en mi. E axí, qui no pensa en servir ni desplaure als hòmens, mas a mi té la proa de sos servirs endreçada, contínua pau tendra dins los regnes de la sua ànima, que de la font de desordenada amor e temor vana naxen los rius de passions enujoses e tristes.

CAPÍTOL .XXXIIII.

Com devem reclamar a Déu e beneir-lo en lo temps

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

***[58 v]* de les tribulacions e congoxes.**

Sia, Senyor, tostemps lo teu sanct nom beneyt, que has volgut que la potència de aquesta cruel tribulació e congoxa me combata. E, perquè, Senyor, assetjat per terribles ànsies, no puch fugir ad aquella, és mester que a tu recórrega perquè·m dones socors en tan cruel batalla. Ara, Senyor, só posat en tribulació e congoxa, per les quals lo meu adolorit cor sent enujoses penes; e axí, Pare celestial, te supplique, puix só posat en tan enujós carçre «*que a mi, fill e servent teu, de tan trista presó delliures*». Plàcia't, Senyor, voler-me delliurar, que yo miserable pobre, què puch fer, ni on puch anar, si la lum de la tua beneyta gràcia no·m guia? Dona'm, Senyor, paciència e ajuda'm, Déu meu, e no hauré por a neguna tribulada congoxa.

Mas ara, posat en la mar de tan amargues ànsies, què diré, sinó: «*Senyor, sia feta la tua voluntat?*» E perquè yo mereixch sentir lo pes de tan enujoses penes, plàcia't que ab muscles de simple paciència lo comporte, fins passe aquesta tempestat enujosa. Poderosa és la tua mà per a lançar de mi aquesta tentació enujosa e per a fer amollir l'esforç de la sua poderosa força, perquè yo del tot no pereixca, axí com moltes vegades has fet a mi tu, Déu meu e misericòrdia mia; e tant com a mi és diffícil sostenir tan enujoses fatigues, tant a tu és fàcil remeyar e amollir aquelles.

CAPÍTOL .XXXV.

Com devem demanar la divinal ajuda e com devem tenir sperança de cobrar la perduda gràcia.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[59 r] Fill, puix *«yo só lo Senyor que done confort en lo temps de la tribulació e congoxa»,* vine a mi com volràs complit remey ad aquella. E lo que més empacha lo camí per on del cel no devalle la divinal ajuda, és que molt tard te gires a la oració devota, que ans que a mi devotament suppliques, cerques solaçosos deports y exteriors alegries, en les quals alegrar e delitar-te pugues. E per aquesta occasió totes coses te aprofitaran poch, fins que conegués e sàpies que *«yo só lo qui delliure ad aquells qui en mi segura sperança tenen»,* e fora de mi no·y ha consell que valga ni algun remey que durar ni aprofitar puga. Mas quant hauràs cobrat sperit après de la tempestat tan seurà, pren sforç ab la luminosa lum de la mia clarejant misericòrdia, que yo Stich prop per a reparar totes coses, no solament segons eren, mas encara en major abundància.

Digues, *«per a mi és neguna cosa diffícil ne impossible?»* O só yo semblant al que parla e no obra? Digues, on és la fe tua? Sies ferm e constant, sies animós e fort, y, en lo degut temps, vendrà a tu consolació alegra. Spera, spera a mi, qui só lo verdader metge «y *sanaré les enujoses malalties de la tua entristida ànima»;* la tentació és la que enujosament te turmenta, la vana temor és la que terriblement te spanta. Qnè *[sic]*[3] aprofita tenir ànsia de les coses que són per venir, sinó que·ns fa tenir enujosa tristícia? Vana e inútil cosa és entristir o alegrar-se de les coses sdevenidores, que per ventura no succeiran segons lo teu esvet

[3] Llegiu *què*.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[59 v] lat pensament ansiosament contempla.

Emperò, humana cosa és al home ésser enganat per les imaginacions aquestes, mas també senyal és de poch animo ser portat tan laugerament del enemich a la imaginació falsa, perquè ell no cura si ab veritat o falsia nos engana o burla, ne si·ns derroca per terra ab lo pes de la amor de les coses presents o ab la temor de les esdevenidores, «E *axí, no·s torbe lo teu cor ni tema; crea en mi e confia de la granea de la mia infinida misericòrdia»,* que quant tu creus star molt luny de mi, moltes vegades Stich yo prop de tu, e quant tu més creus ésser perdut, lavors stà més prop de tu lo guany del teu meréxer.

No cregués ésser del tot desemparat encara que algunes vegades enujoses tentacions te enuje *[sic]*[4], que l'ome per aquests afanyosos camins al regne del cel dretament acamina; e, certament, és més profitosa cosa a tu e als altres servents meus que·us exercirteu en adversitats enujoses, que si totes les coses a vostra voluntat o desig succehien. E perquè yo veig los teus amagats pensaments, conech que has mester per a la salut tua que algunes vegades te dexen amarch, que per la successió del bé en altitut de pomposa supèrbia no muntes. Lo que yo t'é donat te puch en qualsevol temps levar, e tornar-ho a tu quant a mi plaurà; e la cosa que yo a tu donaré, mia és, e quant yo la pendre, no pendre sinó cosa mia, perquè mia és qualsevol stimada joya e qualsevol perfet bé que yo a tu donaré. Si yo trametré a tu alguna tribulació o congoxa, no·t indig

[4] Llegiu *enujen*.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[60 r] nes ni derroques del teu cor la força, puix yo prestament te puch ajudar e cambiar qualsevol enujosa tristícia en goig plaent e alegre, emperò yo só just e digne de laor grandíssima com aquestes coses faç ab tu en semblant manera.

E si tu ab lum de discreció la veritat de açò contemples, no deus per alguna adversitat enujosament entristir-te, mas granment de aquella alegrar-te, fent-ne a mi innumerables gràcies; y encara deus tenir per una senyalada alegria *«que essent affligit te done doloroses congoxes». «Axí com me ha amat lo meu Pare, axí ame yo a vosaltres».* Y

he dit als meus amats dexebles: *«No·us tramet a deports, goigs ni solaços, mas a enujoses batalles; no a honres, mas a envergonyides vergonyes; no a delitós repòs, mas que ab vostres afanys produeixcau maravellós fruyt de paciència».* E axí, fill meu, recorda't de aquestes mies tan profitoses paraules.

CAPÍTOL .XXXVI.

Com se deu menysprear qualsevol creatura perquè pugam trobar lo creador nostre.

Senyor Déu meu, encara he yo mester major gràcia atényer si tinch de arribar ad aquell benaventurat loch, en lo qual negú me porà donar enujosa fatiga; perquè quant alguna cosa en aquest trist món me deté, les ales de la mia voluntat no poden volar a la excelsa altitut de la tua majestat immensa. Aquell desijava Ubertament volar a tu, Senyor, qui deÿa: *«Qui·m donarà plomes axí com a coloma, e volaré e reposaré?»* E perquè no·y ha libertat més liberta que no

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[60 v] desijar res en aquesta miserable terra, és mester desemparar e avorrir a si mateix e ab los uberts ulls de la esvetlada pensa contemplar a tu, creador del món e de totes les creatures. E qui no serà desembaraçat dels enganosos laços de les cretures humanes, no porà libertament caminar als celestials e perdurables regnes. E per ço, en aquesta present vida molt pochs contemplatius se troben, perquè no·s saben apartar de les mortals creatures que tan enganosament nos detenen.

Mas per açò, és mester una sobreabundant gràcia que alce l'ànima sobre si matexa en altitut de contemplació devota. E si l'ome no és elevat en sperit e apartat de totes les creatures humanes, e ab Déu unit, qualsevol cosa que sab ni té, és de molt poca stima. Tostemps serà granment pobre aquell, e jaurà en les vanitats de aquesta miserable terra, qui stima neguna cosa ésser gran sinó lo sol etern e subirà bé; perquè qualsevol cosa que no és Déu, deu ésser com a vil e dejecte desestimada. Gran differència és certament entre la sciència del home il·luminat e devot, e la sciència del letrat y studiòs clergue; perquè més noble és aquella doctrina que devalla de la font de la divina influència, que aquella que ab treballs de humana indústria se pot de cada dia atényer.

Molts desigen los alegres delits de la contemplació devota, mas no studien en adquirir aquelles coses que per atényer aquella són necessàries; y encara lo que molt los empacha és que stan posats en aquestes coses sencibles, poch curant del esmortiment de si *mate*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[61 r]xos. No sé que és ni ab quin sperit som elevats, ni que speram atényer los qui som nomenats spirituals, que tots los majors treballs e ànsies nostres posam per les coses transitòries e vanes, e ab molt afany nos recordam de les nostres interiors coses.

O miserables de nosaltres! Que tantost que un poch dins los retrets de nostra memòria havem examinat les nostres desestimades obres, decontinent lançam tan profitós recort defora de aquella e no miram en quin vil fanch stan les nostres affections soterrades, ni ploram per ésser tan sutzies nostres miserables obres. *«Qualsevol carn havia corromput la sua carrera»*, per la qual cosa se seguí lo gran diluvi. E axí com la nostra interior affectió sia corrupta, necessari és que la següent actió, que és senyal de la privació de la virtut interior, axí mateix se corrompa. Del arbre del cor pur e net, proceeix lo saborós fruyt de virtuosa vida.

Lo que caseu virtuosament obra, nosaltres ho miram, mas no contemplam ab quanta virtut se fa; e acostumam mirar si algú és fort, rich, bell, àbil o pobre, bon escrivent o bon cantor, emperò per a mirar al pobre de voluntat, al humil e mansuet, al devot e contemplatiu, no·y volem girar la nostra enfosquida vista. La natura mira les coses exteriors del home, e la gràcia a les exteriors coses se gira. Aquella, moltes vegades se engana, mas aquesta en Déu Senyor nostre té segura sperança, perquè algun dolorós engan enganosament no reba.

CAPÍTOL .XXXVII.

Com deu l'ome menysprear e desestimar a si mateix, e lançar de si tota cobdícia.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[61 v] Fill, no poràs perfetament posseir libertat verdadera fins que tu a tu mateix desestimes. Tots los que són proprietaris e amadors de si matexos, en scures e tristes presons stan enujosament presos, cercant tostemps les coses plaents, delitoses e agradables, e no les que són de Jesuchrist, salvador y redemptor de natura humana, no mirant ni contemplant que tot lo que de Déu no proceeix, axí com a fum passarà, perirà e finirà. Scolta, fill, aquesta breu e profitosa paraula: «De aquest món dexa-u tot e trobaràs-lo tot»; dexa la treballosa cobdícia e attenyeràs alegra, reposada e contenta vida, stoja aquestes coses dins la casa de la tua memòria que no poran sinó granment aprofitar-te.

Senyor, açò no són coses de burles, que en aquestes breus paraules tota la perfectió dels devots religiosos stà manifestament tancada.

Fill, no deus los passos de la tua voluntat tornar atràs del camí dels perfets religiosos, mas ésser més sforçat de muntar en l'altitut de contemplativa vida o almenys ab continu desig sospirar per attényer aquella. Volguera que tu fosses arribat a la perfectió aquesta: «Que a tu mateix no amasses, mas que seguisses contínuament les dretes carreres de la mia voluntat sancta»; que lavors me series molt accepte y en goig e pau la tua delitosa vida aturaria. Moltes coses tens a dexar, a les quals si complidament no renuncies, no attenyeràs lo que tan affectadament a mi demanes. Yo·t conselle «*que compres de mi or enflamat*», ço és,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[62 r] la celestial saviea, si vols ésser rich, ab lo qual menysprearàs totes les coses de aquesta miserable terra. Desestima la mundana sciència, aparta de tu tots los humans delits e solaços.

Yo he dit a tu que en lo món vosaltres deveu cambiar les coses altes per les vils e desestimades, que vil, poca e oblidada se mostra la verdadera celestial saviea, la qual no sab ni presumeix de si coses altes, ni cerca de fer-se gran en aquesta miserable terra, trobant aquella molts per paraules, mas stan molt luny en les obres, emperò ella «és *una rica perla*» per molts discretament stojada,

CAPÍTOL .XXXVIII.

De la poca fermetat del cor e com la fi de totes nostres intencions devem tenir a Déu endreçada.

Fill, no vulles seguir dels teus desvariats desigs les perilloses sendes, perquè tant com en aquesta miserable vida viuràs, seràs subjugat a desvariada mudança y encara que no·u vulles unes vegades te trobaràs trist e altres alegre, ara torbat, après devot, ara pereós e après diligent. Mas sobre aquestes mudances stà lo savi e docte home mirant ab aclarida vista, no curant del que en si mateix sent, o de qual part bufa lo vent de fermetat tan mudable, mas que tots los desigs de la sua pensa a bona, sancta e dreta fi ordene.

Perquè tant com més serà pur e net Ml de la tua intenció, tan iràs més segur e ferm entre les grans tempestats de aquesta perillosa vida; mas molt sovint se cega l'ull de !a tua intenció, e senyaladament

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[62 v] quant alguna cosa delitosa mira, e tard se'n torna libert de tan alegra vista, e molt tard se troba algú que alguna cosa profitosa no cerque. Axí vingueren en temps passat los juheus a Martha e a Magdalena, *«no solament per Jesús, mas perquè a Làzer resuscitat mirar poguessen»*. Denejar-se deu, donchs, l'ull de la intenció perquè sia dret e simple, e perquè apartant-se de totes altres coses a mi solament se endrece.

CAPÍTOL .XXXIX.

Del que ama a Déu sobre totes coses.

O Déu meu! Quina cosa puch yo desijar més benaventurada que a vós, Senyor? O saborosa e dolça paraula del que ama lo verb divinal, e no lo miserable món ni les transitòries coses que en aquell habiten! O Senyor, sies contínuament a mi present e yo seré alegre! Que la tua absència, enujosa tristor me procura. Tu dones al cor pau, repòs e consolació strema, e fas que qualsevol cosa sens tu no tinga fermetat alguna, mas si ha d'ésser plaent, delitosa e alegra, és mester que la dolçor de la tua beneyta gràcia s'i presente, e que sia salada ab la saborosa sal de la tua gran saviesa.

Ad aquell a qui tu, Senyor, est plaent, no sé que alguna cosa enuig li procure, e aquell qui ab tu no té amistat verdadera, no sé que res alegrar-lo puixa. Mas los savis d'aquest ignorant món en la tua saviesa fallexen, e axí mateix los luxuriosos en los sútzeus vicis de la carn embolicats, perquè en ells se troba molta vanitat, de la qual proceeix la mort

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[63 r] eterna; mas los que a tu, Senyor, segueixen, menyspreant aquest vil món e la sua carn viciosa, són tenguts per verdaders savis, perquè sabudament passen de la vanitat a la veritat e de la carn al sperit; e axí, ad aquests tals, és nostre Senyor Déu dolç, saborós e amable, e quantes coses de bé en les humanes creatures troben, tot ho refiren a la laor del seu creador, Emperò, molt és desigual e differenciada la sabor del creador e de la creatura, e de la eternitat e la del temps, e de la lum increada e de la lum il·luminada.

O lum eterna, il·luminant totes les tenebres de les creatures humanes! Deneja'm, Senyor, del meu ensutziat cor les amagades entramenes; alegra, il·lumina e anima lo meu sperit trist, enfosquit e miserable ab totes les sues potències, perquè a tu, ab strema alegria, acostar-se puga. O Senyor! Y quant vendrà aquella benaventurada e desijada hora, en la qual me alegres ab la tua dolça presència? Que tant temps com me tardarà, de complit goig seré yo fet steril. O gran dolor! Que encara viu en mi lo vell peccat e vici, lo qual no és perfetament mort, que encara desija batallar contra l'esperit, movent cruels batalles en los regnes de la mia ànima.

Mas tu, *«que senyoreges lo gran poder de la mar e amanses los terribles moviments de les sues ones, ajuda'm, Senyor, e destruint les gents que cerquen guerres»,* romp-los ab l'esforçat poder de la tua virtut poderosa. Prech-te, Senyor, *«que mostres la magnitut de la tua gran potència*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[63 v] e sia glorificada la tua man dreta», perquè yo sinó en tu. Déu e Senyor meu, no tinch altra sperança ni refugi.

CAPÍTOL .XL.

Que en aquesta present vida no podem star segurs de tentacions.

Fill, en aquesta present vida no pots ésser segur de les enujoses batalles de les tentacions iniqües; e axí, tan com viuràs, és mester que armat de les spirituals armes animosament te defenses, puix a la dreta part e a la squerre est combatut de enemichs cruels e perversos; e si vols en tan perillosa batalla acampar sens nafres algunes, defféńte ab l'escut de verdadera paciència. Mas si sobre totes coses ab sancera voluntat lo teu cor en mi perfetament no poses, no poràs attényer aquella gloriosa victòria que·ls benaventurats sancts attényer acostumen. És mester, donchs, que animosament te deffenses e ab sforçada mà batallar contra los teus furiosos contraris, perquè al que animosament batalla és donada la mannà de victòria, e al pereós vençut, la trista presó de enujosa misèria.

Si tu en aquesta present vida reposar desiges, com arribaràs a la ciutat de contenta benaventura? No vulles, donchs, en aquest món cercar repòs, mas trobar la verdadera paciència; cerca la verdadera pau, no en aquesta miserable terra, mas en los alts cels, no en los hòmens ni en les altres miserables creatures, mas en sol Déu, per amor del qual deus voluntàriament sofferir treballs, dolors, tentacions, congoxes,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[64 r] enuigs, malalties, injúries, reprensions, confusions, corrections, necessitats e fretures. Aquestes coses aprofiten per a guanyar contenta e loable victòria, aquestes coses lo novell cavaller de Jesuchrist sperimenten, aquestes coses la gloriosa corona del cel gloriosament fabriquen; e al qui aquestes coses per mi comportarà, yo li donaré per lo breu treball de sofferir aquelles etern e perdurable guardó, e li donaré per la transitòria confusió e vergonya los goigs de la infinida glòria.

No cregués tenir tostemps sperituals consolacions en aquesta present vida, que los meus gloriosos sancts no les han contínuament tengudes, mas han comportat enuigs, tentacions e fatigues, emperò en totes coses són stats pacients, confiant més en la divina ajuda que en si matexos, çonexent que no són merexedores les passions de aquesta present vida per a guanyar los goigs de la esdevenidora glòria. No pots tu laugerament haver lo que molts ab làgrimes, ab treballs e fatigues envides han pogut atényer. *«Hajes sperança en lo Senyor e batalla animosament»,* e no desconfies, mas offir lo teu cors e ànima constantment per la divina glòria, *«e yo ho satisfaré molt complidament y staré contínuament ab tu en totes les tribulacions afanyoses».*

CAPÍTOL .XLI.

Contra los vans juhins dels hòmens.

Fill, posa lo teu cor fermament en Déu e no temes lo juhí dels hòmens, puix tingues pur e net lo vexell de la tua apura

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[64 v]*da consciència; y en tal manera sofferir és profitosa cosa, majorment que de aquest humil comport no sentrà algun enujós treball lo cor que més en Déu que en si mateix confia. Molts moltes coses parlen, a les quals complidament no deu ésser fe atribuïda, e voler satisfer ni respondre a totes aquelles no seria possible.

E si lo gloriós apòstol sent Pau, treballant per amor de nostre Senyor en plaure a tots, *«e tant quant podia en la edificació e salut dels altres, no pogué acampar d'ésser vergonyosament jutjat e desdenyat»;* mas comanant-se a Déu, qui totes coses mira ab les armes de simple humilitat e paciència, se defené de les verinoses lengües dels maldients hòmens e de aquells qui contínuament pensen vanitats e falsies. Volgué lo gloriós sanct algunes vegades respondre, perquè per lo seu callar alguns de flach juhí no s'escandalizassen, dient: *«qui est tu? Per què temes al home mortal,* que huy és viu e demà ja no·s mostra lo seu miserable ésser?»

Tem a Déu e no·t spantaràs dels miserables hòmens. Què pot fer a tu l'ome ab força de enujoses paraules o injúries, que més a si mateix que a tu damnifica? Tu posa a Déu davant los uberts ulls de la tua pensa e no vulles iradament contendre ab armes de enujoses paraules, e si a tu par que de present confusió e vergonya comportes, la qual no has mereixcuda, no·t vulles enfellonir ni rompés lo teu cor ab martell de alguna impaciència, mas mira a mi en los alts cels que·t puch delliurar de qualsevol vergonyosa injúria *«e donar*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[66 r] a caseu lo guardó de les sues obres».

CAPÍTOL .XLII.

De la pura y entrega renunciació de si mateix per attényer la libertat del cor.

Fill, dexa a tu mateix e trobaràs a mi, que tostemps que a tu dexaràs sens tornar-te a pendre, attenyeràs de mi multiplicada gràcia. Alguns a si matexos renuncien, mas ab alguna excepció, perquè en Déu complidament no confien e axí treballen de proveir-se. Altres, també en lo principi ho desemparen tot, mas après, combatuts per les cruels tentacions, a les sues coses pròpries tornen; mas aquests nunqua arribaran del pur cor a la libertat verdadera, ni a la gràcia de la verdadera amicícia, fins que ab complida renunciació facen cada dia primer sacrifici de si matexos, sens lo qual no stan ni staran en la unió de 3a celestial caritat e glòria.

Yo·u he dit moltes vegades e ara ho torne a dir: «Dexa e desempara a tu mateix e attenyeràs gran pau dins los regnes de la tua ànima; dóna-u tot per lo tot, que és Déu; no cerques res, no demanes e reposa en puritat, e confia en mi e attenyeràs a mi, e axí lo teu clar, libert e alegre cor no attenyerà les enujoses tenebres de miserable cobdícia; esforça't, prega e desija attényer açò, perquè despullat de totes les coses pròpries pugues seguir a Jesús, e axí defalliran totes les vanes fantasies e les imaginacions iniqües, e les supèrflues ànsies, e morrà la desordenada amor que ab mortals colps enujosament te combatia».

CAPÍTOL .XLIII.

Del bon regiment en les coses exteriors e de re córrer a Déu en los perills,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[65 v] Fill, lo que deus ab solícita diligència mirar és que en qualsevol loch, negoci o exterior occupació sies interiorment libert, tenint poder de senyorejar a tu mateix; e sotsmet totes coses a tu, e tu no sies sotsmés ad aquelles, e axí no seràs servent ni sclau comprat, mas libert senyor e regidor de les tues obres, caminant a la segura libertat dels fills de Déu, los quals contínuament stan en la sua divina presència speculant les eternals benaventures ab inefable alegria, mirant ab desdenyosa vista les transitòries coses, usufructuant aquelles per a beu servir segons per lo subiran mestre són instituïdes, lo qual totes coses ab just livell e orde té ordenades.

Si staràs constant e ferm en qualsevol cosa que esdevenir-te puxa , e tancant per a mirar aquella los ulls carnals, entraràs en lo tabernacle ab Moysés a demanar al Senyor consell e ajuda, oiràs algunes vegades la divina resposta e restaràs instruït de algunes coses presents y esdevenidores necessàries per a la salut de l'ànima tua. Que tostemps lo gloriós Moysés recorria al tabernacle per a soltar e determenar les sues qüestions e dubtes, e recorria a la segura infançonia de la oració devota per delliurar-se dels grans perills e maldats dels maliciosos hòmens. Axí deus tu fugir dins los retrets del teu adolorit cor, e allí, ab plors e gemechs, invocar la divinal ajuda.

Que lo gran capità Josué, e los fills de Israel, se lig ésser stats per los gabaonites enganats, *«perquè no demanaren primer la divinal resposta»*, mas donant-se a les afalagades y enga

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[66 r]*noses paraules, ab falsa pietat foren granment enganats.

CAPÍTOL .XLIIII.

Que l'ome no deu ésser en los negocis importà.

Fill, acomana tostemps a mi los teus negocis e yo dispondré bé de aquells en lo temps necessari; spera e confia ab ferma e segura sperança en lo just orde de la mia ordenança e attenyeràs utilitat grandíssima.

O Senyor! Ab contenta voluntat te acomane totes les mies coses, que poch me pot ajudar món pensament si ta tua gloriosa ajuda me desempara. Plagués a tu, Senyor, que·m fesses tan stimada gràcia que yo no encallàs lo meu pensament en la gran platja del humans negocis, mas que voluntàriament me offerís a la ordinació de la tua voluntat sancta!

Fill meu, moltes vegades desija l'ome alguna cosa que après de haver-la attesa comença tantost de avorrir aquella, perquè les humanes affections en un mateix loch contínuament no aturen, mas ab vent de variable desig de un loch en altre se muden.

La verdadera utilitat del home és desamar a si mateix, e ab tal desamor attenyerà segura libertat en lo seu dolorós cativeri, mas l'antich enemich de natura humana nunqua cessa ab colps de cruels tentacions lo flach sperit combatre, tenint de nit e de dia enujós fetge per perdre algun desanciat dins los seus enganosos laços. Per ço, *«vetlau en oració devota* -diu nostre Senyor- *perquè en les cruels tentacions no vingau a caure»*.

CAPÍTOL .XLV.

Que·l home no té algun bé de si mateix, ni·s deu de

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[66v] alguna cosa vanagloriejar ni loar.

«Senyor, quina cosa és l'ome per a que tu te recordes d'ell? Ni lo fill del home per a que tu lo visites?» Què ha mereixcut l'ome perquè tu li deguesses donar lo tresor de la tua sancta gràcia? O Senyor! Y de què·m puch yo clamar si tu a mi desempares? Ni com puch yo justament contendre ab tu si algunes vegades tu no fas lo que demane? Mas lo que yo Verdaderament puch pensar ni parlar, és dir; «Senyor, no só yo res, neguna cosa de bé tinch de mi, ans en totes coses só defallit, e si per tu no seré ajudat e interiorment informat, tot seré fet granment dissolut»,

«Emperò tu, Senyor, tostemps est aquell mateix» y eternament dures, tostemps lo just e sanct obrant totes coses bé, justament e sancta, disponent aquelles ab maravellosa saviesa; mas yo, que més al mal que al bé só inclinat, en un stament reposadament no ature, ans set temps se muden sobre mi, emperò tantost Stich en segur repòs quant a tu, Senyor, plau de trametre'm la tua poderosa mà perquè·m ajude; que tu sol, sens alguna humana ajuda, pots ajudar-me e tant reposar-me que la mia cara per neguna cosa en diverses colors no prenga mudança, mas lo meu cor alegre en tu, Senyor, repose.

E axí, si yo sabia desestimar qualsevol consolació humana, poria rahonablement sperar la tua beneyta gràcia, e del do de la nova consolació sentir alegria grandíssima e alegrar-me ab tu de on proceeix tot lo bé que yo, Senyor, spere, Yo, Senyor, só vanitat e no res davant la tua majestat e presència, Donchs de què·m puch gloriejar? Certament la vanaglòria és una

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[67 r] mala e cruel pestilència e vanitat grandíssima, perquè·ns aparta dels alegres camins de verdadera glòria e de la celestial gràcia tristament nos despulla. Perquè volent l'ome a si mateix complaure, desplau a tu, Senyor, e quant les humanes laors atényer desija, de les verdaderes virtuts se aparta.

Mas és verdadera glòria e sancta alegria, gloriejar-se hom en tu e no en si, alegrar-se en lo teu sanct nom e no en la sua virtut pròpria. Sia, Senyor, lo teu sanct nom loat e no lo meu, e no sia atribuïda a mi laor alguna dels hòmens. Tu est la glòria mia, tu est del cor la alegria.

Cerquen los miserables juheus la honra dins ells matexos e yo cercaré *«la que és de sol Déu»,* perquè qualsevol humana glòria e qualsevol temporal honra, e qualsevol humana senyoria, comparada a la granea de la tua eterna glòria és gran vanitat e follia. O veritat mia e misericòrdia mia, Déu meu, Trinitat benaventurada; a tu sol sia donada honra, laor, virtut e glòria per a sempre!

CAPÍTOL .XLVI.

Del menyspreu de qualsevol temporal honor.

Fill, no·t vulles enujar si veus alguns hòmens muntar en altitut de exalçada senyoria e a tu abaxar en profunditat de poca stima. Alça lo teu cor a mi en la sumitat dels cels e no·t entristirà lo menyspreu dels hòmens en aquesta baxa e miserable terra.

O Senyor, perquè en enfosquides tenebres som posats, tantost som enganats per la vanitat de aquest món miserable! Si yo dretament a mi re

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[67 v]*mire, no·m és stada feta jamés alguna injúria per alguna creatura, e axí no tinch alguna occasió perquè de tu clamar-me puga. A mi, justament, deu ésser atribuïda confusió e vergonya, e a tu, Senyor, laor, honra e glòria. E si yo no·m dispondré, perquè ab alegra voluntat desige ésser menyspreat de qualsevol creatura, no poré tenir pau dins los regnes de la mia combatuda ànima, ni spiritualment ésser il·luminat ni perfetament ésser unit ab tu, rey de glòria infinida.

CAPÍTOL .XLVII.

Que no devem tenir pau solament ab los hòmens, mas ab Déu.

Fill, si poses la tua amor en alguna persona, tostemps viuràs enujat e descontent, mas si aquella endreçaràs a la veritat que tostemps viu, no sentiràs alguna tristícia per la mort de ton amich ni de aquell per alguna larga absència. En mi deu star la amor del amich e per respecte meu deu ésser amada qualsevol persona bona en aquesta present vida. Sens mi no és bona ni té fermetat alguna la amicícia, ni és verdadera ni pura si yo no la ajuste. Axí, deus ésser mort a les desordenades affections dels hòmens que ames, que tant com pugues desiges star sens companyia alguna; perquè tant se acosta més l'ome a Déu quant stà luny de tota terrenal companyia, e tant pus altament munta a Déu quant més profundament a la simple humilitat devalla.

E lo qui a si mateix atribueix algun bé, tanca los camins per

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[68 r] on la divina gràcia no li arribe, perquè la gràcia del Sperit Sanct no s'aposenta sinó en lo cor humil e simple. Si tu sabies desestimar a tu mateix e denejar-le de la amor de les terrenes coses, tantost trametria a tu la mia alegra gràcia, mas tu, mirant a les creatures humanes del creador de aquelles la tua vista desvies. Aprén, donchs, de vençre a tu mateix en aquestes coses per amor del teu creador e poràs arribar a la divinal conexença. Qualsevol cosa, per poca que sia, si desordenadament és amada e mirada, del subiran y etern bé granment nos aparta.

CAPÍTOL .XLVIII.

Contra la vana e mundana sciència.

Fill, no mires les embellides e subtils paraules dels hòmens, *«perquè lo regne de Déu no·s atteny per ben parlar, mas ab preu de virtuoses obres se guanya»*. Mira solament les mies profitoses paraules que los scurs enteniments il·luminen y, entenent[5]lo fret cor a devoció, diverses e grans consolacions alegrament procuren. No vulles legir algun libre que pugues ésser vist docte e savi home, mas treballa en legir tals scriptures que de tu los sútzeus vicis denegen, que més te aprofitarà que la conexença de algunes qüestions forts e diffícils.

Yo só lo qui ensenye al home la sciència e done als meus dexebles lum de clar enteniment, major que ells pensar poden. Aquell a qui yo parle tantost serà fet granment savi. O mesquins de aquells que més cerquen les coses

[5] Llegiu *encenent*. Cf. Miquel i Planas (1911, p. 149): «encenent»; Cf. també *De imit. Chr.*, p. 276: «accendut».

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[68 v] inútils e vanes que la dreta carrera de servir a mi! Temps vendrà quant lo mestre de tots los mestres, Jesús, devallarà per oir les liçons dels hòmens, ço és, per examinar les humanes consciències. Lavors *«scodrinyarà a Jerusalem ab luminoses candeles»* e *«seran manifestes les scures tenebres d'ignorància»,* fent callar los arguments de les embellides lengües.

Yo só lo qui mostre en un punt més al home humil que no H mostraria algun altre mestre, en deu anys, en les sabudes scoles. Yo mostre sens remor de paraules, sens confusió de opinions e sens mostra de honres, e sens disputa de arguments. Yo só lo que mostre de menysprear les terrenes coses e, avorrint aquelles, cercar les eternes e perdurables; e, fogint les vanes e transitòries honres, sofferir vergonyosos scàndels e injúries; e, posant tota la sperança en mi, no cobejar neguna cosa fora de mi, e ab fervent amor, amar a mi sobre totes coses.

Que alguns, amant a mi, han après profundament les sagrades scriptures e parlar coses de gran maravella, los quals més aprengueren per avorrir les mundanes coses que per studiar coses de alta e profunda intel·ligència. Mas yo a uns parle coses comunes; e als altres, specials. A uns ab senyals e figures dolçament ensenye; e als altres, ab luminosa lum los secrets misteris revele. Yo só lo verdader doctor y scodrinyador del cor, conexedor dels pensaments, promovedor de les rahons, distribuint a caseu segons los mèrits de les sues obres.

CAPÍTOL .XLIX.

Que l'ome deu avorrir les exteriors benaventures.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[69 r] Fill, en moltes coses has mester ésser ignorant y *«stimar-te axí com a mort sobre la habitable terra»*, y en moltes coses deus fer la orella sorda, mirant e pensant en aquelles que alegra pau en los regnes de la tua ànima portar poden. Si tu staràs bé ab Déu e ab discrets ulls contemplaràs dels seus juhins la profunditat maravellosa, ab menys afany de tu mateix, poràs gloriosa victòria attényer.

O Senyor! A què som venguts, que ploram los temporals dans, sentint alegria strema si per nostres treballs algun guany aconseguir podem, e jamés nos recordam dels spirituals dans e pèrdues? Les coses que poch o no res a la nostra ànima aprofiten, miram ab los uberts ulls de nostra enfosquida pensa, e les coses granment necessàries dexam ab negligència perdre. E axí, per aquests trists camins se va l'ome a perdre, si voluntàriament los seus desordenats passos no retrau de tan errades sendes.

CAPÍTOL .L.

Que no devem laugerament creure a totes persones.

«Ajuda'm, Senyor, en la mia gran tribulació e congoxa, puix inútil e vana és la salut que dels hòmens attényer poria». Moltes vegades no he trobat fe en aquells que yo trobar-la pensava, e moltes vegades la be trobada allí hon creÿa que no seria. E axí, vana és la sperança dels hòmens, puix la salut dels justs de les tues glorioses mans devalla.

O Senyor! Y qual és l'ome que puga tan segurament caminar per les perillo

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[69 v]*ses sendes de aquesta miserable vida, que alguna vegada en alguns enganosos laços no cayga? Mas lo qui en tu, Senyor, confia e ab lum de fe alegrament te cerca, no pot caure en les enganoses teles de aquest món transitori; e si per ventura en alguna enujosa congoxa venia a caure, decontinent per tu, gloriós Senyor, seria fet delliure, perquè no acostumes desemparar al qui té en tu ferma e segura sperança. Molt tard se troba algú que a son amich en totes les grans tribulacions no desempare, mas tu, Senyor, est tan feel e verdader amich que jamés desempares al qui a tu fiadament se acomana.

O, quant sabé aquella ànima sancta que dix: *«Lo meu pensament és posat e fermat en Jesuchrist!»*, e si axí estava lo meu pensament, no·m darien tan fàcilment les humanes temors, enuigs e fatigues. Mas, qui pot proveir a tots los inconvenients, ne qui dels esdevenidors mals guardar se basta? Si les previstes e pensades coses moltes vegades nos fan nosa, què poden fer les improvises sinó granment enujar-nos? Mas, per què yo, desventurat, no proveí millor a mi mateix? E per què tan laugerament creguí a les paraules dels altres? Emperò hómens som, fràgils e miserables, encara que per alguns siam nomenats àngels. A qui, donchs, creuré yo, Senyor, sinó a tu qui est veritat certa, que no pots enganar ni algun engan rebre?

Quant discretament nos has amonestat que·ns guardàssem dels hòmens y que *«los majors enemichs del home són los de casa sua!»* Diu-me algú que tinga secret lo que ell me revela, e men

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[70 r]*tres yo calle e guarde lo seu secret, ell mateix, no podent callar, als altres ho publica, descobrint-ho a ells e a mi. Guarda'm, Senyor, de fictions tan variables e de hòmens tan indiscrets, que yo no cayga en les lengües de aquells e que yo jamés tan folls actes cometa. Dóna, Senyor, a la mia boca verdadera paraula e la lengua astuta e cautelosa,

O, quant és gran indiscreció descobrir los amagats secrets a molts! Mas és gran saviesa cercar tostemps a tu, qui lo tancat cor ubertament mires, e no moure's per cascun vent de vanes e inútils paraules. Y encara, desijar que totes les coses interiors o exteriors segons la tua voluntat se compleixquen, és acte de virtut maravellosa. O, quant és segura cosa, per conservació de la celestial gràcia, fugir a la vista dels hòmens e no desijar aquelles coses que alguna vanaglòria portar-nos poden, mas seguir ab gran diligència aquelles que·ns poden fer esmenar la nostra viciosa vida!

CAPÍTOL .LI.

De la confiança que devem tenir en Déu quant nos dien algunes injúries.

Fill, ferma segurament en mi les àncores de la tua sperança, e lo vent de les humanes paraules no·t farà donar a través en alguna perillosa platja. E si per ventura, tu eres culpable a aquell que iradament ab paraules te injúria, treballa en esmenar les tues errades obres; e si no tendràs alguna culpa, vulles comportar, ab humil paciència, per amor de Déu tan enujosa vergonya. E si tu de aquestes poques coses

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[70 v] te enuges, és manifest senyal que tu més als hòmens que a Déu mires. Que tu, perquè has por de ésser menyspreat, no vols ésser repress dels teus desarreglats desórdens, acostant-te a la ombra de alguna scusa.

E axí, mira a tu e conexeràs que encara stà viva en tu la folla amor de plaure als hòmens; que en no voler ésser abaxat ni envergonyit per les tues males obres, se mostra clarament que no est prou humil ni *«Verdaderament mort al món»* axí com deuries. Scolta, donchs, ab attenta voluntat les mies profitoses paraules e no tendràs ànsia de les vanes paraules dels hòmens; pensa que si totes quantes injúries en lo món se poguessen dir a tu fossen maliciosament dites, que no·t porien noure si aquelles menyspreadament desestimaves.

Mas lo qui no té la vista de la sua pensa en Déu segurament fermada, fàcilment se mou per un poch vent de vituperoses paraules. Mas aquell qui en mi fiadament confia, no tendra spant de alguna cosa, que yo só lo verdader jutge e conexedor de tots los secrets; yo conech al que fa la injúria e al que la comporta; per permissió mia s'esdevenen tals inconvenients, *«perquè manifestament los amagats pensaments se descobren»*. Yo jutjaré lo innocent e lo culpable, mas primerament ab secret juhí he volgut sperimentar al hu e al altre.

Lo testimoni dels hòmens sovint engana, mas lo meu juhí tostemps serà constant e incommutable; moltes vegades stà amagat de manera que pochs lo conexen, emperò nunqua erra ni pot errar, encara que a la vista dels hòmens

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[71 r] injust se demostre; a mi, donchs, en qualsevol juhí deuen recórrer, e no confiar en son àrbitre propri. Perquè *«l'ome de sancta e bona vida no s'enuja per qualsevol cosa que Déu li trameta»,* que recorda's que yo só lo scodrinyador de les amagades penses, que no jutge segons lo que·s mostra a la humana aparència, perquè moltes vegades se mostra davant los meus ulls culpable aquell que segons los humans juhins creem ésser digne de laor grandíssima.

O Senyor, Déu just, constant e pacient jutge, que la flaquea e malícia dels hòmens manifestament conexes, sies tu la mia fortalea e la mia infançonia segura! Tu, Senyor, sabs lo que yo no sé, e axí yo·m dech humiliar en qualsevol reprensió e ab gran humilitat e paciència sofferir aquella; perdona'm, piadós Senyor, que moltes vegades en açò he greument peccat, e dóna'm d'ací avant gràcia de major humilitat e paciència. Que més val per a mi la tua abundant misericòrdia per attényer lo perdó de les mies errades culpes, que la mia pensada justícia per a deffensió de la mia amagada consciència. I *«encara que la mia consciència no.m acuse ja, per ço no·m dech jo tenir per just»,* perquè lunyada e apartada de mi la tua misericòrdia, *«no serà algun home vivent Just davant la tua justa presència».*

CAPÍTOL .LII..

Que totes les coses enujoses se deuen sofferir per attényer la eterna vida.

Fill, no·t rompen los treballs que fins ací has per mi soffert, ni·t derroque lo pes de les tribulacions enujoses fins ací comportades, mas pren sforç e consolació con

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[71 v] tenta ab lo recort de les mies alegres promeses, que yo complidament te retribuiré lo guardó dels teus treballs e fatigues. No treballaràs molt temps en aquest treballós món, ni seràs tostemps agreujat de dolors e misèries, spera un poch e veuràs la presta fi de aquelles, car vendrà aquella hora en la qual cessarà tot treball e tota enujosa congoxa de tu serà apartada.

Sforça't, donchs, axí com acostumes e treballa feelment en la mia vinya, que yo·t donaré alegra, satisfeta e contenta paga per la fatiga de treballs tan enujosos. Scriu, lig, canta, sospira e plora, calla, fes oració e comporta ab animós sforç les adversitats enujoses, que digna és de aquestes e majors batalles la vida perdurable y eterna. E vendrà la pau de aquelles *«aquell dia que al Senyor dels cels e de la terra plaurà, e no serà un dia o una nit»* la de aquest alegre temps, mas lum eterna, claredat infinida, pau ferma e folgança segura. No diràs lavors; *«Qui·m delliurarà de les mans de la mort trista?»* Ni diràs : *«O trist, que la mia casa se és allargada!»* Perquè la salut hauràs sens algun imperfet deffecte, y en alegria benaventurada y en companyia dolça, plaent e agradable.

O, si miraves les triumfants corones dels sancts gloriosos, y de quant benaventurada glòria se alegren aquells qui en aquesta present vida eren menyspreats e tenguts en vil stima! Certament, axí profundament te humiliaries, que desijaries ans ésser sotsmés a tots los hòmens que pacíficament senyorejar totes les gents de la habitable terra, ni desijaries lo repòs, consolació e ale

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[72 r] gria de aquesta present vida, mas hauries strem goig que per la divina amor treballs e fatigues sostinguesses, stimant ésser cosa de gran stima ésser menyspreat de tots los hòmens.

O, si gustaves aquestes profitoses coses, e dins la posada del teu cor alegrament les acollies, conexeries que són dignes d'ésser comportades per atténer lo gran goig de la eterna vida! Alça, donchs, a la sumitat dels cels los ulls de la tua pensa e veuràs que tots los meus sancts, per haver en aquesta present vida comportat treballoses batalles, ara en alegra e perpètua pau ab mi contínuament se alegren, e són segurs e delliures de enujosos treballs e fatigues, y eternament ab mi en lo regne del meu Pare tendran contenta e alegre posada.

CAPÍTOL .LIII.

Del dia de la eternitat e dels treballs de aquesta vida.

O benaventurada habitació de la ciutat superna! O clar dia de la eternitat, lo qual no scureix alguna nit tenebrosa, mas tostemps la subirana veritat lo il·lumina! O dia tostemps alegre, tostemps segur, lo qual nunqua lo seu stament en contrari muda! Ja plagués a Déu que aquell dia fos ja vengut, perquè totes aquestes temporals misèries complida fi attenguessen. Il·lumina als gloriosos sancts una claredat perpètua e luminosa, mas als peregrinants en aquesta miserable terra, no de tal manera, mas de luny, axí com per spill de vidre.

Conexen los benaventurats ciutadans del cel quant és alegre y luminós

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[72 v] aquell dia. E ploren los trists fills de Eva posats en bandeig y exili, çonexent quant amarchs, enujosos e trists són los dies de aquest món miserable. *«Los dies e temps de aquest món transitori són pochs e mals»*, e plens de dolors, afanys e tristures, a on l'ome, de les taques de molts abominables peccats e vicis, se ensútzia, y en moltes passions follament se embolica, y és congoxat de innumerables temors, y és detruït per diversos pensaments e ànsies, y és confús per moltes e diverses erres e cansat per molts treballs e fatigues, y és agreujat per tentacions enujoses, y és destruït per los folls delits e agradables, y és turmentat per la enujosa pobrea.

O Senyor! Y quant serà la fi de aquests treballs tan enujosos? Y quant seré libert e delliure de la miserable servitut dels vicis? O Senyor! Y quant me recordaré e hauré memòria de tu sol? Quant me alegraré complidament en tu? Quant staré en libertat verdadera, sens cadenes de pensaments enujosos e sens grillons dels cors miserable? Quant hauré pau ferma? Pau que no reba alguna manera de torba? Pau, dins e defora, contenta? E pau tranquil·le, reposada e segura? O bon Jesús! Quant te poré veure? Quant contemplaré la glòria del teu benaventurat regne? Quant seràs a mi tot, en totes les mies coses? Quant staré yo en *«lo teu etern regne, lo qual eternament per ah teus elets stoges?»* Yo só restat pobre e desterrat en la terra dels enemichs, en la qual hi ha de cada dia guerres e cruels infortunis.

Consola, donchs, Senyor, lo meu dolorós bandeig i exili,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[73 r] amansa la entristida dolor mia, que a tu tots mos desigs contínuament sospiren, e tots los alegres deports que aquest enganós món me offir tinch per enujosa fatiga. Desige de fruir a tu, Senyor, e alegrar-me ab tu cordialment, mas yo no puch comprendre a tu per gran flaquea del meu dèbil entendre. Desige acostar-me a les celestials coses, mas les coses temporals a les passions humanes me desvien. Ab la força del pensament crech sobrar totes coses, mas per altra part só forçat contra ma voluntat de sotsmetre'm a la carn miserable; y en aquesta manera, yo, trist e desventurat *«ab mi mateix batalle»,* que l'esperit desija les celestials benaventures, e la carn, les temporals e sutzies alegries follament demana.

O Senyor, y quina tan enujosa batalla tinch yo dins mi quant los celestials béns contemple, que decontinent que yo faç alguna devota oració, una multitut de carnals desigs la mia treballada pensa combaten! O Déu meu, *«no·t lunyes de mi ni te apartes del teu servent»,* tramet los teus rellamps e destroeix aquells, *«tramet les tues sagetes»* e desbaraten del enemich les eujoses *[sic]*[6] fantasies! Gira tots los meus sentiments a tu e fes-me oblidar de totes les coses mundanes, fent-me gràcia que yo los vans delits de aquesta present vida desestimar e menysprear puga. Socorre a mi, veritat eterna, perquè yo no sia venut per les vanitats mundanes. Vine a mi, celestial dolçor, e fugirà davant la tua luminosa cara tota cosa sút

[6] Llegiu *enujoses.*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[73 v]*zia e tenebrosa. Perdona'm e hajes misericòrdia de mi tantes vegades quantes yo dins lo meu pensament altra cosa fora de tu aposente. Yo Verdaderament confesse que moltes vegades fent oració per les ones de diverses fantasies, la mia pensa discorria, que sovint me esdevé que no só allí on corporalment yo habite, mas só allí on lo vent de mos grans pensaments me aporta.

E axí tu, veritat eterna, has dit que *«allí on stà lo meu tresor, allí stà lo meu cor»*. Si yo lo cel alegrament ame, a la celestial glòria la mia pensa endrece; si yo lo món ame, de les felicitats de aquell me alegre e de les sues adversitats tristament me enuge. Si la miserable carn ame, sovint en los delits de aquella yo pense; si l'esperit ame, en les spirituals coses pensar me delita. Qualsevol cosa que yo ame, de aquella pensar e parlar me alegra, e tan alegres pensaments en mi de continu porte. Mas, benaventurat és aquell home qui per amor de tu, de totes les creatures se aparta e, ab la fervor del sperit, les concupiscències carnals de si mateix bandeja, perquè, aclarida la sua consciència, la sua oració neta e pura a tu, Senyor, la offira e sia digne de habitar entre los chors dels benaventurats àngels.

CAPÍTOL .LIIII.

Del desig de la eterna vida e dels grans béns que són promesos als qui animosament contra los vicis batallen.

Fïi *[sic]*[7] meu, quant tens desig de attényer los tresors de la beatitut eterna e desiges *e*

[7] *Llegiu fill.*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[74 r] *xir* de la habitació del teu cors per veure la luminosa claredat sens ombra alguna, obre les portes del teu cor, perquè dins aquell tan sanct desig aposentes. Fes innumerables gràcies a la divina bondat de aquesta inspiració tan sancta, puix tan misericordiosament te visita, tan ardentment te desperta, tan laugerament te leva del fang de les vanitats mundanes. Que aquest tan virtuós desig tu no·l tens per pensament y sforç teu, mas per sola voluntat de la subirana gràcia e de la disposició divina, perquè tu de virtut e de major humilitat te armes per a les grans batalles e treballs de les tentacions iniqües, e que ab sancer cor a mi acostar-te desiges e servir ab voluntat molt alegra.

Fill meu, moltes vegades stà encès lo foch, mas no munta en alt sens fum la flama, e axí los desigs de alguns se encenen de la amor de les celestials coses, emperò sens lo fum de les carnals tentacions no cremen, e axí no satisfan tan purament a la honra divina que mereixquen atténer lo que demanen. Tal és moltes vegades lo teu desig, que has mostrat ésser importú, que no és pur ni perfet lo qui stà infectionat del interès propri.

Tu demana a mi, no aquelles coses que són per a tu plaents e delitoses, mas les que seran a mi acceptables e honoroses, que si tu dretament jutges, tu deus preposar al teu desig la mia justa ordenança. Yo conech lo teu inflamat desig, yo he oït los teus dolorosos sospirs e gemechs, desitjant habitar en la libertat de la glòria dels fills de Déu, y en la habitació perdurable y eterna, y en la

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[74 v] celestial pàtria de tot goig e consolació plena. Mas no és venguda per a tu aquesta benaventurada hora, primer has de batallar perquè de la tua virtut y sforç manifesta speriència se veja. Tu desiges ésser ple del subirà bé, mas tu ara no pots atényer tan benaventurada gràcia. «Yo só lo bé que desiges, spera'm», diu lo Senyor, que per atényer lo regne de Déu primer has d'ésser sperimentat en los treballs de aquesta treballosa terra.

Algunes vegades la consolació te serà atorgada, mas no en gran abundància, e axí *«pren confort e sies sforçat»*. axí en lo que tens a fer com en lo comportar les adversitats de natura. E *«has mester que de noves costumes te vistes»* e que faces moltes vegades lo que no volries, e que dexes lo que volries. Lo que plau als altres tendra terme, e lo que plau a tu no aprofitarà alguna cosa. Lo que dien los altres, serà alegrament oït; e lo que tu diràs, no volran scoltar. Los altres demanaran e attenyeran e tu demanaràs e no attenyeràs; los altres seran loats ab grandíssima honra e de tu no serà feta menció alguna; als altres se acomanaran fiadament moltes coses e tu seràs jutjat per home que a neguna cosa aprofita. E per aquesta occasió, la natura algunes vegades se entristirà, mas serà gran cosa e de gran mèrit si, callant, totes aquestes coses humilment comportes, perquè en tals e semblants coses acostuma ésser sperimentat lo feel servent de Déu.

Fill, pensa en lo fruyt de aquests afanyosos treballs, y

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[75 r] en la presta fi y en lo *«maravellós guardó»* que per a aquells te stà aparellat, e sentràs dins tu consolació strema; que per aquests pochs treballs que tu en aquest mos [sic][8] dolorosament passes, hauràs tostemps en los alts cels reposada benaventura. Allí trobaràs totes quantes coses de bé desijar pories; allí tendràs en ton poder innumerables béns, sens por que jamés los pugues perdre; allí serà la tua voluntat una ab la mia, sens cobdiciar alguna cosa stranya; allí negú te farà resistència ni·s clamarà de tu, mas totes les coses que desíjaràs seran davant la tua presència; allí donaré yo a tu honor, alegria e glòria per les injúries que pacientment per amor de mi has soffert; vestir-t'é un gloriós mantó de laor grandíssima per la tristícia que pacientment has comportaria, e perquè as seÿt en gran humilitat te daré una rica cadira del perdurable regne; allí se mostrarà lo preciós fruyt de la simple obediència, lo repòs dels treballs de penitència e la humil subjecció serà gloriosament coronada.

E axí, inclina a tu a comportar humilment totes coses e sies alegre que sies menyspreat dels hòmens, e ab aquest alegre desig, *«axí en la vida com en la mort, serà Déu tostemps en la tua custòdia e guarda»*.

CAPÍTOL .LV.

Com se deu offerir en les mans de Déu l'ome desconsolat

Senyor Déu, Pare misericordiós, sies ara e per a sempre beneyt, fes que lo teu servent en tu e no en altre se alegre, perquè tu est la verdadera alegria, la mia sperança e la mia triumfant co

[8] Llegiu *món*.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[75 v] rona. Tu, Senyor, est lo meu goig e la mia stimada honra, que *«yo, servent teu, no tinch sinó lo que de tu he rebut»* sens algun meréxer. Tues són to tes les coses que has donat a mi, dejecte pobre, e la mia ànima tan granment se entresteix algunes vegades, que los meus ulls lançen doloroses làgrimes per lo combat de les passions iniqües.

Yo desige lo alegre goig de la pau donada als teus fills, los quals en la lum de alegra consolació nodrexes. E si tu a mi, Senyor, donaràs pau alegra, serà l'ànima de aquest servent teu en complida alegria aposentada, e més devota en donar a tu innumerables laors e gràcies; mas si tu, Senyor, te apartaràs de mi axí com algunes vegades acostumes, no poré *«acaminar per la dreta carrera dels teus sancts manaments»,* mas inclinaran-se los meus genolls batent los meus miserables pits, perquè yo no só lo qui era quant *«sobre·l meu cap resplandia la lum de la tua beneyta gràcia»,* e *«davall la ombra de les tues grans ales yo·m guardava de les tentacions enujoses»*.

O Pare just e digne de laor sempiterna! Venguda és la hora que sia sperimentat lo teu servent tan pobre; vixca tostemps dins tu, e sia menyspreat e desestimat davant la enfosquida vista dels hòmens, e sia de passions, enuigs e congoxes turmentat perquè resuscite altra vegada ab tu en l'alba de la lum nova, y en los alts cels luminoses apareixca, que aquesta és la alegria dels teus amichs que en aquest vil món per amor de tu sien treballats de enujoses fatigues. No s'i fa alguna cosa en la terra sens lo teu

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[76 r] consell, saber e prudència. «O *Senyor, gran bé és per a mi que tu me abaxes en humilitat simple, perquè aprenga de acaminar per les tues sanctes justícies»,* bandejant del meu cor tota elevada supèrbia! Profitosa cosa serà per a mi *«que ab vergonya la mia cara cobra-»,* perquè cerque ans a tu que als miserables hòmens per aconsolar-me les mies doloroses tristícies. Y encara de açò he après de maravellar-me dels teus juhins, los quals nos poden perfetament compendre, perquè al home just ab enujosos mals lo turmentes, mas no sens egualtat de justícia.

E axí, yo, Senyor, te faç infinides gràcies que als meus mals no has perdonat, mas has-me volgut ferir ab los açots de amor strema, donant-me dins e defora dolors, treballs e congoxes. No·y ha davall lo cel qui·m aconsole sinó tu, Déu meu, metge verdader de les emmalaltides ànimes, *«qui nafres e sanes, tramets als inferns y de aquells delliures». «Sia, donchs, la tua disciplina sobre mi e la tua verga me ensenyarà»,*

O amat Pare meu, yo·m pose en les tues sanctes mans, yo davall la verga de la tua profitosa correctió me incline, fir les mies dures spatles e lo meu coll, perquè la mia maldat a fer la tua sancta voluntat incline! Fes-me piadós e humil dexeble que per los camins de la tua sancta voluntat dretament acamine. Yo·t acomane, a mi e totes les mies coses, que les corregeixques, que més val ésser corregit ací que en la esdevenidora vida. Tu sabs tots los amagatalls de la humana consciència, tu sabs les coses esdevenidores ans que vin

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[76 v]*guen, e no és mester que algú jamés te manifeste les coses que·s fan en tota la habitable terra. E tu sabs lo que yo he mester per a la salut de l'ànima mia, e sabs quant és profitosa la tribulació per a levar lo rovell de nostres ennegrits vicis. Fes ab mi, Senyor, la tua voluntat sancta e no menysprees la mia peccadora vida, la qual a tu és complidament manifesta,

O Senyor, fes-me gràcia que yo sàpia lo que és de saber y que ame lo que és de amar, e loar lo que a tu plau y stimar lo que deu ésser stimat e menysprear lo que als teus ulls sútzeu e vil se manifesta! No·m dexes *«jutjar segons la vista dels exteriors ulls ni dar sentència segons lo oir dels miserables hòmens»,* mas discernir en lo verdader juhí de les coses sperituals e visibles, e sobre totes coses cercar los camins de la tua voluntat sancta; que moltes vegades se enganen lo juhins dels hòmens en jutjar, e los folls amadors del món solament amant les coses transitòries e visibles. No és fet l'ome millor per ésser stimat major entre·ls hòmens; e axí lo enganat, engana al enganador, y lo va al va, y lo cech al cech, e lo flach al flach qual vanament lo exalça; que segons lo humil e benaventurat sent Francesch: *«No és algú major del que davant los teus ulls se mostra»*.

CAPÍTOL .LVI.

Que devem entendre en les obres humils e baxes quant defallim de les altes e contemplatives.

Fill, tu no pots contínuament star en

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[77 r] lo fervent desig de les virtuts maravelloses ni en lo pus alt grau de contemplació devota, que per lo peccat original és necessari que algunes vegades a les coses baxes devalles e portes contra la tua voluntat la fexuga e pesada càrrega de la corruptible vida, que tant com portaràs lo pes del miserable cors sentiràs enujosa fatiga. E axí, s'esdevé moltes vegades en la carn dar gemechs de aquella, perquè als sperituals studis ni a la divina contemplació acostar no·t dexa.

Y en aquest temps te cové a les coses humils e baxes recórrer, y exercitar a tu en bones obres, sperant ab segura sperança la mia celestial visita, comportant ab humil paciència lo teu miserable exili e la sequedat del teu pensament steril e magre, fins que altra vegada sies per mi visitat e delliure de tan enujoses fatigues. Que yo·t faré oblidar dels teus afanyosos treballs e sentràs alegria de un interior repòs de consolació strema; stendré davant tu los verts e fèrtils prats de les sagrades scriptures, perquè ab alegre cor, *«per la dreta carrera dels meus manaments»,* comences alegrament a córrer, e diràs: *«No són dignes les passions de aquest temps per a la esdevenidora glòria, la qual serà revelada en nosaltres».*

CAPÍTOL .LVII.

Que l'ome no·s deu stimar digne de consolació, mas culpable e digne de tur-ments e flagells.

Senyor, yo no só digne de la tua consolació alegra ni de alguna spiritual e bena

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[77v] venturada visita, e axí justament te has ab mi quant pobre, trist e desconsolat me dexes. Que encara que yo pogués scampar tantes làgrimes com hi ha aigua en la mar fonda, no seria digne de la tua sancta consolació e visita. E axí, yo no só digne sinó d'ésser granment acotat e punit, puix he offés a tu, Senyor, peccant e cometent contra tu en moltes maneres innumerables peccats e offenses, per les quals rahonablement só fet indigne de la tua consolació alegra. Mas tu, piadós e misericordiós Senyor, no vols que les tues obres pereixquen, *«per mostrar los richs tresors de la tua bondat infinida e los grans vexells plens de la tua piadosa misericòrdia»;*, e sens mèrits alguns, no desdenyes aconsolar lo teu servent sobre totes les consolacions humanes, que les tues sanctes consolacions no són, axí com les rahons e paraules, dels fràgils hòmens.

Senyor, què he fet yo perquè alguna celestial consolació mereixca? Que yo no·m recorde haver fet may algun bé, mas ésser stat tostemps inclinat a grans peccats e vicis, e só stat pereós en esmenar les mies ennegrides culpes. E si yo axí no·u deÿa, tu, Senyor, series justament contra mi e no·y hauria qui·m deffenés de la tua justa ira. Què mereixch per los meus abominables peccats, sinó lo foch eternal e del infern la presó seurà e trista? Yo Verdaderament atorgue que só digne de tot vil menyspreu e vituperi, e de no star dels teus devots en la gloriosa companyia. Y encara que yo aquestes coses ab gran enuig les scolte, emperò contra mi per deffensió de la tua

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[78 r] veritat los meus peccats vull rependre, perquè pus fàcilment mereixca atényer los grans tresors de la tua gran misericòrdia.

Què puch dir essent peccador abominable? No tinch boca per a dir altra paraula sinó: «Senyor, yo he peccat, hajes mercè e pietat de mi». *«Dexa'm, Senyor, un poch plorar la mia strema dolor ans que vaja a la terra tenebrosa cuberta de la scuredat de la mort trista».* Que tu no demanes del miserable peccador sinó que·s penida e haja contrició dels seus peccats e culpes, perquè en la verdadera humilitat e contrició del cor naix la segura sperança del perdó, e la torbada consciència se reconcilia, e la perduda gràcia se repara, y és l'ome segurament deffés de la sdevenidora ira, e ajusten-se en gloriosa pau Déu e la penident ànima.

Senyor, la humil contrició dels peccats és acceptable sacrifici, lo qual ol més que·l encens en lo conspecte de la tua divina presència. Aquest és lo gloriós engüent que tu volguist que fos scampat sobre los teus peus sacratís-sims, *«que nunqua has desestimat lo cor humiliat e contrit».* Allí stà lo segur loch e segura infançonia per a deffendre's de la ira del enemich de natura humana, allí purament se deneja qualsevol ennegrida taca de la ensut-ziada ànima.

CAPÍTOL .LVIII.

Com la divina gràcia no·s mescla ab los que entenen e saben les terrenals coses.

Fill, tan preciosa, stimada e pura és la mia luminosa gràcia, que no comporta ab les baxes, terrenes y ennegrides coses ésser en alguna manera mesclada. E axí has

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[78 v] mester lançar de tu los enfosquits núvols si lo ros de la divina influència desiges atténer. Cerca loch sol e desert on habitar e devotament orar pugues, lunyant-te dels teus parents e amichs, e de qualsevol temporal alegria, que axí·u prega lo gloriós apòstol sent Pere, que tots los feels christians *«axí com a stranys e peregrins en aquest transitori món habiten»*.

O, quant segura sperança tendra de atténer la eterna glòria aquell qui per negun laç de mundanes delectacions és detengut en aquesta breu e miserable vida! Mas l'ànimo flach e malalt no entén quin bé és tan gran tenir lo cor apartat de aquestes baxes e terrenes coses, ni l'ome sensual e carnal coneix quant és gran la libertat del home interiorment devot; emperò si volrà ésser Verdaderament speritual és mester que de tots alegrament se aparte y que de negú més que de si mateix se guarde. Que si tu de tu mateix seràs vencedor, fàcilment de totes les altres coses attenyeràs complida victòria; que aquell qui té a si mateix subjugat, de tal manera que la sensualitat a la rahó obeeixca, e la rahó a mi, serà Verdaderament vencedor de si mateix e senyor de aquest món miserable.

E si en altitut de tan perfeta vida muntar desiges, és mester que derroques e destrueixques la secreta e desordenada inclinació de amar a tu mateix e a qualsevol particular e material benaventura. En aquest vici de de-sordenadament amar a si mateix, pensa tot lo que has mester complidament vençre, lo qual, vençut e senyorejat, tantost tendràs alegra

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[79 r] pau e repòs dins los regnes de l'ànima tua. Mas, perquè pochs treballen de perfetament a si matexos vençre, resten tan profundament soterrats en lo vil fanch de les baxes e terrenes coses que no·s poden en alguna manera alçar en contemplació devota. E axí, lo qui libertament ab mi reposar e aturar desija, ha mester que de les males e desordenades affections se aparte e que no pose alguna particular amor en alguna carnal creatura.

CAPÍTOL .LIX.

Dels diversos moviments de la natura e de la gràcia.

Fill, mira ab solicita diligència los grans moviments de la natura e de la gràcia, los quals tan subtilment te mouen que ab molt afany se poden conéxer, sinó per aquell qui dins si la lum spiritual luminosament clareja. Tots desigen lo bé y en los parlars e obres algun bé pretenen, de manera que molts sots la spècie del bé innumerables engans reben, perquè la natura és astuta y engana y enllaça, e tostemps té a si matexa per principal; mas la gràcia simplament acamina lunyant-se de tota spècie de mals, obrant totes les coses purament per Déu, en lo qual finalment alegrament reposa.

La natura no vol voluntàriament morir ni ésser sobrada, vençuda ni sotsmesa, ni ésser de la sua voluntat en alguna manera subjugada; mas la gràcia treballa en la amortizació pròpria e, resistint a la sensualitat, cerca de ésser humilment sotsmesa y de ésser vençuda, no volent jamés usar de la sua libertat

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[79 v] pròpria, mas ésser posada sots correctió e disciplina, e no desija tenir alguna elevada senyoria, mas star, viure e habitar en humilitat profunda. Aquesta és aparellada a humilment inclinar-se per amor de Déu a qualsevol creatura.

La natura, per lo seu propri interès, treballa e mira quin guany li vendrà del altre; mas la gràcia considera no lo que és útil per a si, mas lo que pot aprofitar a molts.

La natura voluntàriament accepta qualsevol honra; mas la gràcia discretament atribueix a Déu tota laor e glòria.

La natura, la confusió e menyspreu senyoreja; mas la gràcia *«granment se alegra de sofferir per amor del nom de Jesús vergonyoses injúries»*.

La natura, lo repòs, folgança e oci corporal granment ama; mas la gràcia no pot star ociosa, ans voluntàriament qualsevol treball abraça.

La natura cerca de attényer coses gentils e de vàlua, avorrint les vils e desestimades; mas la gràcia de les coses simples, baxes e planes se delita.

La natura, a les coses temporals mira e alegra's dels guanys terrenals, entristint-se de les pèrdues y encara enfellonint-se de qualsevol injuriosa paraula; mas la gràcia a les coses eternals mira e no stà posada ni embolicada en les temporals misèries, ni de la pèrdua dels béns se torba, perquè los seus treballs e goigs en los alts cels stoja.

La natura és cobdiciosa e ab major gana reb que no dóna, amant les coses particulars e pròpries; mas la gràcia és piadosa e de poques coses se contenta, e *«té per major benaventura lo donar que·l pendre»*.

La natura voluntària

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[80 r]*ment pren algun delitós y exterior deport, en lo qual los sentiments delite; mas la gràcia solament cerca de aconsolar-se en sol Déu, e delitar-se en lo subiran bé més que en totes les coses visibles.

La natura de molts parents e amichs se alegra, e de la granea de son linatge, segueix los apetits dels poderosos hòmens, afalaga los richs e ab gran alegria al seus eguals desija complaure; mas la gràcia no sols los amichs, mas los enemichs ama, e no s'exalça per la multitut de sos amichs, ni fa stima de granea de linatge sinó de sola virtut, afavoreix més al pobre que al rich, ha més compassió del humil e simple que del poderós, amonesta als bons *«d'ésser millors»* e d'ésser semblants al fill de Déu per virtuts maravelloses.

La natura se clama del treball e de la fretura; mas la gràcia ab gran constància comporta la enujosa pobrea.

La natura desija saber e oir secrets e coses noves, desija ésser coneguda e fer coses per les quals honor e fama atényer puga; mas la gràcia no cura de entendre en semblants coses, que totes naxen de la corruptió antiga, com no·y haja cosa que sobre la miserable terra tinga alguna durada. E axí treballa en refrenar los desordenats sentiments, squivant les vanes complacències a la exterior aparència, amagant humilment les coses que són de laor e de admiració dignes, e cerca cascun dia de qualsevol sciència lo profitós fruyt, a laor, honor e glòria de la majestat divina. No vol que les sues coses sien publicades, mas que sia Déu loat e beneyt per lo do

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[80 v] de tan stimada gràcia, lo qual per la sua pròpria caritat totes les coses nos dóna.

Aquesta gràcia és una lum sobre natura e un special do de nostre Senyor Déu, e pròpriament un senyal dels elets e penyora de la salut eterna, que arranca los hòmens del vil fanch de les terrenes coses, perquè munten a amar les celestials benaventures. E axí, tan com la natura és més constreta e vençuda, tan major gràcia li és atorgada e cascun dia és reformat l´ome interior, segons la imatge de Déu, per novelles visites.

CAPÍTOL .LX.

De la corruptió de la natura e dels effectes de la divina gràcia.

Senyor Déu meu, qui·m has creat a imatge e semblança tua, atorga'm aquesta gràcia, la qual me has manifestat ésser necessària medicina per a la salut de la malalta ànima mia, que yo vença la mia natularea mala, que per errades sendes de innumerables peccats al loch de dolorosa perdició me aporta. *«Que yo sent en la mia carn la ley del peccat que contrasta a la ley de la mia pensa»,* portant-me catiu e pres en moltes maneres a obeir e plaure a la sensualitat mia; e no puch resistir a les passions tan sforçades si la tua sanctíssima gràcia dins lo meu cor infusa no·m ajuda.

Mester és, Senyor, la tua gràcia perquè·s vença la natura *«del començ de la joventut a mals tostemps inclinada»;* que per lo peccat de nostre primer pare, Adam, és stada natura axí granment corrompuda, que la pena d'aquesta sútzia taca en tots

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[81 r] los hòmens generalment devalla, perquè la matexa natura que fon creada justa e bona sia corrompuda y emmalaltida, perquè lo moviment que li ha romàs, al mal e a les coses miserables e baxes la inclinen, romanint ab tan apoquida força com té poca calor una chiqueta purna de freda cendra cuberta. Aquesta és la natural rahó, circuïda de una scuredat tenebrosa, tenint juhí e conexença del bé e del mal, e de la veritat e falsia, encara que no pot complidament posar per obra tot lo que li par bé, ni de la perfeta lum de la veritat ni de la sanitat de les affections sues perfetament usa.

Vine d'ací avant, Senyor meu, *«que yo interiorment en la tua sancta ley me delite»* sabent que *«los teus sancts manaments són drets camins»* per a passar a la ciutat de perdurable glòria, fent rahons en mi que dech fugir al mortal encontre de tot peccat e vici; emperò, *«tancat en la trista presó de la vil carn, serveixch a la reprovada ley del peccat»* e vici, essent pus tost a la sensualitat que a la rahó subjecte. E de ací proceeix que desijar lo bé granment me delita, mas per atényer aquell no trobe la verdadera senda; e de ací també proceeix que innumerables vegades propose de acabar actes de virtuoses obres, mas, perquè·m fall l'esforç de la gràcia per ajudar a la mia gran flaquea, no puch complir tan sanct e virtuós propòsit. E de ací s'esdevé que yo perfetament conech de perfectió la dreta e ampla carrera, mirant clarament com dech obrar l'edifici de mos actes; mas, carregat

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[81 v] del fexuch pes de la corruptió pròpria, no·m puch levar a les coses de perfectió verdadera,

O Senyor, y quant és per a mi necessària la tua gràcia per a començar, continuar e acabar actes de virtuoses obres! Que sens aquella, neguna cosa de bé empendre poria. O gràcia, Verdaderament celestial, sens la qual no són de alguna stima los nostres propris mèrits ni·s deuen stimar los richs dons de natura! E axí, Senyor, no valen res les arts, les riquees, la bellea, la fortalea, l'enginy ni la eloqüència, sens lo tresor de la tua sancta gràcia; que los dons de natura, comuns són als bons e als mals, mas los de la gràcia són propris dels elets per a fruir los goigs de la eterna vida. E tant és alta aquesta excel·lent gràcia, que ni lo do de la profecia ni fer miracles, ni qualsevol alta speculació, sens ella és molt poch stimada; ni la fe, ni la sperança, ni les altres virtuts, sens la caritat e gràcia, a tu són acceptes ni agradables.

O gràcia benaventurada, que fas rich de virtuts al qui és d'esperit pobre, e al humil de cor muntes en altitut de triumfant senyoria! Vine e devalla, y umple lo vexell del meu cor de les aygües de la tua consolació alegra, perquè per sequedat y sterilitat del pensament la mia ànima no falleixca. Supplich-te, Senyor, que davant los teus ulls *yo* trobe los richs béns de la tua stimada gràcia, que complidament seré fet rich, encara que les altres coses que natura desija no attenga. Si yo seré fatigat e turmentat per dolorosos treballs e ànsies, no·n tendre temor alguna, puix la tua beneyta *grà*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[82 r]*cia stiga en la companyia mia; ella és fortalea mia, ella·m dóna consell e ajuda, ella és més poderosa que tots los cruels enemichs que·m poden combatre, ella és pus sàvia que tots los savis, ella és maestra de la veritat, ensenyadora de les sciències, lum del enfosquit cor, solaç de la tribulada pensa, bandejadora dels térmens de nostre cor tota dolor e tristícia» vicia de devoció portant als ulls fonts de doloroses làgrimes. O miserable de mi! E què só yo sens ella, sinó un arbre sech, sens fruyt, digne d'ésser lançat en les ardents y enceses flames? *«E axí, Senyor, acompanye'm la tua sancta gràcia e mostre'm d'ésser contínuament attent a* les obres *de Jesuchrist, Déu e Senyor nostre».*

CAPÍTOL .LXI.

Que devem dexar a nosaltres matexos e seguir a Jesuchrist per lo camí de la creu.

Fill, tant com més de tu mateix ab cuytats passos fugiràs, tant més te acostaràs a mi ab goig de inefable alegria. Segueix alegrament a mi *«que yo só carrera, ventat e vida»;* sens la carrera, algú no acamina; sens la veritat, algú no pot conéxer; ni sens la vida, viure. Yo só aquella ampla e delitosa carrera, la qual tostemps ab alegra pensa seguir deuries. Yo só aquella veritat a què deus prestament creure. Yo só aquella eterna e perdurable vida, la qual deus sperar ab voluntat sancera. Yo só carrera que algú no la pot rompre, e veritat que no pot ser enganada, e vida sens fi. Yo só carrera molt dreta, veritat sobirana e verdadera vida, vida benaventurada

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[82 v] e vida increada. Si per la mia dreta carrera acaminaràs, «attenyeràs de la veritat perfeta conexença e ab la veritat guanyaràs la eterna e delitosa vida»; *«e si vols entrar en la vida, guarda los sancts manaments»,* creu a mi si vols complidament la veritat conéxer e *«ven lo que tens si en altitut de perfeta vida muntar desiges».* Si vols de la benaventurada vida és-ser posseïdor, aquesta breu, transitòria e trista desestima. Si vols en los alts cels atényer cadira de glòria, sies humil en aquest món superbo. Si vols regnar ensemps ab mi, porta la creu mia, que sols los servents de la creu, ab alegra lum, trobaran la carrera de perfeta benaventura.

O Senyor Jesuchrist, perquè la tua sancta carrera és streta y en lo món menyspreada, fes-me gràcia que yo ab tu aquest trist món menyspree! *«Que no és major lo servent que·l senyor ni és lo dexeble sobre lo mestre».* Exercita lo teu servent en los aspres treballs de la tua sancta vida, que en ella stà la mia salut e la sanctedat verdadera.

Fill meu, *«puix sabs, entens e has lest totes aquestes coses, seràs granment benaventurat si aquelles volràs metre per obra», «Lo qui entén los meus sancts manaments, e aquells guarda, aquell és lo qui ama a mi e yo amaré, fent-lo seure ab mi en lo regne del meu etern Pare».*

O Senyor, fes-me gran! Que lo que a mi has dit e promès yo·u puga ab justa rahó meréxer. Yo, Senyor, he rebut de les tues sanctes mans la creu, la qual portaré fins a la mort axí com tu en mi la has posada; e axí la vida del bon religiós és la creu, qu·és de paraís camí

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[83 r] segur e guia, la qual puix havem voluntàriament començada, no devem, tornant atràs, de tan sanct camí los passos retraure.

Anem donchs, jermans, ensemps, que Jesuchrist serà en companyia nostra e, puix per amor sua prenem la creu, perseverem en aquella, que ell qui és nostre capità e guia serà tostemps en ajuda e deffensa nostra. Anem! Que lo nostre rey entra davant nosaltres per a batallar per nosaltres, segueixcam sforçadament ad aquell sens por ni temor alguna e siam aparellats *«ab sforç de morir en tal batalla»* e no donem, fugint de la creu, *«mal exemple de nostra esdevenidora glòria»*.

CAPÍTOL .LXII.

Que no sia l'ome molt covart com cau en alguns defalliments e flaquees.

Fill, més me plaen la humilitat e paciència en los treballs, adversitats e congoxes, que la gran consolació e devoció en la prosperitat alegra. Donchs, per què una vana e breu paraula dita contra tu tan granment te entresteix y enuja? La qual encara que fos major no·t deuria en alguna manera moure. En lo temps que a tu alguna adversitat no atribuïa tens gran sforç e ab sforçades paraules als altres animosament aconsoles, mas quant a la tancada porta del teu cor alguna gran passió se acosta, tantost stàs sens sforç, consell ni força; mira, donchs, la tua gran flaquea, lo teu poch cor e animo, la qual moltes vegades en les poques coses que·t dien sperimentes, emperò quant aquestes e semblants coses s'esdevenen se fan per

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[53 v] la verdadera salut tua.

E si alguna gran tribulació e congoxa te attenyerà, guarda que no·t derroque ni·t tinga gran temps embaraçat, la qual si no pots ab alegre goig sofferir, almenys ab humil paciència ho comporta; e si alguna enujosa paraula mourà lo teu viciós cor a desordenada ira, refrena los teus folls moviments e no dexes de la tua boca exir alguna irada ni scandaloza paraula, que decontinent que serà tornada la gràcia se amansaran les grans ones dels teus moviments mogudes per lo vent de desordenada ira.

E així, sies sforçat a humilment sofferir, que no stàs del tot perdut encara que doloroses tribulacions te combaten, home est e no Déu, carn est, no àngel. Com pots, tu, star e habitar contínuament en stament de virtut que l'àngel en lo cel e lo primer home en paraís no stigueren molt temps sens tristament caure? Yo só lo qui ab piadoses mans, del fanch dels sútzeus peccats e vicis, alce aquells qui dolorosament ploren, e done cordial medicina a l'ànima de aquells qui la sua malaltia conexen.

O Senyor, beneyta sia la tua alegra paraula, *«la qual és a la mia amarga boca més dolça que lo dolç gust de la saborosa bresca!»* Què faria yo, Senyor, posat en la gran mar de afanys e congoxes si ab les tues sanctes paraules no·m socorries? E puix al verdader port de salvació yo arribe, no·m enujaré de quants mals treballs e fatigues hauré passat en lo camí de aquesta treballosa vida. Dexa'm, Senyor, fer sancta e bona fi, dóna'm benaventurat passatge de aquest món en

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[84 r] l'altre, e hajes recort de mi guiant-me per drets camins als goigs dels teus benaventurats regnes.

CAPÍTOL .LXIII.

Que no devem scodrinyar les altes coses, ni los secrets e amagats juhins de Déu.

Fill, no vulles disputar de subtils e altes matèries, ni ansiosament cercar los secrets juhins de Déu, perquè en grans perills tristament vendries a caure; no vulles saber per què desempara Déu a uns, e als altres, ab la sua sancta gràcia, se acosta, ni per què uns són tan dolorosament afligits e altres tan pròsperament exalçats en altitut de gran senyoria, que aquestes coses los humans sabers sobrepugen e no basta alguna rahó los divinals juhins perfetament compendre, E així quant lo cruel enemich de natura humana al teu pensament semblants coses aporta, e algun desanciat grosser semblants qüestions e demandes preposa, respon aquella discreta paraula del gran rey e propheta David: *«Just est tu, Senyor, e justs són los teus juhins»*.

No vulles examinar los alts mèrits dels sancts gloriosos, ni qual és major en los regnes de la eterna glòria, que tals matèries moltes vegades cruels ires, desamistats e malícies engendren, les quals coses als sancts Verdaderament desplaen. *«Que yo no só Déu de discòrdia mas de alegra pau»*, la qual més en verdadera humilitat que en altitut de presumptió e vanaglòria habita. Molts hòmens, moguts de grandíssima amor, ab major voluntat a uns més que als altres amen, e açò fan més per humana affectió

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[84 v] que divina. Yo só lo qui he fets tots los sancts, yo·ls he donat la gràcia e la perdurable glòria; yo, segons los mèrits de caseu, done lo just, egual e digne premi, *«prenint-los ab suavitat e dolçor de les benedictions mies»;* yo he predestinat los meus elets ans de la creació de aquest món transitori, *«yo·ls he elets en aquesta miserable vida»* y ells no·m han preelet a mi; yo·ls he cridat ab la veu de la mia dolça gràcia, acostant-los a mi ab les mans de la mia infinida misericòrdia; yo·ls he portats per los aspres camins de tentacions treballoses, trametent-los consolacions alegres, perquè ab major sforç perseverassen en tan enujosa batalla; yo de triumfant e resplandent corona he coronat la sua humil paciència; yo, çonexent lo primer e lo derrer, los abrace ab vincle de amor inextimable; yo só de loar per tots los meus sancts; yo dech ésser beneÿt sobre totes coses e dech per caseu de aquells ésser honrat, que tan gloriosament los he predestinat y exalçat sens alguns precedents mèrits de aquells.

E axí, qui a algú dels meus chiquets desestima, al gran no honra, car yo he fet al chich e al gran, e lo qui a algú dels sancts és contrari, a mi e a tots los ciutadans de la ciutat de paraís és granment contrari. Tots amen una matexa cosa, tots la volen e tots són uns per lo vincle de caritat verdadera; no·y ha alguna cosa que separar ni apartar-los puixa, los quals plens de la eterna veritat, del ardent foch de caritat cremen. Callen, donchs, los carnals e bestials hòmens de disputar del sta

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[85 r] ment dels sancts gloriosos, puix no saben amar sinó los goigs particulars, caminant per les errades sendes de la sua inclinació malvada, dexant los drets e amples camins dels quals la eterna veritat és guia.

Guarda't, fill meu, de ansiosament cercar les coses que lo teu saber sobrepugen, mas treballa diligentment en que sies en lo regne dels cels lo major en altitut de benaventurada glòria; que encara que algú Verdaderament sabés qual és més sanct que altre, ni qual és major en la ciutat de paraís, què li aprofitaria aquesta conexença si no se humiliava davant mi per aquella, loant lo meu nom sanctíssim? Més és accepte a Déu lo qui pensa la granea dels seus abominables peccats e culpes, e la poquedat de les sues virtuts e mèrits, e quant és apartat de la perfectió dels sancts gloriosos, que lo qui pensa qual sanct és major o menor que l'altre.

Més profitosa cosa és pregar als sancts ab devotes oracions e làgrimes, e invocar ab humilitat lo seu socors e ajuda, que scodrinyar los seus secrets ab vana e diligent enquesta; ells granment se contenten si los hòmens se sabien contentar refrenant lo desorde de les sues vanes paraules, no tenen vanaglòria dels seus propris mèrits ni alguna cosa de bé a si matexos atribuexen, mas a mi, qui totes les coses per la mia caritat infinida los he liberalment donades, e, de tan gran amor de divinitat e de abundant goig són plens, que no·ls fall alguna glòria, ni·ls pot fallir alguna complida benaventura. Tots los

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[85 v] sancts gloriosos quant més alts stan en altitut de glòria, tant en si matexos són més baxos per humilitat profunda, e a mi més acostats e de mi més amats; e per ço diu la scriptura sancta que *«trametien les sues corones davant Déu e inclinant-se prostrats davant l'anyell, e adoraren al qui eternament viu»*,

Molts cerquen qui és major en lo regne dels cels e no saben si seran dignes de ésser comptats ab los menors. Gran cosa és ésser en la glòria de paraís lo més chich a on tots són grans, puix tots seran fills de Déu nomenats, *«lo menor entre los mil serà lo peccador de cent anys e morrà»*. Demanant los sabuts dexebles a son Mestre y Senyor qui era major en lo regne dels cels, semblant resposta oiren: *«Si vosaltres no·us convertiu e tornau semblants de aquests fadrins, no entrareu en la habitació e glòria dels celestials e perdurables regnes, E axí, qualsevol que axí com aquest chich se humiliarà, aquell serà major en altitut de benaventurada glòria»*.

O trists de aquells qui voluntàriament ab los chichs humiliar-se desdenyen, que la humil porta de la ciutat de paraís los serà tancada! *«O trists dels richs, que la casa de les sues grans consolacions, delits e alegries en la vanitat de aquesta miserable vida funden!»* Los pobres entraran ab inefable goig en lo regne de Déu, y ells ab plors, gemechs e congoxa restaran defora. Alegrau-vos, donchs, los humils e pobres, *«que vostre és lo regne de Déu»* si anau ab veritat per los camins de les sues sanctes doctrines.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[86 r] **CAPÍTOL .LXIIII.**

Que tota la sperança nostra devem posar en sol Déu.

Senyor, quina és la mia sperança que yo tinch en aquesta present vida, ni qual és lo major solaç de tots los que davall lo cel se manifesten? No sou vós, Déu e Senyor meu, del qual la misericòrdia és infinida? En quin loch me só yo trobat bé sens tu? O, quant puch yo star mal essent tu a mi present? Més ame, Senyor, ésser pobre per tu, que sens tu rich de tresors innumerables. Més ame ésser ab tu peregrí en aquesta miserable terra, que sens tu posseir dels cels les triumfants e altes cadires. Perquè allí on tu, Senyor, stàs, és lo cel; e allí on tu no habites, atura la mort e l'infern trist, dolorós e lamentable. A tu, Senyor, ab affectada voluntat desige, e axí és necessari que yo ab gemechs e crits te supplique, puix en negú puch complidament confiar que en les mies grans necessitats me ajude, sinó en tu sol, Déu e Senyor meu. Tu est la mia segura sperança e lo meu consolador en totes les grans tribulacions e congoxes.

«Tots, les sues coses pròpries ansiosament cerquen» e tu solament la salut de la mia emmalaltida ànima; e totes les coses en gran bé me cambies, encara que algunes vegades diverses tentacions e adversitats me trametés; e totes coses a gran utilitat mia ordenes, sperimentant los teus elets en diferenciades maneres, en la qual speriència e prova no menys deus ésser amat e loat que si de celestials consolacions me omplies.

E axí, Déu e Senyor meu, en tu pose tota

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[86 v] la mia sperança e refugi, e tota la mia tribulació e congoxa, que tot lo que fora de tu, Senyor, mire, és malalt, inconstant e movible; que no·m poran aprofitar los molts amichs ni·m porà ajudar dels forts valedors la deffensa, ni los discrets consellers me poran donar alguna profitosa resposta, ni·m poran aconsolar dels grans doctors los libres ni alguna gran riquea fer delliure, si tu, Senyor, no stàs prop mi, no·m ajudes, no·m ensenyes e guardes.

Que totes les coses que per attényer la benaventurança e pau són bones, són de poca stima sens la tua alegra presència. E axí, tu est de tots béns la fi verdadera e altitut de vida, e profunditat de sentències. A tu, Senyor, alce de aquesta baxa terra los meus ulls tenebrosos; en tu, Déu meu, tinch segura sperança, qui est verdader pare de misericòrdia infinida. Beneeix, Senyor, e sanctifica la casa de la mia ànima, perquè sia feta habitació tua sancta, e cadira de la tua eterna glòria, e no·s trobe cosa alguna en lo temple de la tua dignitat que los ulls de la tua majestat ofena. *«Mira'm, Senyor, segons la granea de la tua bondat infinida e segons la multitut de les tues grans misericòrdies»*, y scolta la oració del teu pobre servent qui stà granment desterrat en la regió de la ombra de la mort trista. Deffén e conserva l'ànima del teu servent entre los grans perills de aquesta corruptible vida, e acompauyant-me la tua beneyta gràcia, endreça'm per la carrera de pau a la benaventurada pàtria de claredat perpètua.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[87 r] **Comença lo quart llibre e ans de totes coses posa una exortació per a rebre lo preciós cors de nostre Senyor Jesuchrist; e parle en veu del mateix Senyor.**

«Veniu a mi tots los qui treballau en aquesta present vida y stan carregats ab lo pes de vostres fexugues culpes que yo·us recrearé»-diu lo Senyor.

«Lo pa que yo·us daré és la mia carn preciosa per la vida del món a trista mort offerta. Preneu e menjau que aquest és lo meu cors sacratíssim, lo qual serà trahit e venut per vosaltres peccadors miserables. Feu açò en memòria e recort de la mia passió dolorosa, que aquell qui dignament menja la mia carn e beu la mia sanch en mi atura per gràcia, e yo en aquell tinch habitació e posada.

Les paraules que yo he parlat a vosaltres sperit són e vida».

CAPÍTOL PRIMER

Ab quanta honor e reverència se deu rebre lo preciós cors de Jesuchrist.

O Jesuchrist, veritat eterna! Aquestes glorioses paraules, encara que no en un mateix loch ni en un mateix temps sien stades dites, tues són, Senyor, rey de glòria infinida. E puix són paraules tues, alegrament les dech yo stojar en los archius de la mia buyda memòria; tues són, Senyor, e per la tua preciosa boca splicades, e mies són també, puix per salut de la mia emmalatida ànima les has dites; e així, ab alegra voluntat vull que dins la capça del meu cor stiguen contínuament conservades. Aquestes piadoses paraules, plenes de tanta pietat e amor, la mia precio

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[87 v] sa son desperten, mas la multitut dels meus abominables peccats me spanta, e la mia mala consciència me fa veure que yo só sútzeu vexell per a rebre tan alts e profundes misteris. Convida'm de anar a tu la dolçor de les tues alegres paraules, mas los grans laços dels meus ennegrits peccats e vicis me detenen.

Manes-me, Senyor, que fiadament a tu me acoste, e si vull ab tu haver amistat ferma, que prenga lo menjar de la immortalitat, e si la vida e glòria eterna atényer desige. Que tu dius que *«anem a tu tots los qui treballats e carregats stam de la fexuga càrrega de nostres pesades culpes, que tu, Senyor, nos donaràs repòs, descanç e consolació alegra»*. O dolça, plaent e delitosa paraula en les orelles del peccador miserable; que tu, Déu e Senyor meu, convides al dejecte e al pobre al saborós past del teu cors sacratíssim! Mas qui só yo, Senyor, que acostar-me a tu presumeixca? O Senyor! *«La granea dels cels no basta a tu compendre»* E tu dius; «Veniu tots a mi!»

Què vol dir aquesta tan gran e piadosa misericòrdia, ni aquest convit tan gran, excel·lent y solemne? Com hi gosaré yo venir despullat de virtuoses obres, tenint la mia ànima de ennegrides culpes vestida? Donchs, com puch yo presumir de acollir a tu en la mia casa que innumerables vegades he comès offenses davant la tua benigníssima cara? Los àngels e archàngels, a tu granment reverexen, los sancts e los justs a tu, Senyor, justament temen, e tu dius: «Veniu a mi tots!». Si tu, Senyor, aquestes benaventurades paraules

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[88 r] no deÿes, qui creuria que fossen verdaderes? E si, tu, ab dolços manaments no·u manaves, qui acostar-se a tu gosaria?

Si lo sanct e just Noé, per salvar-se ab pochs, cent anys treballà en la obra de la sua fabricada archa, com poré yo en una hora aparellar-me per a rebre ab deguda reverència lo creador dels cels e de la terra? Lo teu servent y special amich Moysés, de fusts que podrir no·s podien, compongué la archa, vestint e guarnint aquella de or resplandent e munde, perquè en aquella les taules de la ley dignament fossen stojades; e yo, creatura miserable e podrida, gosaré a, tu, ordenador de la ley e donador de la vida, tan fàcilment rebre? Salamó, qui fon de tots los reys de Israel lo pus savi, en set anys edificà a laor del teu sanct nom un magnífich, solemne y maravellós temple; durant huyt dies de la edificació de aquell la digué *[sic]*[1] e maravellosa festa, e offerí mil sacrificis e assentà en lo dedicat loch l'Archa Federis ab alegres sons e delitoses alegries. Donchs yo, desventurat, e lo més pobre de tots los hòmens, com te gosaré acollir en la mia posada, que ab molt afany puch una hora despendre per agranar e denejar aquella de la sútzia pols de mes errades obres?

O Déu meu, quant treballaren aquells en plaure a tu, Senyor, e yo trist de mi quant poch temps despench en lo servir de tu rey dels reys, del cel e de la terra! Quant yo a combregar me vull dispondre, molt tard me trobe denejat de les sutzies affections que de la devoció lunyar e apartar-

[1] Llegiu *digne*.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[88 v] *me* poden. Certament en la alegra presència de la tua divinitat no·s deuria mostrar algun pensament negre, perquè yo, no un àngel, mas lo Senyor dels àngels, tinch a rebre dins la mia pobra posada. O quant és gran la differència entre l'archa federis, ab les sues sumades relíquies, e lo teu preciós cors ab les sues virtuts inefables! Y entre aquells legals sacrificis e la verdadera hòstia del teu sacratíssim cors, que és compliment de tots los antichs sacrificis!

Per què, donchs, no·m acoste ab major devoció a la tua venerable presència? Per què no·m aparelle ab major devoció a rebre les tues coses sanctes? Que aquells antichs sancts patriarques y prophetes, reys e prínceps, ab tot lo seu devot poble, a la divina honra grandíssima affectió demostraren.

Lo gloriós rey David, recordant-se dels innumerables beneficis en temps passat als antichs e sancts pares atorgats, davant l'archa alegrament ballava, e féu òrguens de diverses maneres e compongué psalms gloriosos ordenant que per divina laor se cantassen, y ell los cantà ab goig de inefable alegria e, inspirat de la gràcia del Sperit Sanct, moltes vegades ensenyà al poble de Israel de loar e beneir a Déu devotament cada dia. Donchs, si tan gran era en aquell temps la devoció, e tan gran la memòria e recort de la laor divina davant l'archa del testament, quanta reverència dech yo haver e qualsevol christià en la presència de tan alt sagrament volent rebre de Jesuchrist lo cors sacratíssim?

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[89 r] Molts van a diversos lochs per veure de alguns sancts les stimades relíquies e, oint los grans e innumerables miracles, besen los ossos de aquells, embolicats en richs draps de or e de seda. E tu, Déu meu, verdader sanct dels sancts, creador de totes les coses, Senyor dels àngels, stàs ací present en l'altar e yo a mirar a tu ab encesa devoció no·m gire. Moltes vegades los hòmens són demesiadament diligents en veure semblants coses y en veure novitats e fames, de on molt tard fruyt de verdadera esmena collir poden, E ací, en lo sanct sagrament del altar, stàs tu, Senyor meu, present, Déu y home Jesuchrist, en lo qual ab les mans de devoció collim lo preciós fruyt de la salut eterna, E ad açò no·ns tira vanitat alguna ni alguna desmesiada diligència o sensualitat, mas la ferma fe, la devota sperança e la caritat verdadera.

O Déu e Senyor meu, creador del cel e de la terra, quant gran maravella obres en nosaltres, quant suau e dolçament te dispons ab los teus elets, los quals poses davant tu en lo sagrament per a que a tu, Senyor, reben! Açò, l'altitut de qualsevol alt enteniment sobrepuja, açò és lo que especialment tira lo cor dels devots hòmens e lo que encén la affectió nostra.

O maravellosa e amagada gràcia de aquest sanct sagrament, la qual los feels christians solament conexen, mas los infeels e los qui als peccats servexen sperimentar no la poden! En aquest sanct sagrament la spiritual gràcia se dóna, retornant en

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[89 v] la christiana ànima la virtut e força, e la gran bellea que per la legea del peccat havia perduda. Tan gran és algunes vegades aquesta maravellosa gràcia, que de la plenitut de la devoció donada, no solament la aflaquida pensa, mas lo dèbil cors, cobra les ja perdudes forces.

E axí, devem plorar e haver compassió strema de la fredor e negligència nostra, que tan pereosament vingam a rebre lo preciós cors de Jesuchrist, en lo qual tota la sperança dels salvats segurament habita; perquè ell és la sanctificació e redempció nostra, ell és consolació alegra dels caminants per les perilloses sendes de aquest món miserable, ell és lo etern goig y speritual alegria dels sancts gloriosos. E axí, granment nos devem dolre que molts tan poch a mirar aquest tan profitós misteri se giren, lo qual los alts cels alegra e aquest baix món sosté y conserva, O ceguedat e durícia de la humana pensa, que perfetament no mira aquest do de tan valerosa stima!

Si aquest sanctíssim sagrament solament en un loch en lo món e per un sacerdot se celebrava, ab quant gran desig irien los hòmens en aquell loch per oir celebrar tan alts e profundes misteris! Mas ara, hi ha molts sacerdots e molts lochs on lo sacratíssim cors de Jesuchrist se celebra, perquè tant com més amplament aquesta sagrada comunió és scampada, tant major envers nosaltres se mostra la divina amor e gràcia. Infinides gràcies te faç, Senyor meu Jesuchrist, pastor eternal qui a nosaltres,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[90 r] pobres e desterrats en aquesta vall de làgrimes, has volgut recrear del teu sacratíssim cors e sanch preciosa, ens has cridat ab les dolces paraules de la tua boca dient: *«Veniu a mi tots los qui treballau en aquesta treballosa vida y stau carregats de pesades càrregues, que yo·us recrearé»*,

CAPÍTOL .II.

Que en aquest sagrament la gran bondat e caritat de Déu se dóna al home.

Senyor, confiant de la tua infinida bondat e misericòrdia, yo, qui só malalt, me acoste a tu qui est verdader y etern metge; yo qui tinch fam e set vaig a la font de perdurable vida; yo qui só pobre, al rey dels cels; yo qui só servent, al meu Déu e Senyor; yo qui só desconsolat, al meu piadós e alegre aconsolador me acoste. Mas, de on me ve a mi aquesta stimada gràcia, que tu, Senyor, a mi vingués? Qui só yo per a que tu a mi donar-te vulles? Com gosa lo miserable peccador mostrar-se davant la tua divina presència? E com, tu, venir al trist peccador no desdenyes? Tu, Senyor, conexes lo teu servent e sabs que no posseeix algun bé per lo qual tan richs tresors atényer mereixca. E axí, yo la gran viltat mia confesse e conech la tua bondat e clemència, loe la tua grandíssima pietat e per la tua gran caritat te faç innumerables gràcies. Que tu açò per tu mateix ho fas e no per los meus propris mèrits, perquè la tua infinida bondat a mi sia més

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[90 v] manifesta e la tua humilitat e caritat sia més complidament loada. E axí, puix a tu, Senyor, plau e has manat que axí se faça, plau-me la tua gran benignitat supplicant-te que la mia iniquitat no·m empache.

O dolç e amable Jesús! Ab quanta reverència só obligat de fer-te innumerables gràcies per la recepció del teu cors sacratíssim, la dignitat del qual no·y ha home que explicar-la puga!

Tu est sanct dels sancts e yo só vexell de peccats abominables. Tu te inclines a mi, qui no só digne de mirar-te, tu·m convides al teu gloriós convit, tu·m dones a menjar vianda celestial, pa dels àngels, *«pa viu qui devalla dels cels per dar als hòmens vida»*. O quant gran e maravellosa és la tua obra, Senyor, quant poderosa la tua virtut e quant certa la tua veritat! Car *«diguist e foren fetes totes les coses»*, e lo que has manat axí és stat fet.

O maravellosa e incomprensible cosa, e digna de verdadera fe, vencent l'enteniment humà, que tu, Senyor Déu meu, verdader Déu e home, sots una chica spècie de pa e de vi, sies entregament contengut e sies menjat per lo qui a tu reb sens diminució alguna! O Senyor, tu, qui no havent mester res del món has volgut per lo teu sanct sagrament habitar en nosaltres, conserva lo meu cor e lo meu cors sens taca alguna, perquè puga moltes vegades ab neta e pura consciència celebrar los teus misteris e rebre aquells a perpètua salut mia!

Alegra't ànima mia e fes gràcies a Déu per tan noble e singular do com te ha dexat en *a*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[91r] questa miserable vall de làgrimes. Perquè tantes vegades com fas memòria de aquest tan alt misteri, honrant e rebent lo cors preciós de Jesuchrist; tantes vegades fas la obra de la tua redemptió y est participant de tots los mèrits de Jesuchrist, perquè jamés la sua caritat se apoqueix e la granea de la sua infinida misericòrdia jamés se guasta.

E axí, ab attenta consideració, pensa en aquest gran misteri de la tua salut. E tan gran, tan nova e tan alegra cosa te deu semblar quant celebres o ous missa, com si aquell mateix dia Jesuchrist devallava, per fer-se home, dels alts cels en lo virginal ventre, o, penjant en l'arbre de la sanctíssima creu, prengués mort e passió per la salut de natura humana.

CAPÍTOL .III.

Que és profitosa cosa combregar moltes vegades.

Yo, Senyor, me acoste a tu perquè attenga algun bé per lo teu do de preu incomparable, e perquè sia alegrat en lo teu sanct convit, lo qual tu, *«Déu e Senyor meu, has aparellat al pobre ab la tua dolçor suavíssima»*. O Senyor, que en tu stà tot lo que yo puch ni dech desijar! Tu est la verdadera salut, la redemptió, la sperança, la fortalea, la honra e glòria mia. Alegra, donchs, huy de aquest servent teu la entristida ànima, que a tu, Senyor Jesuchrist, desige ara devotament rebre e aposentar-te en la mia pobra casa, perquè mereixca yo ésser per tu beneyt ab Zacheu, y

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[91 v] ésser comptat entre los fills de Abram. La mia ànima lo teu sacratíssim cors demana e lo meu cor ésser unit ab tu desija.

Dona't, donchs, a mi, Senyor, que sens tu neguna alegra consolació me aprofita, ni puch star sens tu ni viure sens la tua sancta visita. E per ço, me cové anar a tu moltes vegades e rebre per remey de ma salut lo teu cors sacratíssim, perquè no defalleixca en lo camí de aquesta treballosa vida si del menjar celestial seré privat. Que tu, misericordiós Senyor Jesuchrist, preïcant als pobles e guarint innumerables malalties, diguist; *«No·ls vull lexar anar dejuns a ses cases, perquè en lo camí no defalleixquen»*. Fes-ho axí ab mi, Senyor, tu que has dexat a tu mateix en sagrament per consolació dels feels christians; que tu est suau refectió de l'ànima e aquell qui a tu dignament rebrà, serà participant y hereu dels richs béns de la eterna glòria, E a mi, qui tan granment peque e de les ennegrides taques del peccat me ensútzie, és mester que ab l'aygua de moltes oracions e confessions, e ab la sagrada recepció del teu cors sacratíssim, me denege, me renove y·m encenga; que per ventura, per la gran abstinència del sanct propòsit per les errades sendes no·m aparte.

Que *«los sentiments humans són granment als mals inclinats del temps de la tendra adolescència»*, als quals si la divina ajuda no socorre tantost, de mal en pijor lo desviat home acamina. D'on clarament se mostra que la sancta comunió del mal granment nos aparta y en lo bé, segurament, nos conserva. E si ara que cèlebre y com

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[92 r] bregue só tan negligent e tèbeu, què faria si no prengués aquesta cordial medicina e no cercàs tan gran e tan favorable ajuda? E si no Stich aparellat e dispost per a celebrar cada dia, treballaré en rebre en lo temps degut los divinals misteris e fer a mi participant de tan incomparable gràcia. Que aquesta és la principal consolació de la feel ànima christiana, *«acaminant en la peregrinació de aquesta enujosa vida»*, que moltes vegades se recorde de son Déu e Senyor, e rebre ab devoció lo seu cors sacratíssim.

O benignitat maravellosa de la tua pietat envers nosaltres, que tu, Senyor Déu, creador e vida de tots los spirits, te inclines venir a la pobreta ànima fartant ab la tua divinitat e humanitat la sua gran fam e misèria! O bena-venturat pensament e ànima gloriosa que mereix a tu, Déu e Senyor, devotament rebre y, havent a tu rebut, del spiritual goig ésser granment plena! O quant gran Senyor acull, quant amat hoste aposenta, quant alegre companyó reb, quant feel amich accepta, quant bell e noble spòs abraça, lo qual és més de amar y stimar que totes les coses que ab ardent voluntat desijar-se poden! Callen, o dolç e amat meu, davant la tua presència lo cel e la terra, e tots los seus arreus e bellees, que qualsevol laor e bellea que tenen és de la liberalitat de la tua bondat infinida, y encara no attenyeran a la bellea del teu nom *«del gual la saviesa és incomprensible»*.

CAPÍTOL .IIII,

Que grans béns són atorgats als qui devotament combreguen.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[92 v] Senyor Déu meu, *«socorre al teu servent ab la dolçor de les benedictions tues»,* perquè acostar-se al teu sanct sagrament dignament mereixca. Desperta lo meu adormit cor, despullant de aquella fexuga roba de perea, e visita'm, Senyor, perquè spiritualment guste la tua dolçor maravellosa, la qual en aquest sagrament, axí com en una font, stà complidament amagada. Il·lumina los meus tenebrosos ulls per a mirar tan profunde misteri, donant-me força y sforç perquè aquell ab segura e ferma fe yo crega. Que aquest tan alt sagrament obra és tua e no humana potència, y és ordenança tua sagrada e no invenció de home, car no·s troba algun home sia per SL mateix bastant a rebre ni entendre aquestes coses, les quals los àngelichs enteniments sobrepugen. Donchs, què poré yo, indigne peccador, essent terra e miserable cendra, cercar ni compendre de aquest sagrament tan sanctíssim?

Senyor, ab simplicitat de cor e ab bona e ferma fe, e ab manament teu, me acoste a tu ab gran sperança e reverència, crehent Verdaderament que tu stàs present en aquest sanct sagrament, Déu y home. E puix tu, Senyor, vols que yo·t reba e que a tu, yo, encès de caritat, me acoste, supplique la tua infinida clemència que·m faça special gràcia, que yo abunde tant de amor envers tu que en alguna altra consolació jamés me delite. Que aquest alt e digne sagrament és salut de l'ànima e del cors, e preciosa medicina de tota spiritual malaltia, en lo qual se curen e sanen los meus abomina

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[93 r] bles vicis e les passions se refrenen, e les tentacions són vençudes y se dóna major gràcia, y la començada virtut augmenta, la fe és confermada, la sperança és enfortida e la caritat ardentment és inflamada.

Y tu, Déu meu, reparador de la perdició humana e donador de la interior consolació, molts e innumerables béns has donat y dones en aquest sagrament als teus amats moltes vegades, que tu·ls dones sforçada virtut e força contra la potència de les forts tribulacions e congoxes, e ab la lum de una nova gràcia alegrament los recrees. E axí, los que ans de haver rebut lo teu preciós cors se sentien treballats, essent recreats de aquest past celestial se troben en gran repòs y consolació strema; e açò, dispenses tu als teus elets perquè manifestament coneguen que no tenint alguna cosa de bé de si, quant gran bondat e gràcia de tu, Senyor, attenyen. Que per si matexos merexen ésser frets, endurits e indevots, e per tu merexen ésser fervents devots e alegres.

E no és algú que humilment a la font de suavitat vaja, que alguna beneyta aygua no se'n porte; ni és algú que al gran foch se acoste, que un poch no s'escalfe. Que tu, Senyor, est font tostemps plena de abundosa misericòrdia e foch de encesa cantat que incessantment resplandeix y crema. E axí, si yo no puch de la abundant font poar per a complidament beure, posaré la mia boca al forat de la canal del cel, perquè almenys, prenent de aquella una chiqueta gota, la mia strema set remeye. E si del tot yo no puch ésser celestial ni tan encès

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[93 v] en caritat com los seraphins e cherubins, treballaré en star ferm en devoció e aparellaré lo meu cor perquè del foch divinal, ab la humil recepció de aquest sagrament que dóna salut e vida, almenys una chiqueta purna atényer puga. O Jesuchrist, salvador sanctíssim! En les coses que yo tendre fallença, tu per mi, benignament e graciosa, suplir-hi vulles, qui a tots nos has volgut cridar, dient: *«Veniu a mi tots los qui treballau en aquesta enujosa vida y stau carregats de fexugues càrregues, que yo·us recrearé»*.

Yo, Senyor, treballe ab suor de la mia cara, yo só combatut de tentacions enujoses e tristes, yo en iniqües passions embolicat me trobe e no tinch qui·m ajude, qui·m deffense, qui·m delliure, sinó tu, Déu e Senyor meu, a qui totes les mies coses acomane, perquè als goigs de la eterna e benaventurada vida alegrament me portes. Reb-me ab laor e glòria del teu sanct nom, tu qui·m has aparellat lo teu sanctíssim cors e la tua sanch preciosa per a menjar e beure. *«Atorga'm, Déu e salvador meu, que ab la freqüentació de aquest sanct sagrament la affectió de la mia devoció augmente»*.

CAPÍTOL .v.

De la dignitat de aquest tan alt sagrament e del stament sacerdotal.

Ab tot que complidament tinguesses la puritat dels àngels e la gran sanctedat de sent Johan Babtista, de tractar aquest sanctíssim sagrament no series digne. E axí, no és degut als mèrits dels hòmens que l'ome consagre e tracte lo sagrament, e menge lo pa dels

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[94 r] àngels. O gran misteri e gran dignitat del sacerdot, al qual és atorgat lo que no és atorgat als benaventurats e gloriosos àngels! Que solament los sacerdots ordenats canònicament en la sglésia tenen poder de celebrar e consagrar de Jesuchrist lo cors sacratíssim. Lo sacerdot és ministre de Déu e usa de la paraula de aquell per manament e ordenança sua, e Déu és allí lo principal fahedor e invisible obrer, al qual obeeix y stà sotsmesa qualsevol cosa que ell vol ni mana.

E axí, més deus creure a Déu totpoderós en aquest sanct sagrament, que al teu sentiment propri o a algun visible senyal; e axí, ab temor e reverència, deu l'ome ad aquest maravellós sagrament acostar-se. Mira, donchs, ab desperts ulls, quan gran misteri és stat a tu donat per la imposició de les mans del bisbe; e puix est fet sacerdot, guarda que feel e devotament a Déu offires lo sacrifici y en aquell sens alguna reprensió te conserves. No has alleujat la tua càrrega, mas en major e més streta presó de disciplina stàs ligat, essent obligat a major perfectió de vida. Lo sacerdot deu ésser arreat de virtuts maravelloses per donar als altres exemple de virtuós viure, e la sua conversació e pràtica no ha d'ésser ab los populars hòmens, mas en lo cel ab los benaventurats àngels e ab los virtuosos e perfets en aquesta habitable terra.

Lo sacerdot, vestit de les sagrades vestidures, té loch de Jesuchrist per a que, per si e per tot lo poble, a Déu humilment supplique e pregue, tenint davant e detràs lo senyal de la creu, perquè de la passió

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[94 v] de Jesuchrist contínuament tinga recort e memòria. Ell porta davant si, en la casulla, la creu, perquè ab diligència mirant de Jesuchrist les sanctes petjades, ab gran devoció, studie de seguir-lo. E detràs, axí mateix, stà senyalat ab altra creu, perquè qualsevol adversitats, per amor de Jesuchrist, ab gran humilitat e paciència comporte. Davant porta la creu, perquè dolorosament los seus peccats plore; e detràs altra, perquè ab alguna compassió los peccats dels altres lamente, çonexent a si mateix ésser mijà entre Déu e lo peccador. Ni de la oració ni del sanct sacrifici se enuge fins que recaptar misericòrdia e gràcia mereixca. Quant lo sacerdot celebra, honra a Déu, alegra los àngels, ediffica la sglésia, ajuda als vius, dóna repòs als morts e fa a si mateix de tots los béns participant.

CAPÍTOL .VI.

De la interrogació que·s deu fer ans del sagrament,

Quant yo, Senyor, la tua alta dignitat e la mia profunde e vil misèria contemple, tremole e granment confús me trobe. Si yo no vaig a tan sanctíssim sagrament, fuig de la vida; e si yo indignament a rebre aquell me acoste, granment a tu, Senyor, faç offensa. Donchs, què faré, Déu meu, conseller meu e amador meu, en les grans necessitats e congoxes?

Mostra'm la dreta carrera e algun breu exercici pertinent a la comunió tan sagrada, que profitosa cosa és saber ab quanta honor e reverència dech yo aparellar lo meu cor per a rebre lo teu cors sacratíssim, o per a celebrar aquest

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[95 r] tan gran e divinal sacrifici.

CAPÍTOL .VII.

De examinar la pròpria consciència e del propòsit de esmenar-se.

Sobre totes coses és necessari que lo sacerdot se acoste a celebrar, a tractar e rebre aquest sanct sagrament ab gran humilitat e reverència, e ab sancera fe e piadosa intenció de la divina honra. Examina diligentment lo procés de la tua consciència, denejant aquella, ab ver penediment e humil confessió, de les sutzies taques dels grans peccats e vicis, fent-la tan pura que no tingues res que·t empache e[2] la libertat de acostar-te ad aquest sagrament tan sanctíssim. Hajes generalment enuig e desplaer dels teus peccats orribles, plorant, sospirant e gemecant particularment E si lo temps ho comporta, confessa a Déu dins lo secret del teu cor totes les misèries de les passions tues.

E hajes dolor grandíssima que sies tan carnal, tan ple de moviments y de desordenats apetits; tan mal guardat en los exteriors sentiments, tan embolicat moltes vegades en vanes fantasies; tan lauger al riure e al desorde, tan dur al plor e penitència; tan prompte als vicis de la carn viciosa, tan ansiós en oir novitats e fames e, a mirar coses gentils; tan desanciat en abraçar coses baxes e menyspreades; tan cobdiciós en tenir moltes coses, tan avar en retenir; tan indiscret en parlar, tan poch discret en callar; tan desordenat en los costums, tan importú en

[2] La conjunció *e* és sobrera dins el context. Cf. Miquel i Planas (1911, p. 207): «fentla tan pura, que no tengues res quet empatxc la libertat de acostar te ad aquest Sagrament tan santíssim».

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[95 v] en les obres e negocis; tan desordenat en lo menjar, tan sort en oir la paraula divina; tan prest a reposar, tan tard al treballar; tan despert a reports e rahons vanes, tan dormidor a les sagrades vigílies; tan negligent en dir les ores, tan tèbeu en celebrar, tan indevot e sens làgrimes en lo combregar, tan prest, distret e apartat; tan prestament mogut a la ira, tan prest a enujar als altres; tan inclinat a jutjar, tan rigorós a rependre; tan alegre y continent en la prosperitat, tan flach en la adversitat; tan granment delliberant fer molts béns, sens portar-los a execució.

Confessats tots aquests e altres defalliments teus, ab doloroses làgrimes, dellibera fermament de esmenar la tua viciosa vida. Après, ab sancera voluntat, offir a tu mateix en l'altar del teu cor com a perpetual sacrifici, és a saber, acomanant a Déu lo teu cors e ànima, perquè en aquesta manera dignament mereixques acostar-te a offerir a Déu lo sacrifici e tan sanct sagrament a rebre, que no·y ha offerta alguna més digna ni major satisfactió, per a delir los peccats, que en la missa y en la comunió a si mateix offerir a Déu ab lo sacrifici del preciós cors de Jesuchrist. Si l'ome peccarà e Verdaderament se penedirà, tantes vegades com a mi vendrà per perdó e gràcia «*yo-ls hi perdonaré* -diu lo Senyor- *que yo vixch e no vull la mort del peccador, mas que·s converteixca e que vixca*».

CAPÍTOL .VIII.

De la offerta de Jesuchrist en la creu e de la pròpria renunciació de si mateix.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

*[96 r]*Així com yo, esteses les mans en la creu e ab lo cors tot nu, voluntàriament offerí a mi mateix a Déu lo Pare, per los teus peccats e culpes, que no·m restava cosa que per aplacar a Déu no passàs en sacrifici, així ho deus fer tu, que ab totes les tues forces e desigs deus voluntàriament offerir a tu cada dia en la missa en pur e sanct sacrifici, que lo que yo més de tu vull és que en donar-te totalment a mi studies. Que yo no cure del que tu fora de tu mateix dones, puix altre do sinó a tu demane.

Que així com a tu sens mi totes les coses del món no·t bastarien, així no·m porà plaure qualsevol cosa que·m dones, no dant-me ni offerint-me a tu mateix. Offir-te a mi, e dona't tot per amor de Déu, si vols que sia lo teu sacrifici accepte. Yo tot me offerí al meu Pare per tu, e així mateix doní tot lo meu cors e sanch en menjar perquè yo fos tot teu e tu restasses meu. Si tu restaràs teu e voluntàriament a mi no·t offerràs, no és complida ni perfeta offerta, ni serà entre nosaltres unió sancera. E així, a totes les tues obres deu preceir la voluntària offerta de tu mateix en les mans divines, si libertat e gràcia atényer desiges. E per ço, molts stan tan cechs e dins si tan poch liberts, perquè no saben complidament renunciar a si matexos. Aquesta és la mia ferma sentència: *«que no pot ésser dexeble meu sinó aquell qui voluntàriament renunciarà a totes coses»*. E així, offir a tu mateix ab totes les tues affections e delits, si dexeble meu ésser desiges.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[96 v] **CAPÍTOL .IX.**

Que nosaltres devem offerir a Déu a nosaltres matexos e totes nostres coses, e generalment pregar per tots.

Totes les coses que en los alts cels y en aquesta baxa e miserable terra habiten, tues són Senyor, rey de glòria infinida. E axí, yo desige ab sancera voluntat offerir-me a tu, Senyor, y ésser teu per a sempre. Senyor, en la simplicitat del meu cor me offir huy a tu en perpetual servent y en obediència e sacrifici de laor perpètua; reb-me ab aquesta sancta offerta del teu preciós cors, la qual te offir huy en presència dels teus benaventurats àngels que invisiblement allí són presents, e que sia a salut de tot lo poble christià e mia.

Senyor, offir-te tots los meus peccats e culpes, los quals, davant tu e davant los teus gloriosos àngels, he comesos del dia que comencí a peccar fins en aquesta present hora, perquè tu, Senyor, en lo encès foch de la tua ardent caritat los cremes, denejant la casa de la mia consciència de qualsevol pols e sutzura dels vils peccats e vicis. E torna'm los richs tresors de la tua sancta gràcia, los quals peccant perduts havia. Perdona'm complidament totes les mies erres donant-me misericordiosament lo besar de la tua pau gloriosa.

E puix yo no puch fer dre per los meus peccats, sinó confessar-los e per aquells plorar e dolre, e pregar incessantment la tua infinida misericòrdia que·m perdone, Supplich-te, Senyor, que ací on Stich davant tu, benignament scoltar-me vulles, que tots

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[97 r] los meus peccats granment me desplau haver-los comesos, los quals d'ací avant no dellibere cometre, mas per aquells me dolch em dolre tant temps com durarà la mia treballada vida, aparellat per a fer penitència e satisfactió segons bastaran les mies dèbils forces. O Déu e Senyor meu, perdona'm los meus peccats e salva per lo teu sanct nom la mia ànima, la qual ab lo tresor de la tua sanch preciosa has remuda! Yo, Senyor, en los braços de la tua infinida misericòrdia me acomane, obra en mi segons la granea de la tua bondat infinida e no segons la mia iniquitat e malícia.

Offir-te, Senyor, tots los meus béns, encara que pochs e de molt poca stima sien, per a que tu a aquells corregeixques, santifiques e·ls faces a tu acceptes, portant-los en milloria, e axí mateix portes a mi, pobre, inútil e pereós, a fi benaventurada e loable.

Offir-te, Senyor, tots los desigs dels devots, les necessitats de mon pare e de ma mare, de mos amichs, jermans, jermanes, parents e de tots los qui per amor tua me han fet alguns beneficis, e de tots los qui desijaren e demanaren que yo digués missa per ells e per tots los seus, axí vius com morts, perquè tots senten venir los de la tua beneyta gràcia, maravellós socors e ajuda, e delliurament de les penes; e que delliures de tots mals, alegres e contents, innumerables laors e gràcies te donen.

Offir-te, Senyor, les oracions e sacrificis de misericòrdia, specialment per aquells qui en alguna manera me han enujat, damnificat, injuriat

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[97 v] e me han fet algun enujós dan o greuge, e per tots aquells que yo alguna vegada he enujat, agreujat y scandalizat, axí en paraules com en obres, acordadament o impensada, perquè a tots nos perdones tots nostres peccats e offenses. Lunya, Senyor, dels términs del nostre cor tota sospita, fellonia, ira e malícia, e qualsevol cosa que a la cantat damnificar puga e diminuir la amor del proïsme. Hajes, Senyor, misericòrdia e compassió de aquells qui piadosament la demanen. Dóna los richs tresors de la tua gràcia als pobres e freturosos, e fes-nos ésser tals que siam dignes de fruir los goigs de la ciutat de glòria e los grans béns de la eterna e perdurable vida.

CAPÍTOL .x.

Que no devem dexar molt temps la sagrada comunió.

Molt sovint deus recórrer a la font de la gràcia e de la divina misericòrdia, a la font de la bondat e de tota puritat, perquè pugues ésser curat de les nafres de les tues passions e vicis, e mereixques ésser més armat e més fort contra les forts tentacions y engans del enemich diable. Que·l enemich de natura humana, sabent que en la sagrada comunió hi ha un maravellós fruyt e remey, treballa quant pot de empachar e retraure los feels christians que no combreguen.

E axí, alguns, tantost que a rebre aquesta sancta comunió se aparellen, majors e pus forts

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[98 r] tentacions del cruel Sathanàs comporten. Que·l sperit maligne, segons que en lo libre del *pacient Job* és scrit, entre los fills de Déu se mescla, perquè ab la sua verinosa malícia de tan excel·lents obres los destorbe, causant en aquells algunes temors e dubtes per apoquir-los la sua devoció encesa o per levar-los les armes de fe en tan streta batalla, per veure si porà fer que dexen del tot aquesta sancta comunió o almenys que a ella frets e tèbeus, sens alguna fervent devoció, se acosten. Mas nosaltres no devem curar de les sues enganoses astúcies ni fantasies per molt que terribles i spantoses nos pareguen, mas animosament devem trencar sobre·l seu cap totes les fantasmes e ombres sues. E devem, al desaventurat, desestimar-lo y scarnir-lo, ni per los grans insults e moviments que excita devem dexar aquesta comunió sagrada.

Moltes vegades nos empacha la molta solicitut per haver devoció e la gran ànsia de confessar-nos. Fes, donchs, segons lo consell dels antichs savis ordena, e dexa l'escrúpol e ànsia, que semblants coses la divina gràcia empachen, e la devoció de la voluntat destroexen. No dexes la sagrada comunió per alguna poca tribulació o congoxa» mas vés més prest a confessar-te e perdona liberalment als altres les comeses offenses, e si tu has en alguna manera offés a algú, demana-li humilment perdó e nostre Senyor Déu perdonarà a tu los greus peccats e culpes.

E puix no·t aprofita lo allar

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[98 v]gar molt temps la confessió o tardar la comunió sagrada, deneja prestament la tua ànima de les sutzies y envellides taques, escup prestament la podridura, cuyta a pendre lo remey de salut verdadera e sentràs en tu major milloria que si molt temps ho dilataves. Si tu huy ho dexes per alguna occasió poqueta, demà per ventura se seguirà alguna cosa major, per la qual poràs ésser molt temps empachat o destorbat, o seràs fet menys digne. E axí, quant prest poràs, trenca ab les mans de devoció los laços que·t detenen, que per los destorbs dels mundans negocis no·ns devem apartar de les divines obres. Car granment damnifica allargar gran temps la sagrada comunió, perquè tal dilació la casa de la nostra consciència vilment ensútzia, O miserables de alguns que, seguint los passos dels seus desordenats vicis, dels drets camins de la sancta confessió e sagrada comunió se aparten, perquè no sien obligats a tenir sobre·l castell de la sua ànima més despertada vetla!

O quant poca devoció e caritat tenen aquells qui tan laugerament dexen tan sanctes carreres! E quant benaventurat és aquell, e a Déu accepte, qui ab apurada consciència stà dispost per a rebre dins si, de Jesuchrist, lo cors sacratíssim! E si algú per humilitat, o per impediment de alguna legittima causa, de tan sancta obra se abstenia, digne és de laor grandíssima per lo seu just sguart e reverència. Mas si a poch a poch li entrarà

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[99 r] la son e perea de obrar tan sancta obra, deu a si mateix despertar, e nostre Senyor Déu granment li ajudarà a son virtuós desig per la bona voluntat, a la qual specialment mirar acostuma.

E si per alguna legittima rahó serà empachat, tinga tostemps bona voluntat e piadosa intenció de combregar, e no serà privat ni freturarà del saborós fruyt de aquest sagrament tan sanctíssim; que tot home devot pot cascun dia e cascuna hora acostar-se a la spiritual comunió de Jesuchrist, Déu e Senyor nostre; mas en certs dies y en temps ordenat e degut, deu rebre sagramentalment e ab devota revència, de Jesuchrist, lo cors sacratíssim, pensant més en la laor e honra divina que en la sua consolació pròpria. Que tantes vegades combrega misteriosament y és recreat invisiblement, quantes devotament se recorda del gloriós misteri de la incarnació de nostre Senyor Jesuchrist, e de la sua mort e passió dolorosa.

Mas lo qui en altre temps no·s aparella, sinó quant és prop de la Setmana Sancta o quant lo costum e pràtica lo força, moltes vegades se trobarà desaparellat e descuydat per a tan sanct sagrament rebre. Benaventurat és aquell qui a Déu en sacrifici se offir tantes vegades quantes celebra o combrega. E no sies molt prolix ni cuytat en lo dir la missa, mas guarda una bona manera, perquè no enuges als qui la oen seguint dels antichs lo camí e carrera y la ordenança loable; e serveix primer a la utilitat dels altres que al desig o devoció tua pròpria.

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

Que lo preciós cors de nostre Senyor Jesuchrist e la sagrada scriptura són molt necessaris a la feel ànima christiana.

O molt dolç Senyor Jesuchrist, quant és gran la consolació de la devota ànima que en lo teu maravellós convit ab tu, Senyor, menja, on no li posen davant per a menjar altra saborosa vianda sinó a tu, amat y spòs de aquella, al qual sobre tots los desigs del seu cor alegrament desija! A mi, Senyor, dolça e alegra cosa seria, davant la tua real presència, scampar de intrínseca affectió doloroses làgrímes e regar ab la piadosa Magadalena los teus peus sacratíssims. Mas, on stà, Senyor, aquesta tan gran devoció sinó allí on stà lo abundós scampament de piadoses làgrimes? E certament davant la tua presència e dels benaventurats àngels, lo meu cor en mar de plors navegar deuria. Que tu, Senyor, en lo sagrament stàs Verdaderament present, encara que sots stranya spècie cubert stigues, que los meus corporals ulls no porien comportar de veure la pròpria e divina claror tua, ni tot lo món poria aturar a la resplandor de la tua majestat excelsa. E axí, en star amagat en lo sagrament has respecte, Senyor, a la mia dèbil flaquea.

Yo adore ad aquell a qui los sancts àngels en lo cel tan dignament adoren, emperò yo ací per fe y ells faç a faç sens algun vel ni cuberta. A mi cové ésser content, acaminar ab la lum de verdadera fe y guardar aquella *«fins clarege lo dia de la claredat eterna, e les ombres de les figures se in*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[100 r] dinen». E *«quant vendrà lo qui és perfet»,* cessarà lo ús dels sagraments, que los benaventurats en alegra glòria de paraís no han mester sagramental medicina, puix sens fi en la divina presència se alegren contemplant faç a faç la sua eterna glòria, e de la claredat a la claredat de la profundíssima divinitat, gusten lo verb divinal fet carn segons fon en lo principi e restà per a sempre.

E així, recordant-me yo de aquests maravellosos miracles, qualsevol solaç e deport meu en trist enuig se cambia, que en lo temps que no veig a mon Senyor Déu clarament en la sua glòria, no stime res quant puch en aquest miserable món oir ni veure. Tu, Déu e Senyor meu, est testimoni que neguna cosa me pot aconsolar ni neguna creatura reposar, sinó tu, Senyor, al qual contínuament contemplar desige, mas açò, stant yo en la trista presó de la mia carn mortal, no és possible. E per ço, és mester que yo tinga humil paciència e que en tots los meus desigs a tu, Senyor, me sotsmeta. Que yo crech lo que los sancts, que ja en lo regne dels cels ab tu, Senyor, se alegren, creÿen en lo temps que vivien en fe y speraven l'adveniment de la tua benaventurada glòria; e lo que aquells speraren, spere yo; e allà on aquells per la tua gràcia arribaren, tinch yo confiança de attényer. Mas entretant, acaminaré per los camins de verdadera fe, aconortant a mi mateix ab los exemples dels sancts gloriosos, e tinch libres sancts per descanç e consolació mia, e per repòs y spill de la mia treballada vida, e sobre totes

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[100 v] aquestes coses lo teu sacratíssim cors per lo meu special remey e reparo.

Que yo conech ésser-me dos coses granment necessàries en aquesta present vida, sens les quals lo fexuch pes de aquella sofferir no poria, habitant en lo carçre del meu cors miserable, les quals són menjar e lum. E axí, has donat a mi, malalt, lo teu sagrat cors per reparació del pensament e del meu cors, tan vil e tan dèbil, e has posat *«als meus peus la candela, que és la tua sacra paraula»*, E sens aquestes dos coses yo no poria bonament viure, que la divina paraula és resplandent lum de la mia enfosquida ànima, e lo sagrament és dolç e saborós pa de vida, les quals poden ésser nomenades dos taules, posades de una part e d'altra en l'archa de la sancta sglésia; la una taula és del sanct altar que té lo pa sanct, és a saber, de Jesuchrist lo cors sacratíssim; e l'altra és de la ley divina que té la sancta doctrina, e mostra la verdadera carrera de fe guiant-nos fins al interior del vel on lo *sanctus sanctorum* habita.

Gràcies te faç, Senyor Jesuchrist, lum de la eterna lum, per la taula de la sancta doctrina, la qual per los teus servents, patriarques e prophetes, apòstols e altres famosos doctors nos has administrada. Gràcies te faç, creador e redemptor de natura humana, que per a manifestar a tot lo món los richs tresors de la tua caritat has aparellat gran cena, en la qual has donat a menjar no lo anyell que era figura, mas lo teu cors e sanch sacratíssima, alegrant a tots los feels christians ab lo sagrat convit de preu inexti

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[101 r] mable, embriagant-los ab lo profitós càlzer, en lo qual tots los alegres delits del alt paraís complidament aturen, menjant ab nosaltres los sancts àngels, emperò ab suavitat més benaventurada.

O quant és gran, honrat e de gran stima l'offici dels sacerdots, als quals és atorgat, al Senyor de la Majestat consagrar ab sagrades paraules e beneir-lo ab los morros, e tenir-lo en les mans e rebre aquell ab la pròpria boca, e ministrar e donar-lo als altres! O quant netes deuen star aquelles mans, quant pura la boca, quant sanct lo cors, e quant sens alguna taca lo cor del sacerdot, al qual lo factor de la puritat tantes vegades entra! De la boca del sacerdot no deu exir paraula sinó sancta, honesta e profitosa, puix tan sovint reb sagrament tan sanctíssim.

Los seus ulls deuen ésser simples e casts, puix lo preciós cors de Jesuchrist mirar acostumen. Les mans deuen ésser netes e al cel elevades, puix tractar e tocar acostumen al creador del cel e de la terra. Als sacerdots se diu specialment en la ley: *«Siau sancts, que yo, Déu e Senyor vostre, sanct só»*.

O Senyor poderós, ajude'ns la tua sancta gràcia, perquè los qui havem rebut l'offici sacerdotal pugam digna e devotament servir a tu ab neta e bona consciència! E si no podem star en tanta perfectió de vida com deuríem, atorga'ns gràcia que dignament plorem los mals que havem comesos, perquè pugam après servir a tu ab major fervor en

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[101 v] sperit de humilitat e ab propòsit de voluntat sancera e bona.

CAPÍTOL .XII.

Que ab gran diligència se deu aparellar lo qui ha de combregar e rebre lo preciós cors de Jesuchrist.

Yo só amador de puritat e de tota sanctedat liberal donador; yo, lo cor pur e net cerque, en lo qual prench habitació e posada. *«Aparella'm, donchs, un gran palau ben arreat e faré la pasqua ab tu ab los meus dexebles»*. Si vols que yo ab tu vaja e ab tu habite, deneja la casa del teu cor de la vil pols de les tues errades obres; e bandejant de tu los grans e abominables vicis, munta, *«axí com a pàsser solitari en lo traginat de la tua memòria»*, *«recordant los teus peccats e culpes, en amargor de la teua entristida ànima»*. Que qualsevol amant aparella per al qui és amat, neta, bella e alegra posada, perquè·s conega la gran amor que li porta.

Mas sies cert que no pots satisfer ad aquest aparell ab los teus propris mèrits, encara que un any complit te aparellasses, e altra cosa en lo teu pensament no tinguesses. Mas per la sola pietat e gràcia mia te serà permès e donada libertada licència de acostar-te a la mia sancta taula, axí com si un miserable pobre fos convidat a dinar per un rich e puxant home, no tenint altra cosa ab que regraciar-li tan stimat benefici e cortesia, sinó humiliant-se a ell e fent-li innumerables e corteses gràcies. Fes, donchs, lo que és en tu ab molta diligència, no per necessitat ni costuma, mas

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[102 r] ab temor, reverència e affectió reb lo preciós cors de mi, Déu e Senyor teu, qui venir a tu no desdenye. E puix yo só lo qui a tu cride, yo só lo qui·u mane; yo esmenaré lo que a tu fallirà, vine y reb ab mi.

Quant yo los richs tresors de devoció liberalment te done, fes-me infinides gràcies, no perquè tu sies digne de tan gran benefici, mas perquè de tu he hagut pietat e misericòrdia. E si los camps de la tua ànima són stèrils de devoció, rega aquells ab corrents aygües de làgrimes, gemecant e batent los teus pits en oracions devotes, e no cesses fins que mereixques atténer una gota de la mia beneyta gràcia. Tu has mester a mi, que yo no tinch de tu necessitat alguna, ni tu vens a sanctificar a mi, mas yo vinch a sanctificar a tu e donar-te milloria. Tu vens perquè sies sanctificat e ab mi sies unit, rebent novella gràcia e de nou sies en devoció encès per a esmena de la tua viciosa vida. No vulles menysprear aquesta tan senyalada gràcia, mas aparella diligentment del teu cor la posada, perquè dins aquella lo teu amat dignament aposentes.

Y és mester que no sol ans del combregar a gran devoció te aparelles, mas encara, après, en aquella segurament te conserves, e no·s requir après menor guarda que ans la preparació devota; car la bona custòdia après és molt bon aparell per altra vegada major gràcia atténer. Que de allí torna l'ome molt indispost si serà tantost desordenat als exteriors solaços. Guarda't de molt parlar, stà en algun secret e ab mi te alegra; que tu tens aquell

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[102 v] que tot lo món no·t pot levar. Yo só aquell a qui complidament te deus donar, de tal manera que ja no vixques més en tu, mas en mi sens algun pensament e ànsia.

CAPÍTOL .XIII.

Que l'ànima devota deu affectadament desijar la unió de Jesuchrist en lo sagrament.

Senyor, qui·m atorgarà que yo trobe a tu sol e les portes del meu sagellat cor te obra, alegrant-me ab tu axí com la mia ànima desija? Supplich-te, Senyor, que yo ab tu me ajuste apartant lo meu cor de totes les coses creades, que tu est *«entre tots los elets lo meu elet enamorat»,* en lo qual ha plagut a la mia ànima habitar tots los dies de la sua treballada vida. Que Verdaderament tu est lo verdader repòs e pau sobirana, fora del qual no·y ha sinó treballs, dolors e innumerables misèries. *«O Senyor, y quant és dolç e suau lo teu sperit que vols criar e sostenir los teus fills del saborós pa que dels cels devalla, manifestant ad aquells la tua dolçor suavíssima!»*

Certament *«no·y ha altra tan gran nació que tinga axí los déus propicis com los feels christians, als quals tu, Déu e Senyor, stàs prop»,* donant-te a aquells en menjar, perquè de tu se alegren alçant lo seu cor a les celestials altures. Quina gent hi ha altra tan noble com lo poble christià? O, quina creatura hi ha davall lo œl tan amada com la devota ànima, a la qual nostre Senyor Déu nodreix de la sua carn gloriosa? O gràcia inextimable! O humilitat *ma*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[103 r] ravellosa! O amor sens mesura, sepecialment al home atorgada! Mas, què donaré yo a Déu per tan incomparable gràcia e per cantat tan stimada? No sé altra cosa que millor li puga donar, sinó entregament lo meu cor, e a ell lo acoste. E així, totes les mies entramenes se alegraran, e dir-me ha: «Si *tu vols star ab mi, Yo staré ab tu». E* yo respondré: *«Senyor, fes-me digne que vulles star ab mi, que yo alegrament ab tu vull tenir habitació e posada, que tot lo meu major desig és que lo meu cor ab tu, Senyor, unit stiga».*

CAPÍTOL .XIIII.

Del ardent desig de alguns devots al preciós cors de Jesuchrist.

«O *quant és gran la multitut de la tua misericòrdia, la qual has stojada per ad aquells que a tu, Senyor, temen!»* Quant yo me recorde de algunes persones al teu sanct sagrament devotes, ab quanta devoció, honor e reverència s'i acosten, reste envergonyit e confús que yo tan tèbeament e tan freda al sanct altar e a la taula de la sagrada comunió acamine, e que no stiga tan encès en devoció davant tu, Déu e Senyor meu, ni tan penident ni contrit com són stats molts devots, qui del gran desig de la comunió e de la amor que dins lo seu cor sentien no·s pogueren star de lançar piadoses làgrímes; e ab la boca, així del cor com del cors, se acostaven a tu, font viva, no podent fartar en altra manera la sua grandíssima set, sinó rebent lo teu preciós cors ab sperítual desig e alegria.

E perquè de mi és granment luny semblant affectió, devoció, amor

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[103 v] e desig, sies-me misericordiós tu, dolç e benigne Jesús, e atorga al teu pobre servent, almenys alguna vegada, de sentir una poca de intrínseca affectió de la tua amor en aquesta comunió sacratíssima, perquè la fe mia se faça més ferma e la mia sperança en la tua bondat més aprofite, e la caritat, una vegada perfetament encesa, après d'esperimentada la celestial mannà, jamés defalleixca.

La tua misericòrdia, Senyor, me pot atorgar la gràcia per mi desijada, e visitar-me piadosament en sperit de ardor com vendrà lo dia de la tua voluntat sancta. Y encara que yo no sia encès del gran desig dels teus specials devots, tinch, emperò, desig de attényer la gràcia de aquell tan encès desig que tenen los teus servents amadors, y ésser comptat en la sua sancta companyia.

CAPÍTOL .XV.

Que la gràcia de devoció ab la humilitat e ab lo menyspreu de si mateix se atteny.

Granment has mester que ab diligent cura la gràcia de devoció tu cerques, e contínuament demanar-la y sperar-la ab segura fiança, e voluntàriament rebre aquella e humilment guardar-la, e obrar studiosament ab aquella e acomanar a Déu lo temps e la manera de la sobirana visita fins que a tu vinga. Humiliar-te deus granment quant dins lo teu fret cor neguna calor de devoció arriba, mas no del tot derrocar-te ni demesiadament entristir-te, perquè Déu dóna moltes vegades en un instant lo que en molt temps

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[104 r] negar acostuma. E algunes vegades dóna en la fi lo que en lo començ de la oració no ha volgut donar.

Si la gràcia nos fos tantost e a nostra voluntat donada, no seria cosa que l'ome malalt portar-la pogués. E axí, ab bona sperança e humil gràcia, se deu sperar de devoció la gràcia. Emperò dóna la culpa a tu mateix e als teus peccats abominables quant no te és atorgada, o quant secretament te és levada.

E qualsevol que ab simple e humil cor alçarà a Déu la sua intenció, e se despullarà de qualsevol amor desordenada o enuig de qualsevol cosa creada, serà molt dispost vexell per a la divina gràcia rebre e digne del stimat do de devoció atténer. Que nostre Senyor Déu, allí dóna la sua benedictió sancta on troba los vexells buyts de affections vicioses.

Benaventurat és l'ome que de tot son cor a Déu cerca, que aquest en rebre la sagrada hòstia mereix gran gràcia de la divina unió, perquè no mira a la pròpria devoció e consolació, mas a la glòria e honra divina,

CAPÍTOL .XVI.

Que devem manifestar a Jesuchrist les necessitats nostres e demanar la sua gràcia.

O molt amat e molt dolç Senyor, al qual yo ara desige rebre! Tu sabs les grans necessitats e malalties de l'ànima mia e mires en quin estat vosaltres fanch de peccats e vicis embolicat me trobe, e quantes vegades só agreujat, torbat e turmentat. Per ço a tu, verdader metge, per remey

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[104 v] de tan afanyosos mals supplique que ajudar e aconsolar-me vulles. Yo parle al qui perfetament sab totes coses e al qui són totes les mies entramenes ubertament manifestes, e al qui sol perfetament ajudar e aconsolar-rne basta, sabent quins béns he mester e quant, de virtuts, pobre e buyt me trobe.

O Senyor, puix yo davant tu Stich pobre e despullat, demanant gràcia e misericòrdia, repara les grans necessitats e fretures mies! Encén la tua fredor ab lo foch de la tua amor grandíssima e il·lumina la mia ceguedat ab la claror de la tua divina presència. Cambia'm la dolçor de les terrenes coses en amargura; e totes les coses enujoses e contràries, en humil e simple paciència; e totes les coses de aquest món miserable, en oblit, menyspreu e desestima. Alça a tu, Senyor, lo meu baix cor en les celestials altures e no·m dexes anar errat e descaminat per les errades sendes de aquest món miserable. E puix tu sol est lo meu menjar e beure, la mia amor, lo meu goig e lo meu bé e alegria, plàcia't, Senyor, de encendre'm e cremar-me complidament ab la lum de la tua divina presència, e de cambiar-me en tu, perquè ab tu un mateix sperit yo fet sia, per la gràcia de la unió interior e per la calor de la amor ardentíssima. E no comportes que yo, dejú, famolent y steril, de tu me aparte, mas obra en mi misericordiosament, segons que moltes vegades has obrat maravellosament en los sancts gloriosos. Quina maravella si yo, tot per amor de tu,

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[105 r] cremava, puix tu est foch que tostemps cremes e amor que lo sútzeu cor deneja e lo fosch e tenebrós enteniment il·lumina!

CAPÍTOL .XVII.

De la ardent amor e de la gran affectió de rebre lo preciós cors de Jesuchrist.

Ab ardent amor e devoció e ab affectió del meu cor, te desige, Senyor, rebre, axí com moltes sanctes e devotes persones combregant desijaren, los quals en sanctedat de vida y en encesa devoció te foren granment acceptes. O Déu e Senyor meu, amor eterna, tot lo meu bé, tota la mia benaventurança sens fi, a tu desige rebre ab major desig e reverència que negú dels sancts jamés pogué tenir!

Y encara que yo sia indigne de tots aquells sentiments de devoció atténer, emperò offir-te tota la affectió del meu cor, axí com si yo sol tenia tots aquells desigs de ma voluntat encesos. Y encara, totes les coses que·l piadós pensament pot concebre e desijar, totes aquestes coses ab gran honor e reverència e ab fervent devoció a tu, Senyor, offir. E no desige guardar neguna cosa per a mi, mas sacrificar de molt bona voluntat a mi, e totes les coses mies, a tu, Senyor. Senyor Déu meu, creador e redemptor meu, ab tal affectió, laor e honra e ab tal gratitut, dignitat e amor, e ab tal fe, sperança e puritat te desige huy rebre com te pres e desija la tua sanctíssima mare gloriosa Verge Maria, quant humil e dovotament respòs al àngel qui li denuncià lo misteri de la incarnació gloriosa, dient: *«Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum*

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[1O5 v] tuum».

E així com lo benaventurat sent Johan Batista, lo qual tancat dins les claustres del ventre de sa mare, en la tua presència se alegrà del goig del Sperit Sanct, e après, mirant a Jesús anant entre los hòmens granment se humilià e ab devota affectió deÿa: *«Lo amich del spòs en oir la veu de aquell granment se alegra»,* així yo desige de ésser encés de grans e sagrats desigs e a tu de tot mon cor presentar-me, offerint-te, Senyor, e donant-te les alegries de tots los pensaments devots, e les avivades affections e les il·luminacions sobiranes, e les visions celestials ab totes les virtuts e les laors celebrades per qualsevol creatura en lo cel y en la terra, per mi e per tots los recomanats per mi en les oracions, perquè sies per tots dignament loat e glorificat per a sempre.

Senyor Déu meu, reb les mies supplicacions e desigs de laor infinida e de benedictió immensa, les quals segons la granea de la tua inefable celsitut te són de pura rahó e justícia degudes. Aquestes coses te done e desige donar cada dia e cada hora, e per a retribuir-te innumerables laors e gràcies, ab mi tots los celestials sperits e tots los feels devots ab affectades pregàries convide,

Loen a tu, Senyor, totes les generacions e pobles, exalçant, loant e magnificant ab inefable alegria e devoció lo teu nom sacratíssim. E los qui reverentment e devota lo teu sanct sagrament celebren e ab sancera fe reben, misericòrdia e gràcia en tu, Senyor, attényer mereixquen, e preguen per mi, peccador

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[106 r]. E quant de la desijada devoció e gloriosa unió se seran alegrats e aconsolats, e maravellosament recreats, e de la sagrada e celestial taula se levaran, de mi, peccador miserable, recordar-se vullen,

CAPÍTOL .XVIII.

Que l'ome no deu ésser solícit scodrinyador del sagrament, mas humil imitador de Jesuchrist, sotsmetent lo seu saber y enteniment a la fe sancta cathòlica.

Guardar-te deus granment del ansiós e inútil scodrinyar de aquest sagrament tan profunde, si ja no vols en lo fondo golf de innumerables dubtes ofegar-te. *«Lo qui de la divina majestat és scodrinyador, serà lançat de l'altitut de la glòria en lo baix centre de entristida misèria»,* que nostre Senyor Déu més pot obrar que l'ome entendre. Emperò, permesa és la piadosa e humil enquesta de la veritat, la qual és aparellada de ésser ensenyada y Studia e treballa de acaminar dels antichs per les sanctes carreres.

Y és benaventurada la simplicitat que dexa les perilloses sendes de les subtils qüestions e dubtes, seguint los amples e segurs camins dels divinals manaments. Molts han perduda la lum de devoció volent ab tenebrosos pensaments scodrinyar les altes e profundes coses, e axí se són trobats granment perduts. Que sola és la fe, la que has mester, e la perfeta e sancta vida, e no l'altitut del enteniment ni la profunditat dels divinals misteris. E

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[106 v] si les coses baxes que davall tu stan no pots entendre, com entendràs les altes e que damunt tu stan posades? Inclina't a nostre Senyor Déu e humilia lo teu seny a la fe sancta, e serà a tu atorgada lum de sciència, la qual te serà necessària e profitosa.

Alguns són granment tentats de la fe y de aquest sanct sagrament, mas açò no és culpa d'ells sinó del enemich de natura humana; per ço no deus disputar ab los teus pensaments ni respondre als perillosos dubtes que aquell cruel enemich te proposa. Creu pus tost a les divines paraules e als gloriosos sancts e prophetes, e cuytadament fugirà de tu tan cruel adversari. Moltes vegades al servent de Déu aprofita sofferir estes tentacions e batalles, que lo trist diable no tenta als infeels e peccadors que ja segurament posseeix, mas tenta e turmenta en diverses maneres als feels, devots e simples.

Vés, donchs, ab simple e segura fe, e ab humil sguart e reverència al sanct sagrament te acosta, e lo que complidament no poràs entendre, a Déu segurament ho comana. Nostre Senyor Déu, va ab los devots e simples, e als humils se descobre, *«dóna enteniment als chics»*, obre lo sentiment als sancers pensaments, amaga la sua gràcia als elevats e superbos. E perquè la humana rahó és granment flaqua, pot moltes vegades enganar-se, mas la verdadera fe no pot ésser en alguna manera enganada.

E axí, qualsevol rahó natural e investigació deu seguir a la fe y no preposar-se a ella ni trencar-la, que la fe y l'amor ací mostren la sua gran ex

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.

Biblioteca Valenciana

[107 r] cel·lència obrant en secretes maneres en aquest sagrament tan sanctíssim. Nostre Senyor Déu, etern, immens e de potència infinida, obra grans coses, axí en la sumitat dels cels com en aquesta baxa terra, les quals no comporten ésser scodrinyades ni ésser investigades les sues maravelloses obres, que si les obres de Déu fossen tals que fàcilment per la humana rahó poguessen ésser enteses, no serien maravelloses ni tals que explicar no·s poden.

Acaba lo quart e derrer libre del sagrament del altar.

Deo gracias.

Fon acabada de empremtar la present obra en la ciutat de Valéncia lo primer dia de quaresma, comptat .XVI. del mes de febrer, de l'any de la nativitat de nostre Senyor Déu Jesuchrist .MCCCC, noranta-hu

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb la finalitat d'investigació i d'estudi.